REALITATEA ilustrată

ANUL IX No 415
2 IANUARIE 1935
10 LEI

„Realitatea Ilustrată” pășește într'al nouălea an de apariție.

Trupele internaţionale au sosit în Saare

Trupele străine, trimise în urma hotărîrii Ligii Naţiunilor, pentru menţinerea ordinei în timpul plebiscitului din Saare, au început să sosească acolo. In fotografiile noastre vedem:

Sus: **Regele Gustav al Suediei trecând în revistă trupele trimise în Saare.**

Mijloc: **Trupele engleze şi italiene în Saare.**

Jos: **Mussolini trecând în revistă trupele trimise în Saare.**

REALITATEA ILUSTRATĂ

Director: NIC. CONSTANTIN

Apare săptămânal in 32 pagini mari, cu un supliment gratuit de 48 pagini. Un exemplar 10 Lei

PREŢUL ABONAMENTULUI:

PE UN AN . . . . . 400 LEI

PE ŞASE LUNI . . . . . 200 „

PE TREI LUNI . . . . . 100 „

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA

Bucureşti Str. CONST. MILLE 5-7-9

TELEFON 3-84-30

Imprimată la foto-rotogravură în atelierele „Adevărul" S. A

Cum ar fi putut fi VENERA din MILO ROMÂNEASCĂ

de C. GANE

E de bănuit că nu există nimeni să nu fi auzit de Venera din Milo, să nu fi văzut măcar copii de pe ea, sau reproduceri prin cărți, pe cărți poștale. Iar cine a fost la Paris, cât de puțin o fi stat în capitala Franței, cât de mult o fi cutreerat numai cabaretele și localurile de petrecere, tot o fi găsit în timpul zilei o clipă liberă pentru a vizita Luvrul — și, neavând timpul să-l viziteze cu deamănuntul, s-o fi dus deadreptul în sala special amenajată în cinstea zeiței frumuseții: **La Venus de Milo**. Ea trece drept capo d'opera sculpturii ellene, a sculpturii în genere. Este atribuită lui **Scopos**, sculptor atenian, originar din Paros, care a trăit la începutul secolului al IV-a înainte de Christos, și predecesorul lui **Lysip** și al lui **Praxitel.** Asupra **Venerei din Cnid** a acestuia din urmă (Praxitel), pe care toată antichitatea a privit-o ca cea mai frumoasă statue din lume, Venera din Milo are, pentru noi cei de azi, avantajul de-a fi, ciuntită ce e drept, dar a fi originalul însuși al lui Scopos, pe când Venera din Cnid pe care o admirăm azi este numai o copie, care datează probabil din vremea Romanilor.

Ei bine, acest tezaur care face mândria Franței și a lumii, ar fi putut fi astăzi la București în loc de a fi la Paris. Și iată în ce împrejurări:

Milo este o mică insulă din partea vestică a Arhipelagului. Foarte neinsemnată, călătorii de acum o sută de ani o cunoșteau doar numai fiindcă atunci când veneau corăbiile din Occident spre Orient, ele se opreau câteva ceasuri la Castro, capitala ostrovului, pentru a lua piloții care să-i călăuzească prin labirintul Arhipelagului.

Intr'o zi, în Februarie 1820, un Grec sărac numit **Iorgu**, săpându-și pământul, descoperi un fel de ascunzătoare de piatră, în lăuntru căreia erau așezate, culcate, mai multe statui, unele întregi, unele ciuntite, altele numai frânturi sau țăndări. Printre acestea se afla și statuia unei femei, în două bucăți. Partea de jos era întreagă, iar partea de sus avea amândouă brațele lipsă. O întâmplare făcu că pe vasul **La Chevrette**, care se afla pe atunci în radă la **Castro**, să se afle vestitul naturalist și navigator **Dumont d'Urville.** Acesta, văzând statuia, se entuziasmă de puritatea liniilor ei și se apucă să facă, cum se pricepu mai bine, un desen de pe ea. El sfătui pe agentul consular al Franței, **Brest**, să cumpere acea statue pentru statul francez. Grecul Iorgu, nădăjduind probabil să capete un preț mai mare decât cel care i se oferise, făcu atâtea greutăți, încât într'o zi La Chevrette, profitând de un vânt favorabil, părăsi insula, înainte ca tratativele de cumpărare să se fi terminat.

Sosit la Constantinopol, Dumont d'Urville se întâlni acolo cu un tânăr francez, **Contele Marcellus**, trimis în Orient intr'o misiune oarecare, și-i descrise frumusețea statuei din Milo în culori atât de vii, încât Marcellus, entuziasmat, alergă la ambasadorul Franței, cunoscutul **conte de Rivière**, ș-i ceru învoirea de a pleca la Castro spre a cumpăra statuia în numele regelui Ludovic al XVIII-a. Invoirea fiindu-i dată, Marcellus se și îmbărcă, sosind la Milo în ziua de 23 Mai 1820.

Acolo, spre marele lui necaz, află că statuia fusese vândută și că se și afla pe bordul unui vas grecesc, care urma, la primul vânt favorabil, să părăsească portul. Fancezul, energic, merse

Dumont d'Urville

îndată la administrația locului pentru a afla cui fusese vândută statuia, și dece fusese înlăturat primul ofertant, consulul Brest. După părerea sa — de altfel greșită — vânzarea era nulă. Află atunci că Iorgu, cu învoirea Primaților, vânduse statuia unui călugăr grec, care de altfel nici nu i-o plătise, dar care voia s'o ducă plocon Dragomanului Marinei Ottomane. Având în vedere această destinație, Primații din Milo ziceau că nu mai este nimic de făcut, fiindcă Dragomanul era un om strașnic, de teama căruia tremurau toți locuitorii Arhipelagului.

Pe acest Dragoman, contele Marcellus îl cunoștea foarte bine. Il chema **Nicolachi Moruzi**, fiul fostului Domn al Moldovei **Alexandru Vodă Moruzi.** Locuia la Therapia, pe Bosfor, și casa lui fiind învecinată cu ambasada Franței (fosta casă Mavroeni), ei se văzuseră atât de des, încât Marcellus își putea zice prietenul lui Moruzi. El spuse aceasta Primaților, care însă nu se încrezură în vorbele lui răspunzându-i că le pare foarte rău, dar statuia va trebui să pornească la Constantinopol: să se ducă să și-o ia de acolo.

Amiralul Flotei Ottomane, Capudan Pașa cum i se spunea pe turcește, era, după Marele Vizir cel mai înalt funcționar al Statului. Dragomanul său, întotdeauna Grec, — era deci un foarte temut personagiu. Așa dar Primații din Milo nu erau să se pună rău cu acest grozav Nicolachi Moruzi de ochii, simpatici poate, ai unui Francez. Dar Marcellus avea o foarte hotărîtă voință. După ce încercă mai întâi să fure statuia de pe corabia grecească, încercare neizbutită, merse din nou la Primații insulei și începu cu amenințările. Scoase toate scrisorile de recomandație ce luase cu el din Constantinopol, spuse Primaților că cel mai supărat va fi prietenul său Moruzi dacă nu i se dă statuia, lăsând chiar în mâinile acestora o scrisoare către Dragoman, prin care-l ruga să nu facă nimănui nici un neajuns pentru vânzarea acestei statui. Atâta ce vorbi și le bătu capul, încât Primații se lăsară convinși. Iorgu primi — numerar și peșin — îndoită sumă făgăduită de călugărul grec, statuia fu transbordată de pe corabia grecească pe cea franțuzească, și contele Marcellus, cu

Venera lui în brațe, porni din Milo, prin Rhodos, Cypru, Port Said, Alexandria, unde-l mâna misiunea lui mai departe, prin Pireu, unde statuia fu văzută de **Faurel**, Nestorul antichităților de pe atunci, care declară pe dată că ea este capo d'opera sculpturii. De altfel, de cum părăsise Marcellus insula Milo, sosiră acolo un brick olandez venit din Smirna și o fregată engleză venită din Malta, pentru a cumpăra Venera, devenită celebră înainte ca oricine s'o fi văzut. Dar acum goana aceasta era zadarnică. Statuia fu dusă la Paris, ținută în atelierele Luvrului unde mai fu puțin doftoricită, arătată apoi lui Ludovic al XVIII-a, un cunoscător în materie de artă, și însfârșit expusă la vederea tuturor, stârnind admirația lumii întregi.

In timpul acesta, la Constantinopol a fost furtună mare. Când auzi cele întâmplate, beizadea Nicolachi Moruzi își ieși din minți. Era și el, zice-se, foarte cunoscător în ale A r t e i. Dragomanul trimise deci pe dată după Primații din Milo, și când sosiră aceștia la Therapia, refuzând să citească scrisoarea lui Marcellus, le spuse că mai bine ar fi aruncat Venera în fundul mării decât s'o dea altuia decât lui, afurisi Franța cu agenții ei cu tot, și apoi, de față fiind Primații celorlalte insule adunați de el acolo, culcă pe Mileji la scară și-i biciui **cu mâna lui**, osândindu-i la 7000 de piaștri amendă.

Prin intervenția marchizului de Rivière, ambasadorul F r a n ț e i, care se plânse de-a dreptul lui Capudan Pașa, amenda aceasta fu mai târziu ridicată, spre marele necaz al Dragomanului Moruzi. Ba mai mult, Amiralul Flotei Ottomane hotărî că pe viitor **„toate pietrele aceste vor fi vândute Franței, vechia aliată a Sublimei Porți"**. Nicolachi Moruzi înghiți hapul. Inghiți, sărmanul, mai mult decât hapul. Șase luni mai târziu, în 1821, isbucni Eteria. Pe când Ipsilanti ridica steagul revoluției a Iași și la București, pe când Tudor Vladimirescu se declara Domn al Țării Românești, dincolo, pe malul Bosforului, Turcii făceau represaliile lor. Toți grecii cari au putut fi prinși, au fost omorîți. Printre ei se aflau beizadelele Costachi și Nicolachi Moruzi.

Cel d'intâi, care fusese Marele Dragoman al Porții (însurat cu Domnița Raluca Mavrocordat) [1]) fu chemat într'o zi de Marele Vizir, de la care nu se mai întoarse niciodată. Al doilea, Nicolachi al nostru, (fusese logodit cu Domnița Ralu Suțu) [2]) fu atât de amărît de moartea fratelui său, încât, deși ar fi putut scăpa prin fugă, nu voi să-și părăsească casa din Therapia, în care, trei săptămâni mai târziu fu găsit sugrumat și el.

Cum familia aceasta a Moruzeștilor s'a românizat mai târziu cu totul, stabilindu-se definitiv în țările noastre, cum toate averile și comorile ei au rămas în România, dacă Primații din Milo n'ar fi cedat insistențelor contelui Marcellus, Venera lui Scopos ar fi fost de mai bine de 100 de ani acum pe teritoriul românesc și ar putea fi astăzi în halul Ateneului Român, în loc de-a fi în sala Luvrului din Paris.

Această ipoteză se pune firește numai în cazul că urmașii Moruzeștilor **ar fi știut ce au** și n'ar fi vândut statuia între timp cum a fost vândută acum câțiva ani o statue originală de **Canova**, cu trei sute de mii de lei, unui misit care a revândut-o, cu un milion, unui anticar din Viena, care la rândul lui a vândut-o unui muzeu din Roma cu cinci milioane. Acolo se află astăzi acea capo d'operă, care acum 7-8 ani se afla în halul unui club bucureștean, unde **un cunoscător român**, în materie de artă a declarat că e fără valoare și că e **„pompier"**. Ea fusese propusă acelui club pe suma pe lei 30.000!!

Firește că astfel de greșeli se pot face — dovadă că s'a și făcut — dar, pe de o parte, înseamnă că nu avem astăzi cunoscători în țară, iar pe de altă parte că, acum 100 de ani, Nicolachi Moruzi era din potrivă foarte în stare să aprecieze valoarea obiectelor de artă, căci altfel n'ar fi intrat într'o astfel de furie când a auzit că-i scăpase chilipirul din mână.

1) Din ei se trage ramura Dimitrie Moruzi, zis Cneazul, fost Prefect de Poliție al Capitalei înainte de răsboi; iar dintr'un al treilea frate, **Dumitru**, se trage ramura Sebastian Moruzi, frate după mamă al D-lui George Brătianu.

2) Domnița Ralu, fiica lui Vodă Mihai Suțu al Munteniei, rupsese logodna ei cu Nicolae Moruzi, găsindu-l prea violent. Ea se mărită, mult mai târziu, când după Eterie ajunsese neamul ei la sărăcie, cu baronul Gh. Meitani (Vezi **C. Gane**: Trecute Vieți de Doamne și Domnițe. Vol. II Cap. 22).

IN ITALIA...

In orașele din Italia se obișnuesc de Crăciun cortegii pe străzi. Fotografia noastră alăturată reprezintă pe cei trei magi. In fața lor purtători de daruri. Cortegiul a fost fotografiat în orașul Tortona.

Cum s'a sărbătorit Crăciunul...

IN JAPONIA...

Există în Japonia un ordin de surori, care cuprinde 33 de credincioase creștine. Fotografia noastră reprezintă pe un micuț japonez, căruia i se povestește de către o soră, povestea nașterii mântuitorului.

SI IN CHINA...

Fotografia alăturată este reproducerea unei picturi a renumitului artist chinez Luke Cheng. Ea reprezintă nașterea mântuitorului. Semnificativ este faptul că atât micul Isus cât și Sfânta Fecioară și Iosif au înfățișare de perfecți chinezi.

CÂTEVA NOUI INVENȚIUNI

Un robot ca parteneră de dans, o mașină de ras electrică, o roată de smirghel întrebuințată tot la bărbierit, un protector de curente, un aparat de periat corpul, un aparat pentru reducerea abdomenului — toate acestea au fost de curând brevetate.

FAPTUL că o invenție determină ilaritate, indignare sau ambele reacții, nu înseamnă că nu va fi acceptată mai târziu. Umbrela la apariția ei a fost calificată de către caricaturiștii englezi ca cea mai absurdă idee. Baia a fost afurisită de către clerul american, ca imorală. Eterul și cloroformul au fost, în primul moment al descoperirei lor, prohibite ca pernicioase, iar despre armele de foc s'a spus că făceau o concurență neleală arcașilor și cavalerilor în armură.

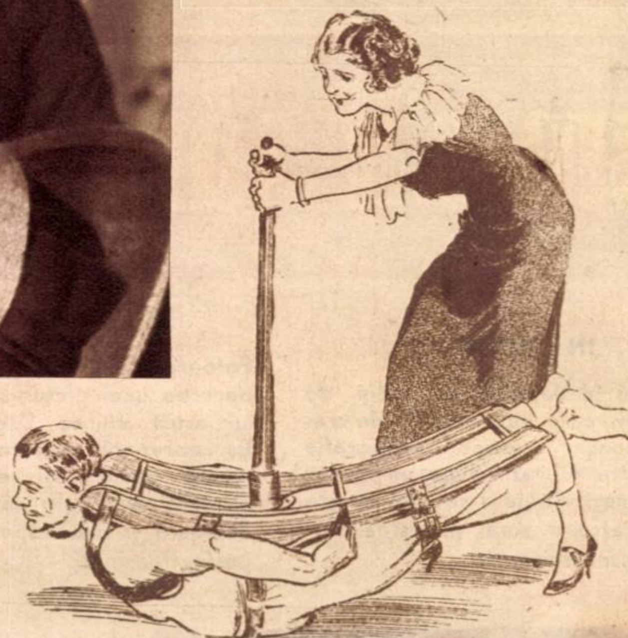
La prima ochire, invenția unui robot ca partenără de dans pare o glumă. Visul unui dansator este o femee drăguță, vie, care pe lângă dans să-i procure și plăcerea unei discuții spirituale. Cui poate să-i placă să strângă la piept o momâie rece și să se învârtească cu ea, pe un parchet de dans ?

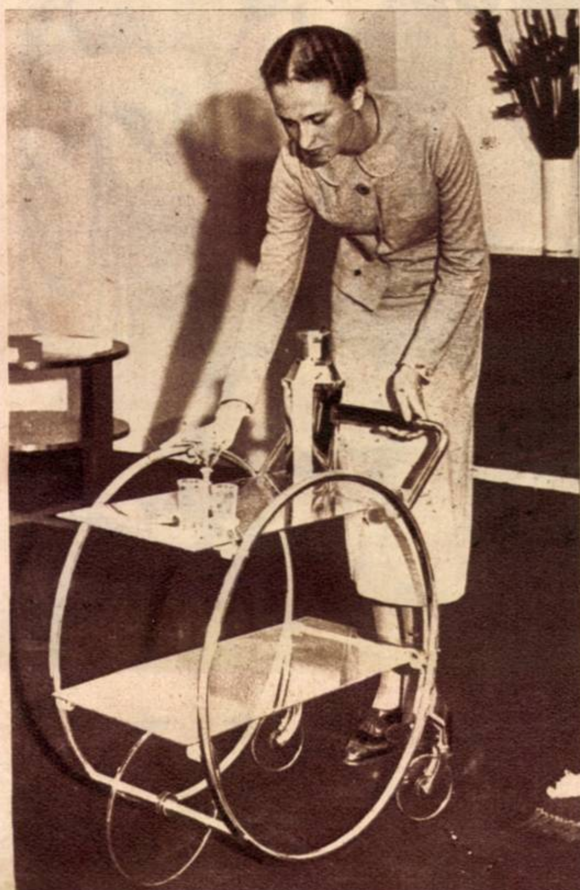

Numai că scopul invenției nu este să concureze femeile, ci să creeze cât mai mulți dansatori. Robotul d-lui Feist, e destinat tânărului care învață să danseze, și care-și poate face exercițiile acasă, în cea mai strictă intimitate.

Inchipuiți-vă nn bărbat care a fost prea ocupat pentru a învăța să danseze și care se logodește, sau vrea să se logodească cu o fată căreia îi place dansul. Robotul n'are picioare și nici nu e lipsit cum par unele femei, la dans, de orice posibilitate de susținere, ci acest robot se echilibrează printr'o sferă de metal, care se învârtește înnăuntrul unui cerc.

Sub talie se află o fustă scurtă, dar deasupra acesteia se ridică un bust de ceară, cu un cap adorabil și două brațe. Cuprinzându-i talia cu brațul, tânărul evoluiază cu dansatoarea-i mută, prin încăpere, în pași de dans. **Mary Villette Stetson** și **William Bedell** din New-York City au brevetat un aparat de periat trupul, al cărei scop și mecanism sunt evidente dela prima vedere. N'aveți decât să vă desbrăcați și să dați drumul la

Un aparat pentru reducerea abdomenului.

O perie automată pentru curățirea pălăriilor.

O măsuță pentru servit ceai, din sticlă și oțel.

Un nou sistem de pupitru pentru copii. Ochii vor obosi mult mai puțin, căci cartea este ținută drept.

apă, restul îl face mașina, masând viguros corpul, din cap până'n tălpi.

Prin 1900, un anume **S. L. Bligh** a obținut un brevet pentru un aparat care, spera el, avea să scoată din uz bricele și mașinile de ras. Individul care voia să se bărbierească n'avea decât să apropie de față un mic rulou, ce se rotia și pe care-l punea în mișcare printr'un resort, pe care-l manevra cu

cealaltă mână. Ruloul era acoperit cu glas-papier. Nu încape îndoială că cu acest procedeu se îndepărta barba ; chestiunea ce se punea era însă : ce strat de piele se ducea odată cu părul.

Aparatul pe care-l patentează acum d. **Frank White** este tot atât de ciudat. Lama e pusă în legătură cu o baterie electrică, în aşa fel încât pielea primeşte un mic şoc electric, acolo unde e atinsă de muchia ei, Inventatorul susţine, că în felul acesta părul se ridică şi lama-l poate tăia cu mai multă uşurinţă. Ideea nu pare însă să surâdă publicului, aşa că nu se ştie dacă invenţia va prinde.

D. **A. M. Loughney** a inventat un aparat pentru reducerea grăsimei abdomenale. Are forma unor tălpi de sanie şi persoana, care ambiţionează să-şi reducă această parte a trupului, se lasă legată cu faţa în jos pe curba exterioară a „saniei". Aceasta face ca singurul punct de contact între trup şi podele să fie centrul abdomenului. O asistentă apucă de mânerul ce se ridică din centrul aparatului trăgându-l înainte şi înapoi operaţiune ce face ca obezul să se balanseze pe abdomen. Nu ne îndoim că cu acest mijloc s'ar îndepărta grăsimea stomacului dar, întocmai

Un robot-parteneră, pentru cei cari vor să înveţe să danseze.

La Londra s'a lansat cu prilejul unei expoziţii dentistice, un nou sistem bentru spălatul dinţilor.

Un cunoscut jucător de rugby american şi-a construit o pereche de ochelari din oţel.

Bicicliştii poartă pe mână un „ochi de pisică" luminat, cu ajutorul căruia pot indica noaptea, dacă cotesc la dreapta sau la stânga.

ca în cazul maşinei de ras cu ruloul de glas-papier, aparatul ar mai putea avea şi alte consecinţe.

Ideile cele mai simple sunt deobiceiu şi cele mai reuşite. Imediat ce s'au introdus primele duşuri suspendate deasupra băilor, **James Kelly** din Chicago a observat diferitele dezavantagii ale acestei instalaţii şi anume, o risipă de metal, stropirea pereţilor, o mare pierdere de apă şi riscul de a-ţi uda capul, fie că vrei, fie că nu vrei. De-aceeae l a ataşat un inel de metal gol pe dinăuntru şi ciuruit asemeni unei site, la un maţ de cauciuc care se pune la robinet. Petrecându-şi acest inel pe după gât, cel care face baie îşi ia duşul fără a-şi uda părul şi fără ca pereţii să se stropească.

Sunt persoane care nu pot dormi decât cu geamurile deschise, pe cele mai teribile geruri. Dar altele, în asemenea împrejurări, răcesc mereu, uneori cu consecinţe grave. Când se contractează o căsătorie între persoane din aceste două categorii, se naşte un conflict, pe care l-am putea numi **„nepotrivire de temperatură".** Ce e de făcut ? **Dl. Mossi B. Bantly** a brevetat de curând ceeace el consideră că ar fi o soluţie a acestei dileme. Aceasta preface patul într'un cort, în care dormi complet acoperit, cu un tub pentru respirat, în dreptul feţei, care-ţi procură aer fără curente. Pentru ca invenţia aceasta să fie desăvârşită, ar trebui să i se adauge un amortizor pentru sforăit.

Există un mare număr de aparate brevetate care au scopul de-a face ca trupul să fie străbătut de curenţi electrici, în timpul mişcărilor de educaţie fizică, în vreme ce citim sau dormim. Ele nu mai sunt însă aprobate de către medicină modernă, şi se bazează pe vechea şi de mult părăsita noţiune că **„electricitatea e viaţă".** Aceasta a fost o eroare explicabilă pentrucă curentele nervoase circulă dealungul nervilor, aşa cum circulă curenţii electrici dealungul unor sârme de cupru, şi pentrucă şocurile electrice determină contractarea muşchilor, chiar după moarte. Totuş, numai acei cari nu cunosc din această chestiune decât atât cât le trebuie spre a-şi face o idee greşită, cred că vitalitatea se bazează pe electrificarea trupului.

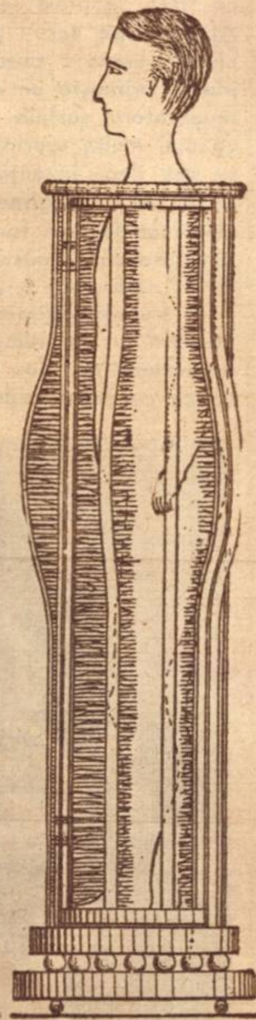
Aceşti inventatori nu trebue să se descurajeze însă, pentrucă principiul e uneori de mare folos bolnavilor. Astfel, în diatermie, un curent străbate corpul ridicând temperatura cărnei, a muşchilor şi a organelor situate între cei doi electrozi, şi producând o febră artificială.

Un nou sistem de duș care evită udarea părului și stropirea pereților.

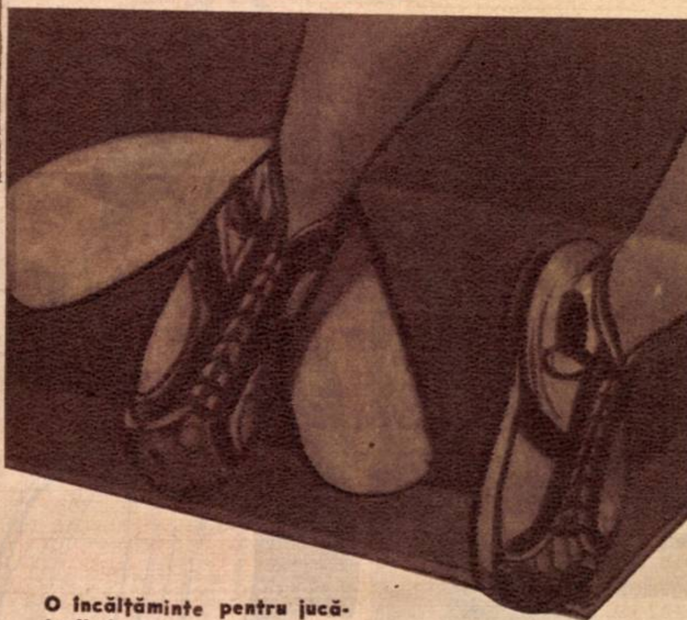
O febră naturală așa cum se produce într'un caz de pneumonie, ajută trupul să reziste germenilor și să-i elimine, dar poate deasemeni să încălzească corpul într'o asemenea măsură, încât să-i facă rău. Diatermia poate încălzi întregul trup, determinând cunoscutele și neplăcutele simptome ale febrei, dar poate fi și localizată în plămâni, dacă e vorba de o pneumonie sau numai într'o încheetură, în caz de artritism, restul trupului păstrându-și temperatura normală.

Pentruca rochiile să nu se mânjască cu roșu de buze, în vreme ce încearcă sau îmbracă o rochie, o actriță de cinema a avut o idee destul de ingenioasă. Ea a scos cu ceară un tipar al buzelor ei și a dat să i se facă apoi după acesta un înveliș de celuloid, care prezintă un mare avantagiu pentru garderoba marilor companii cinematografice.

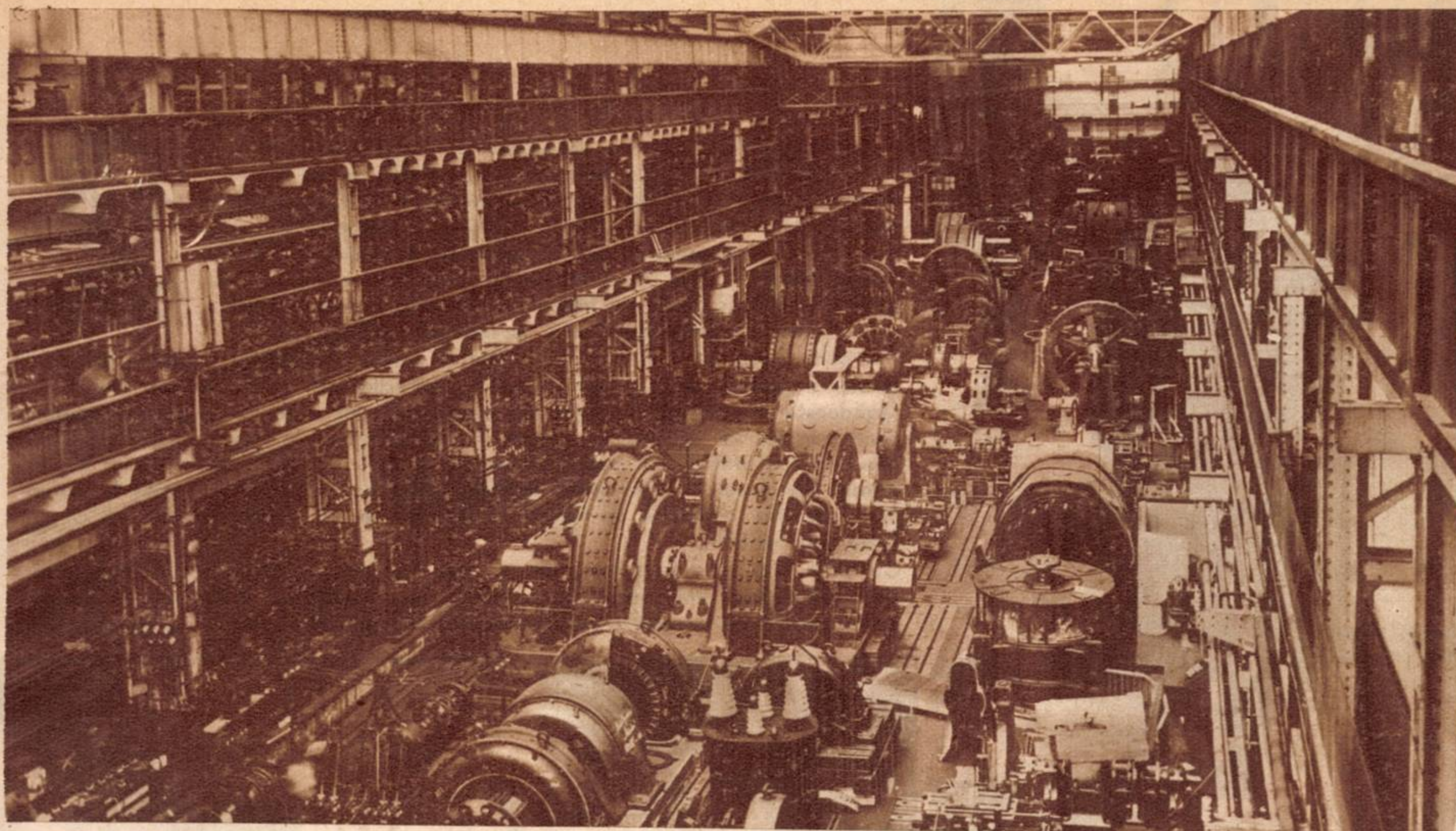
Un aparat de masogiu.

O încălțăminte pentru jucătorii de water-polo.

Un pasionat înnotător s'a gândit că cei cari sunt nevoiți să stea mult timp în apă, ar trebui să aibe un aparat care să le ușureze menținerea la suprafața apei. Dar cine are interesul să stea multă vreme în apă? Aparatul său constă într'o încălțăminte prevăzută cu lopeți, în așa fel montate, încât se întind ca niște evantaie, oridecâteori piciorul calcă apa. Ridicarea piciorului, pe de altă parte, le face să se strângă. Poate că jucătorii de water-polo le vor găsi utile.

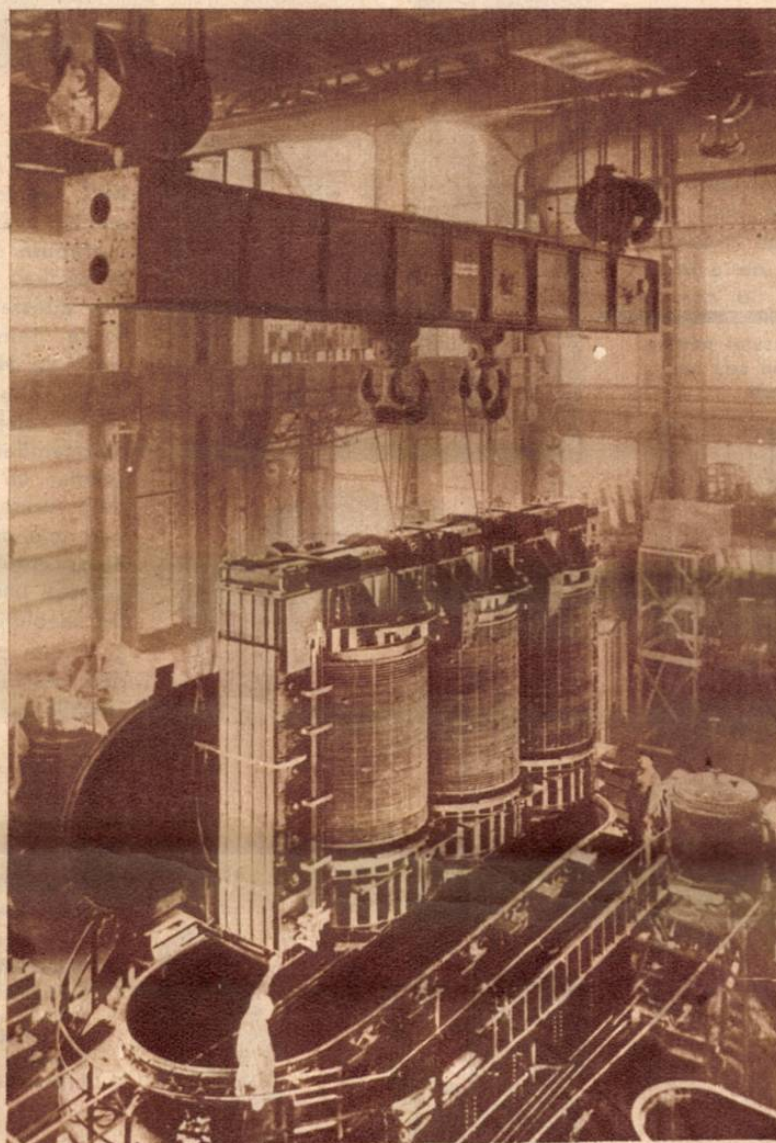
Hitler PUMNUL GERMANIEI

Vine huliganul!

Cap. VI.

CE cuprinde programul votat în 25 de puncte, la 24 Februarie 1920 ? E bine să-l cunoaştem, căci cu toată zarva pe care o va produce, cu toată marea, hotărîtoarea lui valoare electorală pentru ascensiunea mişcării naţional-socialiste, nu ne vom mai întâlni cu el decât în două cazuri, pe care le vom vedea îndată. La alcătuirea programului au lucrat totuş cel puţin două personalităţi hotărîtoare: Hitler, sufletul propagandistic şi deci politic al partidului, Gottfried Feder, a cărui înrâurire asupra lui Hitler şi deci asupra ideologiei partidului a fost decisivă şi Drexler, întemeetorul partidului şi reprezentantul elementului muncitoresc, în noul partid care se presupunea muncitoresc.

Programul cere, în primul rând, în baza dreptului popoarelor unirea teritoriilor locuite de germanii din toate ţările, într'o Mare Germanie (deci ocuparea Austriei, Tirolului, Elveţiei, Poloniei, Cehoslovaciei, României, Ucrainei, ţărilor baltice, etc.). In afară de aceste teritorii, partidul mai cere şi coloniile necesare desvoltării ulterioare a seminţiilor german. Nu pot fi cetăţeni decât locuitorii de sânge pur german, până la dovada contrarie; ceilalţi locuitori, oricât de veche ar fi aşezarea lor în teritoriile germane, nu pot ocupa nici o funcţie publică şi pot fi expulzaţi oridecâteori s'ar ivi greutăţi economice, chiar dacă serviciile lor în trecut sau prezent aduse Germaniei ar fi extraordinare

Din această sală de maşini a vorbit Hitler acum un an lucrătorilor din întreaga Germanie

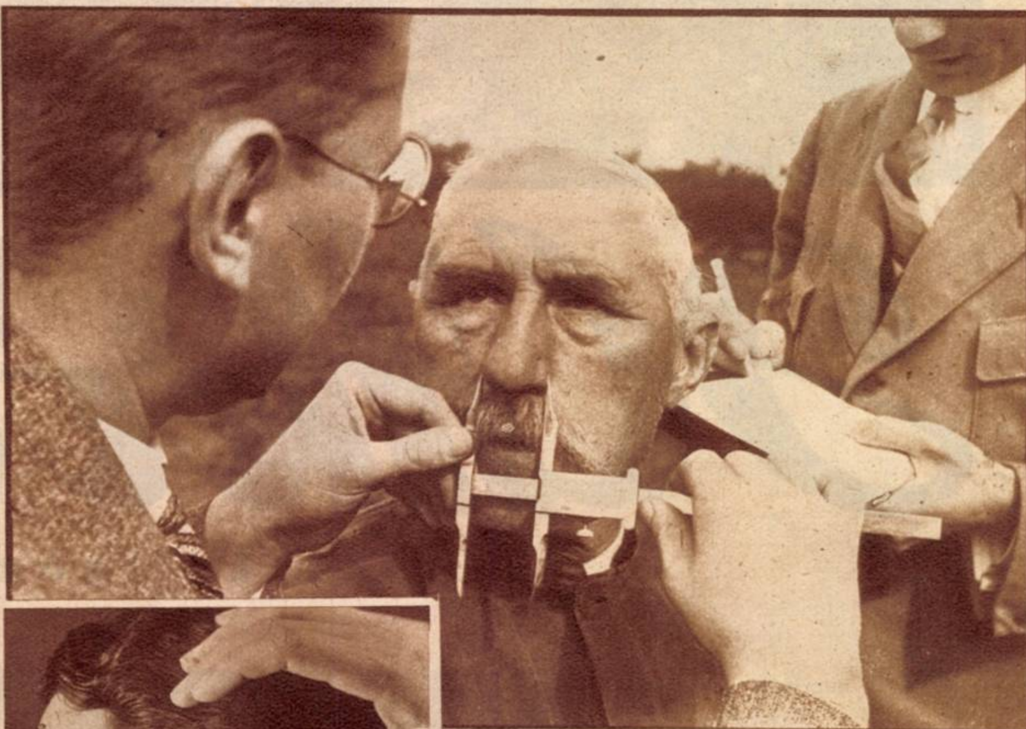
Alăturat două aspecte dintr'o fabrică de oţel. Hitler a suprimat toate beneficiile acţiunilor industriei de oţel

in domeniul vieții sociale — adică în chiar câmpul rasei pure — partidul cere suprimarea tuturor veniturilor care nu sunt produse de o muncă fizică sau intelectuală. Vor fi deci suprimate toate beneficiile rezultate din acțiuni sau alte hârtii de valoare, adică atât veniturile din acțiunile industriale ale marilor magnați ai oțelului și cărbunelui, cât și rentele moșiilor sau ale împrumuturilor de stat.
Ca măsuri urgente, partidul cere confiscarea integrală a tuturor câștigurilor de răsboi, etatizarea (confiscarea în folosul statului) a trusturilor existente — adică a marei majorități a industriilor și băncilor importante! — precum și participarea salariaților la beneficii. (Mai frumos ca în Rusia sovietică unde întreprinderile industriale și comerciale confiscate sau create de stat, nu oferă salariaților nici un fel de supliment de beneficiu, nici măcar în industriile metalurgice sau petrolifere unde beneficiile sunt fantastice)! Partidul mai cere „comunalizarea" urgentă a marilor magazine — create în cea mai mare parte de evrei — dar nu pentru a fi administrate de comune

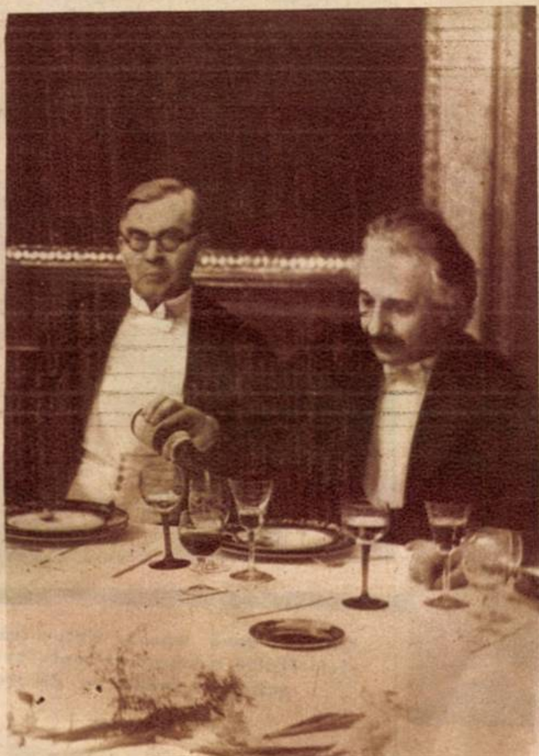
— ceeace n'ar fi încântat pe nimeni și n'ar fi adus partidului niciun aderent din clasa comercianților! — ci pentru a fi închiriate **„pe preț eftin"** micilor comercianți!... (Că de aci ar putea reeși o scădere a calității mărfii și o scumpire a prețurilor, n'avea, deocamdată nici o însemnătate și nici nu da prin minte cuiva, în afară de a creatorilor marilor magazine, refugiați azi la Paris, unde au întemeiat cu atât succes „prețurile unice" pentru mărfuri excelente, la îndemâna oricui).
Dar cum magazinele erau prea puține și prea mici pentru uriașele pofte ale micilor negustori de provincie și ale meseriașilor de periferie, partidul le mai făgăduește o deosebită atenție din partea statului, care le va acorda — atunci când partidul va ajunge la putere — toate comenzile mari și mici. (Cașicum până atunci, Statul ar fi făcut comenzile în Africa și nu intreprinderilor din cuprinsul Germaniei!... Dar bietul lăcătuș putea crede că Hitler, ajuns la putere, îi va da **lui** comanda de tancuri și locomotive, nu marilor oțelării — ca „infama republică!")
Cumplita mizerie a sătenilor germani, cea mai mare parte din ei iobagi la moșiile strămoșești ale junkerilor, nu putea lăsa nesimțitor instinctul electoral a noului partid. El prezice o reformă agrară foarte apropiată cu cea din România,

Măsurarea urechilor și a nasului pentru stabilirea calității de arian sau nu, a cetățenilor germani

bazată pe **exproprierea fără despăgubiri.** Ce însemna pentru Germania o asemenea măsură, când știm că toată clasa suprapusă deține mari întinderi de pământ, își dădeau seama atât locuitorii dela țară, cari adăstau, cât și nobilii proprietari, cari nu se temeau, atâta vreme cât știau în viață pe **Hindemburg,** marele moșier din Prusia Orientală.
Toate celelalte cereri ale partidului (căci de-ocamdată **cere,** spre a arăta poporului german că e de partea lui, nu a celor cari dețin uzinele, băncile, magazinele, moșiile) sunt mai mult de natură sentimentală sau de-adreptul naive, care n'ar fi necesitat crearea unui nou partid și încă a unui partid revoluționar, cu menirea de a dobori un regim politic, spre a crea altul, mai fericit. Astfel din prima categorie fac parte cererile cu privire la învățământ, la educația civică a tineretului și la educația copiilor „buni" pe cheltuiala statului. (Ca și cum Hitler ar fi fost un elev „bun" și n'a fost ajutat de stat!) In categoria doua, naivă, a c e r e r i l o r, trebue să punem lupta „legală" împotriva mișcării artistice și literare, pe care domnii viitori miniștri n'ar socoti-o destul de „morală" și de "germană",

In această pagină: Hindenburg, care cât a fost în viață, constituia oarecum o piedică pentru unele măsuri ale hitleriștilor.
Celebrii Einstein și Reinhardt au devenit indezirabili sub regimul hitlerist.

precum şi înlocuirea dreptului roman cu unul „german" — caşicum dreptul roman ar fi altceva decât un cadru, în care noţiunele moderne da drept şi justiţie ar putea fi altele în Germanra decât în altă ţară civilizată.

Mult mai interesantă însă este cererea măruntă — atât de ciudată într'un program de guvernământ! — că numai germanii de sânge pur să aibe dreptul de-a edita şi redacta ziare. Dar dacă ne amintim că ziariştii germani de sânge „impur" erau evreii, adversarii cei mai siguri şi inteligenţele mai lucide din Germania, imposibil de cucerit cu astfel de baliverne, înţelegem prea bine dece Hitler şi camarazii lui cereau un astfel de privilegiu. El însemna traducerea în legislaţie a unei măsuri luate la întrunirile hitleriste din primii ani, de la München, când — cu toată necesitatea unor scandaluri, fie şi numai ideologice, la discuţiile politice — s'a interzis intrare evreilor, (**Eintritt der Juden verboten!**), cari s'au dovedit de câteva ori capabili să răspundă — cu humor şi definitiv! — celor mai grave calomnii ale domnilor oratori pur germani.

Antisemitismul „de rasă" al naţional-socialismului este înfăţişat în fotografia de mai sus. El poartă numele multor evrei din presa mondială: Alfred Rosenberg

Partidul declară apoi că nu se va amesteca în lupta dintre bisericile creştine, acordând deplina libertate religioasă, cu excluderea — se putea altfel? — a „spiritului materialist evreesc", caşicum toate celelalte cereri ale partidului, pe care le-am văzut mai sus (expropierea trusturilor, magazinelor, moşiilor, participarea lui beneficii a muncitorilor) ar fi de cea mai pură natură metafizică. Principiul scris cu litere groase în programul partidului, că „interesul general trece înaintea interesului particular" e foarte frumos, atât de frumos încât nu se găsia grupare politică în Germania, care să nu-l fi adoptat, mai dinainte. Singurul păcat al acestui sublim principiu era că nu se putea preciza — şi n'a precizat-o nici programul noului partid — unde încetează interesul particuar şi unde începe interesul general... Astfel că cele mai generoase „interese generale" se pomenesc — şi s'au pomenit — a fi în serviciul unor destul de acute interese personale. Noul partid — ca toate celelalte partide — va şti de altfel să tragă mari foloase din fruntaria nehotărîtă a celor două categorice noţiuni.

Programul se înche cu o afirmaţie impresionantă: **„Sefii partidului jură să lupte pentru înfăptuirea integrală a punctelor de mai sus şi la nevae să-şi dea şi viaţa".**

Avem putinţa să ne dăm seama de seriozitatea programului expus mai sus, pentrucă scriem rândurile de faţă **după** venirea lui Hitler la putere. Relaţiile lui, din timpul opoziţiei de mai bine de zece ani, cu şefii marilor industriei, cu membrii cluburilor aristocrate şi cu marii moşieri — toţi înscrişi în listele de „susţinători", cu sume importante, ai partidului — ar fi putut fi o indicaţie că Hitler nu va realiza programul de temelie al partidului. Indicaţie nesigură însă — căci şeful partidului naţional-socialist nu se prea încurca în sentimente de recunoştiinţă, atunci când era vorba de înfăptuiri politice. A primit subvenţii şi din partea unor instituţii cu caracter mai mult sau mai puţin vădit evreesc, fără să-şi atenueze antisemitismul (încă o dovadă că numai oamenii foarte inteligenţi, ca evreii din Germania, pot fi uneori şi foarte proşti). Totuş indicaţia s'a dovedit reală, căci Hitler nu este, n'a fost niciodată şi nici nu va putea fi un om social. El e o fire natural teroristă, care are nevoie de o naţiune armată şi supusă până la sclavie, spre a putea duce terorismul şi dincolo de fruntariile patriei. Orice altă concepţie sau viziune despre actualul dictator al Germaniei, e greşită şi se desminte zilnic.

Nu numai că Hitler n'a realizat niciunul din punctele fundamentale ale „programului", punctele cu caracter social, dar a doua zi după ce a pus mâna pe putere, a înlăturat uneori cu o violenţă care a mers până la asasinat, pe toţi colaboratorii destul de naivi ca să creadă în seriozitatea programului, — între care se află şi creatorul teoriei „dobînzilor sclavagiste", fostul profesor politic al lui Hitler, **Gottfried Feder**, unul din redactori programului...

E drept că la 4 Decembrie 1929, când se discuta în unele cercuri influente de mari industriaşi şi mari capitalişti posibilitatea unei colaborări de guvern cu partidul naţional socialist, adversarul „dobinzilor sclavagiste" va declara în Reichstag, **în numele lui Hitler**, că partidul naţional socialist recunoaşte nu numai proprietatea individuală, dar şi **„însemnătatea socială a bancherilor"**. De unde-ar fi putut bănui intelectualul Gottfried Feder că şeful lui era mai sincer ca deobiceiu şi că într'o chestiune atât de importantă Hitler nu-şi minţea adversarii ca de atâtea ori, spre a-i distruge mai uşor, ci trăda chiar programul partidului?...

E uşor de văzut că din tot programul partidului, pus pe 25 de puncte, naţional-socialismul n'a înfăptuit decât unul singur — cel mai uşor, cel mai nefolositor, cel mai odios: punctul privitor la evrei. Nimic n'a oprit pe Hitler de la înfăptuirea desideratului canibalic al instinctelor lui primare: Nici amintirea anilor de sbucium sufletesc de la Viena, când numai în urma unor „îndelungi şi dureroase lupte sufleteşti" s'a hotărît să urască pe evrei, nici amintirea foştilor luptători evrei pe frontul german, unde-au lăsat un imens număr de cadavre — precum am arătat în altă parte — nici măcar adevărul istoric al prezenţei evreilor în Germania de azi, încă depe vremea ocupaţiei romane, când au îndeplinit funcţii publice importante... Nimic! Nimic nu l-a oprit! Evreii au fost într'adevăr expropriaţii, alungaţi şi masacraţi — indiferent de clasa socială din care făceau parte — fără ca măcar una din problemele fundamentale care se puneau noului Reich să-şi găsească, prin realizarea acestei barbarii medievale, fie şi un început de rezolvare. Au fost siliţi să fugă din Germania lui Hitler şi acei evrei **de neînlocuit**, pentrucă valoarea lor sta nu în avere, sau în funcţia socială, ci în calitatea **unică** a creerului lor: savanţi ca **Einstein**, literaţi că **Döblin**, artişti ca **Reinhardt** şi **Elisabeth Bergner**.

In zelul lui propagandistic, în furia lui totalitară, Hitler nu va cruţa nici pacea bisericească, pe care o recomanda cu atâta căldură şi cu atâta pricepere a nevoilor electorale ale noului partid. Va ridica în ranguri supreme eclesiaşti cu apucături politice şi va jigni, în chip grosolan, figurile cele mai impunătoare ale creştinismului din Germania. In ceasul când scriem rândurile de faţă, această bătălie pentru politicianizarea bisericei — care-a urmat politicianizării mai lesnicioase a artelor şi ştiinţelor — e încă în curs.

Am arătat că ultimul paragraf al punctului 25 prevede devotamentul şefilor până la sacrificiul vieţii, pentru realizarea „integrală" a programului. E drept că mulţi şefi şi-au pierdut viaţa. Dar — precum vom vedea la timp — asasinaţi nu de adversarii naţional-socialismului, ci chiar de căpetenia lui. In ce priveşte devotamentul lui Hitler, foarte curând ni se va oferi prilejul să-l admirăm pe străzile Münchenului, pornind, alături de generalul **Ludendorf**, puerilizat de bătrâneţe şi necazuri personale, la doborirea regimului „**infam**". Dar la cea dintâi salvă de gloanţe, Hitler se va culca la pământ şi apoi o va rupe de fugă.

Suntem însă, deocamdată, împreună cu întreg partidul, în faza eroismului ideologic.

Oricât ar fi fost de amarnic, de sgomotos şi de victorios pe stradă antisemitismul noului partid, lipsea parcă o autenticitate. **Drexler** nu era în stare să scâncească decât o mică schelălăială de meşteşugar, înveninat de sărăcie proprie. Ziaristul **Herman Esser** nu putea trece de denunţul poliţienesc şi meschin, împotriva unor evrei cu stare civilă bine cunoscută. **Dietrich Eckart**, antisemit cu barbă, era un personagiu moale, prea comod şi fără prea multă zare în sentimentele lui negre. **Gottfried Feder** lucra mai mult pe teren social şi cum cea mai mare parte a evreilor germani nu intrau în categoria celor doi-trei mari bancheri „uzurari", antisemitismul lui funcţiona oarecum în gol, deasupra capului majorităţii evreilor. Hitler însuş nu era un antisemit înnăscut, ci unul făcut şi pe lângă lipsa lui de pregătire ideologică, mai

suferea de unele apucături ascetice, fanatice, de un caracter absolut judaic.

Era nevoe de un **autentic** huligan.

Şi necesitatea istorică a oferit pe huligan.

Numai din Rusia ţaristă se putea ivi un adevărat şi ireductibil antisemit.

A venit intr'adevăr din Rusia ţaristă care, odată cu prăbuşirea ei despotică, a lăsat fără ocupaţie, desorientaţi şi muritori de foame toate bandele reacţionare, celebrele sotnii negre care, aţâţate de poliţie şi plătite din fondurile secrete, executau acele fioroase pogromuri, de care din doi în doi ani se'ngroziau şi înlemniau cinci continente.

Mai era nevoe, ca farsa să fie deplină, ca huliganul să aibe înfăţişare spălăcit bălaie şi să poarte nume jidovesc.

Aşa s'a şi întâmplat : Antisemitismul „de rasă" al naţional-socialismului are înfăţişarea multor evrei din presa mondială şi îl chiamă dulce **Alfred Rosenberg.**

In Ianuarie 1921 un anonim publică în **„Völkischer Beobachter"** din München un articol senzaţional : **O invazie a germanilor în Rusia!** Un industriaş şi publicist ocazional, Arnold Rechberg, mai propusese Antantei, dogmatic, o „eliberare" a Rusiei de sub „jugul sovietic" — dar fusese o propunere diplomatică, rece. Autorul articolului din gazeta müncheneză era mult mai frenetic — şi astfel deveni celebru (căci nimic nu ridică brusc la celebritate ca anonimatul) perfect necunoscutul Alfred Rosenberg.

Cine era acest condei zgâlţâit de toate nevrozele misticei religioase ?

Un tânăr venit din Rusia. In 1921 avea mai puţin de 30 de ani, fiind născut la Reval în 1893. Urmase arhitectura la Riga, apoi la Moscova după ce petrecuse o vreme în Crimeea alături de soţia tuberculoasă — şi ca toţi intelectualii ruşi cari râvneau să intre în clasa nobililor privilegiaţi, era huligan din creştetul capului până'n vârful unghiilor. Antisemitismul fanatic, mistic şi creştin oferea singura punte sigură de trecere de la tejgheaua părintească — tatăl lui fusese negustor — în saloanele aristocraţiei ruse, de unde se făcea alegerea demnitarilor şi amicilor Curţei.

Surprins de revoluţia rusă cu o diplomă moscovită, mai înainte de a-şi fi valorificat cum se cuvenia — ca atâţi din înaintaşii lui — sufletul învrăjbit de la Reval, care era să-l coste viaţa, citise mult şi de toate. Mistica indiană şi mistica rasistă a lui **Houston Steward Chamberlaine,** autorul unui manual de istorie pamfletară „Bazele veacului al 19-lea", îi erau familiare. Cunoştea aproape pe dinafară „Protocoalele înţelepţilor Sionului".

In lipsa unei activităţi politice concrete şi mai cu seamă în lipsa unor satisfacţii sociale imediate — destinul îl pedepsise să apară cu douăzeci de ani prea târziu în Rusia tuturor huliganilor! — Alfred Rosenberg se hrănea cu toate cărţile, broşurile, legendele „ştiinţele" şi prevestirile care-l puteau consola. Germania, ca şi celelalte ţări ale Europei fuseseră invadate de refugiaţi ruşi. După ce şi-a cheltuit — ca atâţi din compatrioţi ultimele bijuterii ale familiei — pleacă de la Berlin, unde domniau spartachiştii la München, unde semnele reacţiunii se vădiau mai categoric.

Aci se oferă, nu ca un arhitect la vreun birou de construcţii, ci ca antisemit la revista săptămânală a bietului Eckart, care nu mai avea nici puterea nici răgazul să lupte cu înflăcărarea tinereţii, pentru sfânta „cauză". Huliganul rus, documentat cu material senzaţional absolut inedit în Germania, devine colaboratorul lui Eckart, prin el face cunoştinţă cu Hitler — pe care deasemenea îl cucereşte — şi trece apoi la „Völkischer Beobachter", când revista cumpărată cu fondurile Reichswehrului, devine organul lui Hitler.

Dar, oricum, Germania nu era încă Rusia, fericita Rusie ţaristă, unde cu puţin antisemitism se putea ajunge atât de departe — pe când cu idealismul şi umanitatea se ajungea in Siberia — iar Münchenul cu toate scandalurile de stradă ale naţional-socialismului nu era încă vechea, nostalgica şi mistica Moscovă! Propovăduirea cruciadei creştine impotriva antichristului instalat la Moscova, dovedea nu atât o prea mare grije de soarta Germaniei înfrânte şi în Occident şi în Orient, cât dorinţa fierbinte de a instaura în Rusia cât mai repede — cu ajutorul sabiei sacrosancte germane — vechea rânduire a medievalelor privilegii şi a mentalităţii ţariste.

Hitler, care se pricepe să folosească dacă nu să judece exact valoarea oamenilor, şi-a dat seama numaidecât de excepţionala valoare a acestui pur tip de huligan. Istoricul german **Heiden** face o descoperire senzaţională : Inrudirea până la similitudine a oratorului Hitler cu preotul aţâţător **Capone,** din 1905. O tainică înrudire sufletească, mai adâncă poate decât bănuiau amândoi, leagă pentru totdeauna pe emigrantul rus de dezertorul austriac. Ei nu se vor mai despărţi. Cum Alfred Rosenberg construeşte numai absurde teorii de politică externă, care, în fond nu supără pe nimeni şi nu se ocupă mai de loc de problemele sociale, atât de dureroase, de penibile, Hitler va folosi doar artileria grea a grosolanului său antisemitism, iar la venirea la putere îi va da în ministerul de externe, un serviciu fără nici o responsabilitate personală.

In deceniul de grele lupte ale partidului, Alfred Rosenberg va aduce uriaşe servicii de presă, dobândind sgomotoase succese de gazetă, scriind despre „Mitul veacului XX", (parafrazare şi reminiscenţe din „Bazele veacului al XIX-lea") despre „Imoralitatea în talmud", despre „indizarea popoarelor creştine" şi alte chestii palpitante, de aceiaş seriozitate.

F. Aderca

In numărul viitor: **Si acum vin „trupele de asalt"!**

MAUSOLEUL DELA MATEIAS

Lângă şoseaua dintre Câmpulung şi Rucăr, pe culmea muntelui Mateiaş, se înalţă mausoleul în amintirea eroilor cari au căzut în luptele ce s'au desfăşurat în această regiune.
Mausoleul construit de arhitectul Ionescu-Berechet, este, negreşit, cel mai remarcabil monument de războiu din ţara noastră. Valoarea-i artistică se amplifică prin contribuţia estetică a pictorilor **Nina Arbore** şi **Olga Greceanu.** Decoraţia picturală a capelei şi a tâmplei este opera acestor două artiste de mare talent, care au reuşit să întregească şi să desăvârşească, cu panourile lor de pe pereţi şi cupolă, minunata impresie de ansamblu a mausoleului dela Mateiaş.

UN PRIETEN AL ROMANILOR

Monseniorul Dr. L. Zombory a fost decorat de Suveran cu „Steaua României" în gradul de mare ofiţer.

OPT ANI

„Realitatea Ilustrată" împlineşte astăzi opt ani de apariţie.
Opt ani de muncă încordată, intensă, opt ani de străduinţă pentru deplina mulţumire a cititorilor.
Dacă privim în urmă şi vedem drumul pe care „Realitatea Ilustrată" l-a parcurs dela apariţie şi până astăzi, nu putem să nu constatăm că eforturile depuse de conducătorii ei, au dat rezultatele cele mai fericite.
Prin continua ei îmbunătăţire redacţională şi tehnică „Realitatea ilustrată" a ajuns să fie nu numai cea mai bună şi mai răspândită publicaţie periodică din ţară (tirajul ei întrecând chiar pe cel al multor cotidiane), ci o revistă care poate sta cu cinste alături de publicaţiile din occident.
Succesele formidabile obţinute cu ultimele noastre numere festive de Crăciun şi Anul Nou, ne îndeamnă să preseverăm pe calea muncii fără preget pentru continua îmbunătăţire a „Realităţii Ilustrate".
Dupăcum am anunţat şi în numărul nostru trecut, chiar în cursul acestei luni revista îşi va mări formatul, fapt care va permite o prezentare a materiei şi ilustraţiilor mai plăcută ochiului. Suntem încredinţaţi că cititorii vor aprecia ca şi până'n prezent, străduinţele noastre către perfecţiune.

R. I.

Actualităţi din ţară

Patriarhul Miron Cristea a primit, ca în toţi anii, pe colindătorii cu steaua, împărţindu-le daruri.

Un grup de studenţi Greci, au sosit în zilele Crăciunului în vizită în Capitala noastră. Fotografia noastră îi reprezintă la sosire în Gara de Nord.

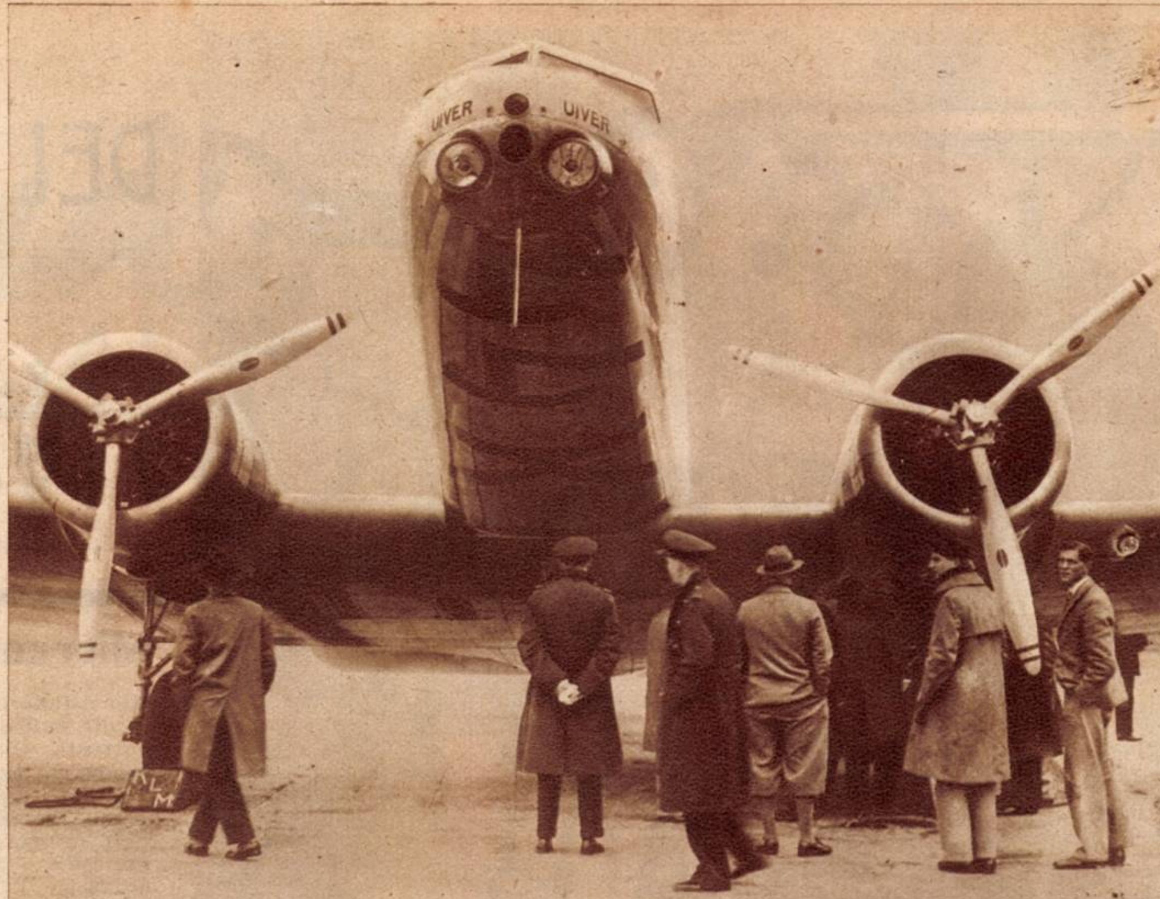
Serbarea pomului de Crăciun s'a desfăşurat cu un fast deosebit la institutul Pompilian din Capitală.

PRĂBUȘIREA UNUI AVION OLANDEZ

In Olanda domnește mare agitație pe tema prăbușirii uriașului avion „Niver" care-și câștigase o reputație mondială. Avionul — pe care-l vedem în fotografia alăturată—se făcuse cunoscut în cursul raidului Londra-Melbourne

TIMBRE COMEMORATIVE

In Rusia s'au tipărit timbre comemorative în memoria celor trei aviatori exploratori ai stratosferei, care au reușit să atingă o înălțime de 22.000 metri, prăbușindu-se apoi

Noutăţi din străinătate

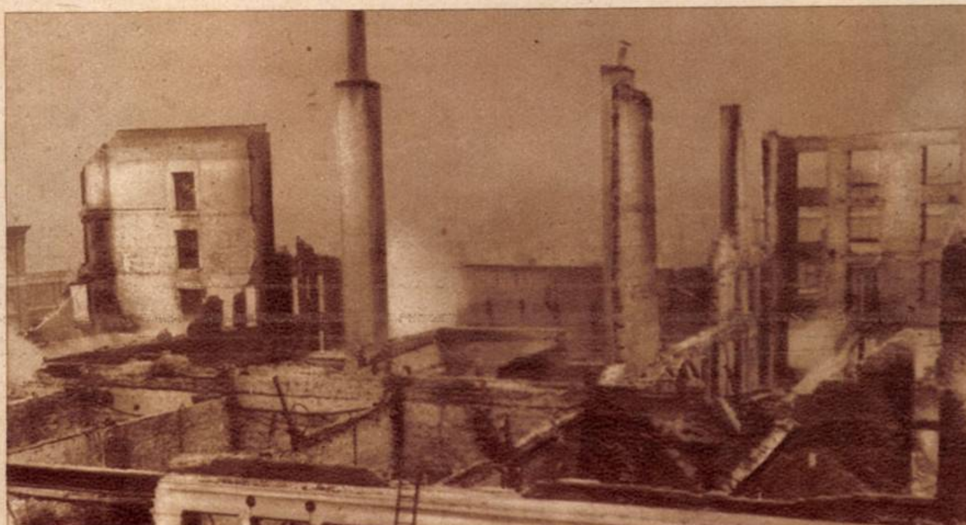

VĂDUVA LUI LEO FALL SE SINUCIDE

Betty Fall, văduva cunoscutului compozitor de operetă Leo Fall, s'a sinucis în grădina vilei „Prințesa Dolarilor" care-i aparținuse odată. In fotografia noastră vedem pe sinucigașă (medalion) și vila „Prințesa Dolarilor".

UN INCENDIU GROAZNIC IN AMERICA

Fotografia noastră reprezintă ruinele hotelului Kern din orașul Lansing (Statele Unite) care a fost distrus de incendiu. Peste 100 de pasageri ai hotelului și-au găsit moartea în flăcări.

DELA O săp

Miercuri

Sport. Putere, sănătate, vitejie şi alte multe lucruri foarte importante. Disciplină, ierarhie, supunere şi alte cuvinte mari. Cine mai îndrăzneşte să facă opinie separată? Dogmă! Toţi sunt de acord. Nu încape nicio discuţie: — Sportul e sport!
Totuş... Trebue să mărturisim — chiar cu riscul de a comite o mare erezie — că aşa numita educaţie fizică nu poate să facă excepţie dela regula generală. Şi anume: Că fiecare lucru are o lature bună, dar are şi o lature rea.
Se vorbeşte de avantagiile sportului. De ce nu s'ar vorbi oare şi de desavantagiile lui? E, într'adevăr, un sportist mai infailibil decât Papa dela Roma? De ce nu ni se spune câţi copii se prăpădesc, fiindcă li se cere, deobicei, o sforţare care întrece puterile lor fizice?
Cunosc câteva cazuri. Profesorii noştri au refuzat să accepte certificatele medicale şi n'au admis scutirea unor copii debili de corvada gimnasticii.
In Anglia, cel puţin, candidaţii la campionatul de box, sunt supuşi unui examen medical. Constatarea medicului trece peste dogma sportului. Altminteri..... înţelegeţi, fireşte, ce vreau să spun.

Joi

Incontestabil, jocul intră în preocupările cotidiane ale copiilor. Parcă Adam şi Eva nu s'au jucat? Prima minge a fost un măr. E totuş o deosebire între jocul şi dansul de altă dată şi sportul de azi. Fiindcă înainte era o petrecere şi acum e o obligaţie. Fiindcă petrecerea a fost regulamentată şi comercializată. S'a făcut exces de zel. S'au deslănţuit instincte şi apucături brutale care au înăbuşit latura graţioasă a jocurilor. Din pricina vehemenţei, jucătorii vor trebui să se îmbrace în zale, ca vechii cavaleri medievali, altminteri riscă să fie scoşi pe targă din arenă.
Deocamdată se folosesc de haine vătuite şi de coifuri de piele, pentru a îndulci loviturile.
Iată cum arată un jucător de rugby din America...
N'aş vrea să spun că samănă cu un cap de câine; mi-e frică să nu se ofenseze câinii...

Vineri

Incontestabil că din pr
făcut în această direcţi
tura. Acest neajuns, a
deni. Şi a fost constat
origină a sportului.
Fireşte, nu se poate pu
jocului. De aceia pedag
să reintroducă un joc
nastica spiritului. Un
diminueze puţin tendin
tismului. Şi au găsit

Sâmbătă

Cu acest prilej, ni se p
o altă inovaţie interesan
O organizaţie sportivă
introdus sportul mediev
Şi în acest sport intră,
cruzime. Deasemenea,
Căci această pasăre răp
are cioc şi ghiare foart
Din fotografia de alătu
cul american se pricep
un şoim. Işi fereşte ca
botniţă. Impotriva g
mâna cu o mănuşă de
Acest sport e în orice
spiritual şi mai puţin

Duminică

Vânătoarea cu şoimi
veche ca şi jocul de şa
răspândit în antichitat
făcea vânătoare cu şoi
tributul ce-l plăteam
ştiţi, şi un număr de ş
Pe semne că şoimii di
vânători, sau că şoima
dreseze într'un mod d
Acest sport a dispărut
s'a menţinut decât în
glia. In Africa şi Asia
cu şoimi.
In 1923 s'a înfiinţat în
şi-a propus să reînvie
atunci apare în Germa
vistă specială.
Nu ştiu pentru ce anu
torii de şoimi pe lâng
ale armatei germane.
cătorie şi un soldat ş
militară de şoimi asistă

...ptămână

LA ALTA

...cina excesului ce s'a ...e, s'a neglijat învăţă... ...ost constatat pretutin... ...şi în Anglia, ţara de ...

...rcede la suprimarea ...ogii englezi s'au gândit ...are să stimuleze gim... ...antrenament, care să ...ele brutale ale atle... ...în mijloc, vechi de multe secole: jocul de şah. Căci s'a observat că, în genere, cei mai buni şcolari sunt jucători de şah.

Bunul simţ şi simţul practic al englezului ştie să descopere diagonala între ceea ce e plăcut şi ceea ce e util.

Primăria unui sat englez a înzestrat cu biciclete, pe contul ei, pe toţi şcolarii, fiindcă şcoala lor se află la o depărtare de cinci kilometri.

După cum se vede, copiii sunt încântaţi de această inovaţie: cu ajutorul acestui sport, vor veni regulat la şcoală...

Luni

Un soldat german dă lecţii de muzică unui şoim.

Negreşit, pasărea răpitoare face instrucţie militară; sau cum se mai spune: paramilitară. E o problemă de disciplină. Pasărea va trebui să se deprindă cu sunetele goarnei şi să se supună semnalelor. Capul şoimului este învelit cu o căciulă, cu moţ de pene. Când intră în acţiune i se scoate căciula.

Bănuim că serviciul militar al Şoimilor a fost introdus pentru lupta împotriva porumbeilor călători cari fac serviciul de curier militar.

Poate, însă că mai are şi alt rost...

...re util să înregistrăm şi ...tă în domeniul sportului. ...a tineretului american a ...l al vânătoarei de şoimi. ...desigur, o doză bună de ...nu e cu totul inofensiv. ...itoare nu e deloc blajină: ...e ascuţite. ...i se poate vedea că mi... ...cum trebue să umble cu ...ul, căci pasărea e fără ...iarelor, îşi protejează ...iele tare. ...caz mai instructiv, mai ...primejdios decât boxul.

...ste probabil tot atât de ...e. Acest sport era foarte ...şi în Evul de mijloc. Se ...i şi în ţările noastre. In ...urciei intra, după cum ... Carpaţi erau foarte buni ...ii noştri se pricepeau să-i ...osebit de iscusit. ...din ţările Europene ; nu ...âteva localităţi din An... ...e mai face şi azi vânat ...

...Germania o societate care ... acest sport. Fireşte de ...ia, în acest scop, şi o re...

...e, s'au înfiinţat crescă... ...regimentele de vânători ...eproducem alături o cres... ...imar. La această şcoală ...şi doi câini de vânătoare...

Marţi

Mărturisim că mult mai simpatică ne este săniuţa, cu cele două fetişcane deghizate în proletare.

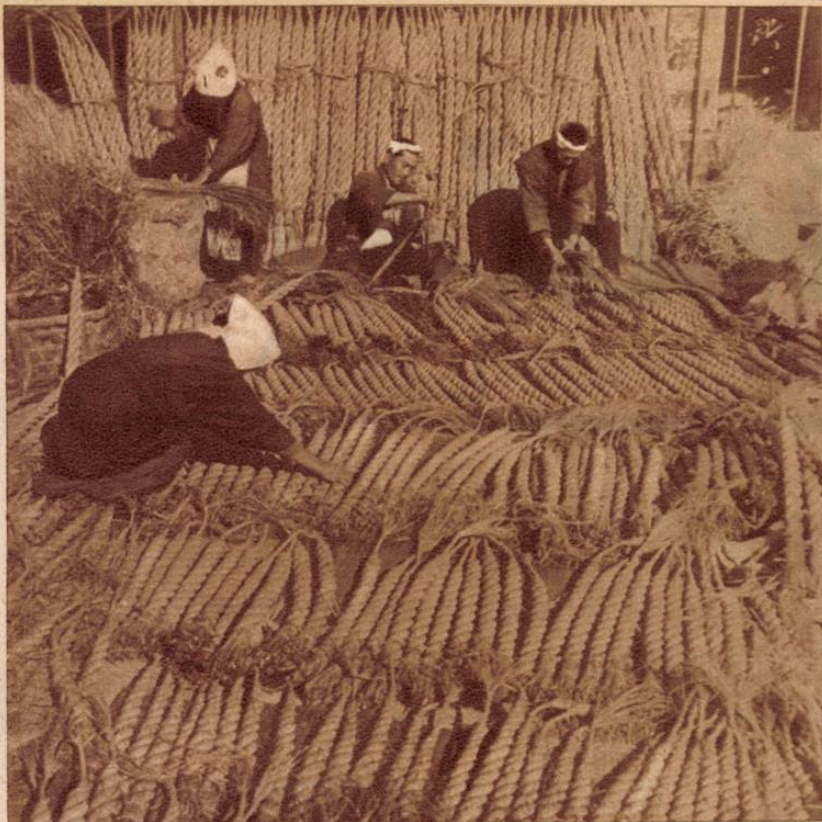
Mai întâi, fiindcă sportul cu sania este la îndemâna oricui. Al doilea, fiindcă înseamnă democratizarea sportului. Altminteri, ce rost ar avea costumul muncitoresc? Şi al treilea — nu îndrăznesc să spun deodată ce bănuesc — fiindcă... Marx a spus: „Proletari din toate ţările uniţi-vă".

F. DIMA

FABRICANŢII DE NOROC IN JAPONIA

De anul nou îşi cumpără fiecare american frânghia sfântă de mătase, care aduce noroc purtătorului ei. Negustorii japonezi exploatează această credinţă. Fotografia noastră reprezintă un colţ dintr'o fabrică de... noroc.

CEL MAI IMALT OM DIN LUME

Iată mai jos o fotografie cu adevărat curioasă. Un american, care l-a bătut în înălţime şi pe Mitu Gogea al al nostru. Contrastul dintre el şi celelalte două personagii cu care s'a fotografiat — o domnişoară normală ca înălţime — şi un om aproape pitic — sunt izbitoare.

FEL DE FEL

ADEVARATUL TIP AMERICAN

Cei doi tineri din fotografia alăturată au fost aleşi cu prilejul unni recent concurs la care au participat mii de studenţi americani, ca cei mai reprezentativi tipi ai tinereţii americane.

CELE MAI PERFECTE PICIOARE DIN AMERICA

In fotografia de mai jos vedem câteva din concurentele premiate la un recent concurs penfru „eele mai perfectę picioare“. Concursul a avut loc în America.

Noua sală a tronului

Noua sală a tronului de la Palatul Regal din Calea Victoriei este inaugurată cu prilejul zilei Anului Nou. Fotografia noastră, reprezintă partea principală a sălii. Sub baldachin a fost așezat tronul. Lucrările pentru amenajarea sălii tronului au fost conduse de d. arhitect Lorenz.

(Foto I. Berman)

DIN TOATĂ LUMEA

MISS PARIS 1935

Intr'un elegant restaurant de pe Champs-Elysées a fost aleasă Miss Paris pe anul 1935: este domnişoara Andrée Lorain pe care o vedeţi în fotografia alăturată.

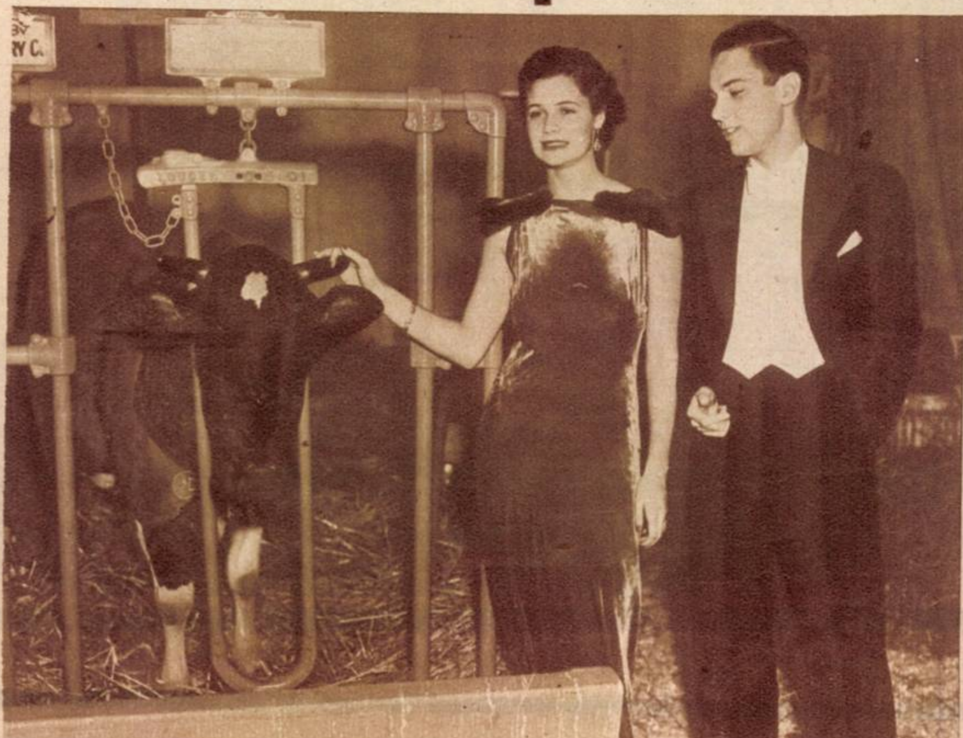
O FAMILIE SĂNĂTOASĂ

este cea a doctorului Louis Estes în vârstă de 74 ani. Soţia lui a dat naştere recent la al zecelea copil! Fotografia noastră îl reprezintă pe doctorul din Los Angeles cu soţia şi cei zece copii ai săi.

UN BAL IN GRAJD...

Cea mai înaltă societate a New-Yorkului a asistat la un bal de binefacere cu tema: „un bal în grajd". In fotografia noastră, un aspect din sala de bal: doi tineri şi...un bou costumat.

PRINŢESA MOŞTENITOARE A ITALIEI...

... şi fiica ei prinţesa Maria Pia, după cea mai recentă a lor fotografie.

CARE E VIITORUL COPIILOR MINUNE?

Doctorul Bolton dela Temple University arată că de cele mai multe ori inteligența lor pălește dela o anumită vârstă în sus și că pot cădea cu mult mai jos decât un individ mediocru.

NE vine când și când vestea câte unui copil minune, care la șase sau opt ani se manifestă în muzică, matematică sau alte domenii ale artei și ale științei mai bine ca un adult, după ani de zile de studiu.

Mare senzație face acum la Moscova mica șefă de orchestră **Margaret Heifetz**, care n'a împlinit încă zece ani.

Copilul **William Mac Neil**, din Atlantic (Massachussetts) are cinci ani și discută istorie, literatură clasică și chiar chestiuni de economie politică, cu o competență de profesor universitar.

In Harlem, un cartier din New-York City, se află o fetiță neagră anume **Philippa Schuvler**, care citește curent, dansează cu talent și posedă întinse cunoștiințe de geografie, dar nu are mai mult de trei ani.

Tot în Statele Unite, **Aubrey Rainier** a dat o serie de concerte, pentru care criticii l-au proclamat cel mai mare celist al lumii. Această proaspătă celebritate muzicală are tocmai nouă ani.

Acum câțiva ani, **Billy Nasch** din Brooklyn, în vârstă numai de patru ani, a promovat un examen de geografie, istorie și economie politică, la care ar fi căzut foarte mulți adulți.

In anul preparator al uneia din Universitățile din Nord-Vestul Statelor Unite, se află nu mai puțin de cinci copii precoci, dintre cari cel mai vârstnic are cincisprezece ani.

La Los-Angeles, o mamă a fost dată în judecată, pentru faptul că nu permitea băețașului său, în vârstă de nouă ani, să frecventeze școala primară. Ea a adus copilul care citi înaintea președintelui, curent și cu o dicțiune impecabilă și dovedi că poseda în geografie, istorie și alte domenii, cunoștințe mai întinse decât toți cei de față. Mama explică apoi că-și educase copilul acasă, printr'o metodă specială, care era secretul ei, dar se pare că micuțul nu era în fond decât un copil minune, ca acei despre care am vorbit până acum.

Cu toată frecventa apariție a acestor remarcabile inteligențe infantile, care cu vremea ar trebui să ajungă miraculoase, nu putem spune că lumea e aglomerată de genii. In teorie, s'ar părea că băiețașul de opt ani, care cântă la pian aproape tot atât de bine ca și **Paderewski**, îl va eclipsa pe acesta cu totul,

Ultima senzație a New-Yorkului o constitue orchestra de copii din fotografia de mai sus.

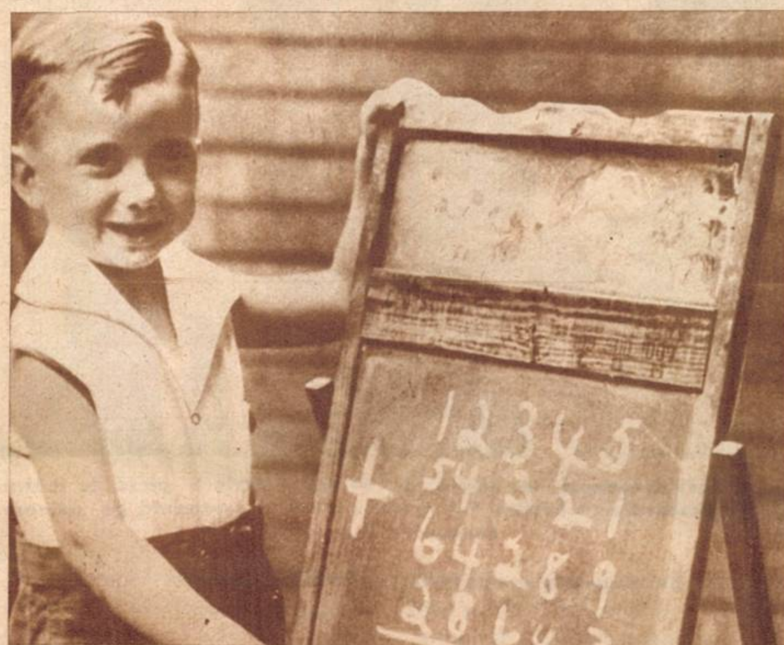
în momentul când va ajunge la maturitate. Tot astfel, copilul genial care la patru ani face poezii reușite, ar trebui să ajungă cu vremea cel mai mare poet al lumii.

In realitate însă, se pare că aceste prognosticuri nu se prea realizează. Dacă toți copiii minune ar deveni geniile ce promit a deveni, lumea s'ar pomeni cu un popor de supra-oameni, cari i-ar umili pe toți ceilalți, prin prezența lor.

Se întâmplă însă foarte adesea, dacă nu de cele mai multe ori, ca strălucitul copil-minune să dispară cu totul din scenă și să nu se mai audă niciodată de el. După o teorie populară, ei s'ar consuma cu prea mare intensitate înainte de vreme, asemeni proverbialei lumânări aprinsă la ambele capete. Psihologii de profesie, cari au studiat fenomenul precocității infantile, înclină să accepte această teorie, sau admit cel puțin că rareori ajunge copilul precoce să realizeze strălucita făgăduială a primilor ani.

Cât despre cauzele acestei păliri, părerile nu sunt tocmai unanime, deși s'au enunțat în ultima vreme câteva teorii oarecum plauzibile.

Unul din sfârșiturile cele mai frecvente ale copilului precoce, este o moarte prematură. Un astfel de caz a fost fiul mai mic al lui **John Evelyn**, al cărui faimos ziar este una dintre comorile literaturei engleze. La vârsta de doi ani și jumătate băiețelul lui scria cuvinte englezești, latinești, grecești și germane. La patru

Tânărul Louis Miller din Philadelphia, s'a dovedit a fi un calculator genial. Interesant este faptul că tatăl lui este lucrător șomeur, iar mama lui este analfabetă.

ani traducea din latină și greacă și cunoștea perfect gramatica engleză, franceză și latină. Acest copil minune muri la cinci ani și trei luni.

Un alt sfârșit nu tocmai rar al copiilor precoci, pare să fie crima. Acum câteva luni, elevul excepțional de strălucit al unei școale superioare din Pelham (New-York), în vârstă de 12 ani, a fost prins de poliție încasând ...ace el credea că era prețul de răscumpărare într'o răpire ce se făcuse din inițiativa și sub directivele lui.

Anul trecut, s'a descoperit că autorul unei scrisori ce amenința cu răpirea și care ținuse poliția

vreme de două zile într'o stare de acută tensiune, era o fetiţă de zece ani din Pleasantville (New York).

Şi nu de mult s'a ocupat întreaga presă de cazul unui spărgător care opera cu multă abilitate la Hâvre, în portul francez şi care s'a descoperit în cele din urmă că era strălucita elevă a unui liceu din împrejurimi.

Anul acesta a fost arestat la New-York City, pentru tâlhărie, un tânăr în vârstă de 17 ani, care la 14 ani terminase liceul, cu cea mai mare medie.

Dikie Moore, care la vârsta de 5 ani a reuşit să fie una dintre celebrităţile Hollywodului.

Această tristă regulă n'are însă puţine excepţii, mai cu seamă atunci când e vorba de copii muzicanţi. Acum o generaţie, micul **Josef Hofman** constituia una din faimoasele minuni muzicale, recunoscut fiind ca mare pianist, deşi mâinile lui deabia de cuprindeau octava. Astăzi, acelaş Josef Hofman este cel mai mare muzicant din lume, şi s'a dovedit în acelaş timp un strălucit profesor, compozitor şi administrator de şcoale muzicale. Marele **Franz Liszt**, ale cărui compoziţii sunt zilnic cântate pe toată suprafaţa pământului, a fost un alt copil-minune care a realizat făgăduelile începutului. La fel au fost violoniştii **Jascha Heifetz** şi **Yehudi Menuhim**, cari au evoluat cu vârsta.

Profesorul **Thadeus L. Bolton**, şeful departamentului de psihologie dela Universitatea Temple din Philadelphia, a declarat de curând că viitorul copiilor precoci îi pare încă extrem de problematic. Discutând perspectivele a trei copii-minune, descoperiţi în Pennsylvania, d-rul Bolton a spus că un copil care prezintă un talent extraordinar, într'o anumită direcţie, desvoltă adesea mai târziu în viaţă o inteligenţă sub-mediocră.

Scolăriţa Madine Roubakine, în vârstă de 11 ani, a câştigat premiul literar instituit la Paris pentru scrierile tineretului. In fotografia noastră, vedem-o dând autografe ziariştilor.

Recentele descoperiri din Pennsylvania manifestă tocmai o remarcabilă precocitate în anumite direcţii. Un băieţel anume **Herman Louis Miller**, în vârstă de cinci ani, face impresia unui mic geniu matematic. El e în stare, chiar când bate mingea, sau joacă cărţi cu fratele său mai mare, să-ţi dea repede şi corect rezultatul unor operaţiuni de adunare, scădere, înmulţire, etc. In Chester (Pennsylvania) se află un băieţel anume **Charlie Fritz**, în vârstă de şapte ani, care are aproape un metru şi jumătate înălţime şi posedă bagajul intelectual al unui strălucit student, deşi a intrat în şcoala primară de-abia acum un an.

A treia dintre recentele descoperiri din Pennsylvania este **Dorothy Mae Weters** din Kingston, în vârstă de patru ani. Precocitatea acestei fetiţe se manifestă în scris şi citit. Deşi mai are încă doi ani până să poată fi admisă în şcoală, ea a terminat manualele cursului primar şi pe cele ale gimnaziului.

O fată londoneză în vârstă de 14 ani a scris o piesă de teatru reprezentată la Londra. Fotografia noastră o reprezintă pe autoare conducând o repetiţie.

Profesorul **Edward A. Lincoln**, dela Universitatea Harvard, a făcut iarna trecută înaintea Asociaţiei Americane pentru propăşirea Stiinţei un raport, referitor la un studiu, pe care el şi asistenţii săi l-au făcut, asupra unui grup de copii din cursurile inferioare ale unui liceu de lângă Boston. Un grup de patruzecişicinci de băieţi şi de douăzecişişase de fetiţe a căror inteligenţă s'a dovedit—prin încercări utilizate deobicei pentru copii de vârsta lor—cu mult deasupra mijlociei, au fost urmăriţi timp de cinci şi opt ani, în trecerea lor prin şcoală. La sfârşitul acestei perioade, inteligenţa copiilor a fost din nou pusă la încercare, prin examene potrivite cu vârsta la care ajunseseră.

In concordanţă cu multe alte constatări, care au dus la concluzia că a porni întâiul nu înseamnă numaidecât a fi tot cel dintâi care ajunge la ţintă, profesorul Lincoln a văzut că acest grup de copii superiori nu avuseseră o desvoltare mai rapidă decât a copiilor cari porniseră cu o inteligenţă mijlocie. Mai bine de o treime din ei au căzut sub nivelul mijlociu, adică au progresat mai încet decât ceilalţi copii, cari nu avuseseră un început atât de promiţător.

Ceeace-l interesează pe psiholog este însă c a u z a acestei opriri în evoluţia precocităţii. E oare aceasta o lege a naturii, după care desvoltarea prea timpurie şi prea rapidă înseamnă mai târziu o încetinire a progresului, s a u se poate evita acest destin, în aşa fel încât copilul precoce să-şi poată urma evoluţia şi să devie un supra-om?

O teorie ce încearcă să explice acest fenomen, ar fi aceea a izolării. Copiii precoci se văd atât de diferiţi de ceilalţi colegi ai lor, încât devin psihologiceşte anormali. Ei pot deveni îngâmfaţi, făcând paradă de superioritatea lor, sau se simt stânjeniţi de această superioritate şi încearcă s'o ascundă. In orice caz, le lipseşte educaţia necesară, ce se dobândeşte printr'un activ contact cu copii de o inteligenţă egală.

După o altă teorie, copilul precoce ar tinde să se coboare la nivelul celorlalţi camarazi ai săi, pur şi simplu prin faptul că se amestecă cu ei. Se ştie că în fabrici un lucrător rapid tinde să lucreze mai încet, când lucrează cu alţii de-o repeziciune mijlocie, tot aşa cum un lucrător mai lent d e c â t mijlocia, caută să-şi accelereze mişcările, într'un mediu mai agil. Toţi oamenii excepţionali, spune această teorie, tind a coborî, spre a se apropia de mijlocie.

Grischa Goluboff, în vârstă de 9 ani, este un violonist minune. In fotografia noastră, el este felicitat de compozitorul Chr. Sinding după ce a executat cu măestrie o bucată de-a lui.

Cea mai probabilă explicaţie a ciudăţeniilor „copiilor minune" este î n s ă aceea propusă de profesorul **Bolton**, dela universitatea Temple, şi anume teoria că atât capacitatea precocităţii cât şi stagnarea desvoltării, se datoresc unei desvoltări unilaterale a creerului.

Psihologii credeau într'o vreme că există în creer „centre" speciale pentru o înclinaţie sau

alta; un centru pentru geniul matematic, un altul pentru capacitatea de-a vorbi limbi străine, etc. Astăzi se știe însă că aceastä teorie e cu totul greșită. In mod virtual tot ce constitue activitatea intelectuală, este opera unei mari părți din creer. Oamenii normali ai mijlociei au parte de o desvoltare egală a creerului.

simț și care nu e în fond decât o capacitate generală de gândire sănătoasă a creerului, devine cu neputință de format, deoarece toate posibilitățile acestui organ au fost canalizate în muzică, matematici, etc.
Teoria aceasta explică și excepțiile regulei copiilor precoci, cari mai târziu recad în mediocritate: unele creere au puterea de-a

Copilul minune Ruggiero Ricci, virtuosul violonist în vârstă de 9 ani dând autografe...

Copilul precoce, pe de altă parte desvoltă foarte devreme în viață o capacitate care atinge în scurt timp perfecția. Aceasta afectează întreaga organizare a creerului, în așa fel încât educarea oricărei alte facultăți devine dificilă, sau chiar imposibilă. Ceeace se numește bun

înfrânge acest handicap al desvoltării unilaterale și continuă a se desvolta.
In orice caz psihologii și pedagogii sunt de acord asupra teoriei că a fi un copil precoce, sau a avea un asemenea copil în familie, înseamnă a face o experiență primejdioasă.

AL DOILEA COPIL AL LUI LINDBERGH

John Lindbergh, al doisea fiu al aviatorului american Lindenbergh are acum doi ani și trei luni și este păzit de mama lui cu multă grije. Nici un fotograf, nici un străin, nu are voe să se apropie de el. Reporterul nostru fotograf din New-York a reușit totuși să surprindă pe stradă, pe mamă și fiu.

CALENDAR-IANUARIE

2

1929. Moare la Antibes marele Duce Nicolae Nicolaevici, generalisim al armatei ruse la izbucnirea războiului mondial. (Alăturat chipul).
1821. Apare la Buda „Biblioteca Românească".
1837. Apare la Brașov „Foaia Duminecii" condusă de George Barac.

3

1643. S'a născut matematicianul, fizicianul și astronomul englez Isac Newton. A descoperit legile gravitațiunii universale. (Alăturat chipul).
1886. A murit tipograful Francisc Göbl adus în țară de către mitropolitul Nifon în anul 1852.
1924. A murit Ernst Babelon fost membru de onoare al Academiei Române.

4

1847. Timotei Cipariu întemeiază la Iași ziarul „Organul luminării" cel dintâi periodic românesc scris cu litere latine. (Alăturat chipul lui Cipariu).
1829. A fost inventat alfabetul pentru orbi de către Braille.
1852. S'a născut publicista Mite Kremnitz, a cărei prietenie cu Eminescu este descrisă în romanul „Mite" de Eug. Lovinescu.

5

1910. S'a născut Arhiducesa Ileana a României. (Alăturat chipul).
1859. A fost proclamată unirea Moldovei cu Muntenia.
1901. A murit pictorul elvețian Arnold Brocelin.
1922. A murit exploratorul polar Ernest Henry Schackleton în ținutul Polului Sud.

6

1802. S'a născut „părintele literaturii" I. Heliade Rădulescu (alăturat chipul).
1412. S'a născut Ioana d'Arc fecioara din Orleans.
1850. S'a născut D. Protopopescu-Pake, fost primar al Capitalei.
1881. S'a născut poetul Ion Minulescu.
1932. A murit literatul Iacob Negruzzi.

7

1867. Puterile garante trimit Porții nota de recunoaștere ca domnitor a lui Vodă Carol.
1630. Gavril Bethlen, Principele Ardealului, e înmormântat la Alba Iulia.
1932. A murit juristul C. Hamangiu, fost ministru.

8

1928. A murit compozitorul D. Kiriac. El este autorul „Imnului de slavă" cântat la Alba-Iulia la încoronarea Regelui Ferdinand. (Alăturat chipul).
1596. Mihai Viteazul, bate pe Turci și ocupă tot malul Dunării.
1873. S'a născut Elena de Muntenegru, Regina Italiei.

TARANCELE DIN LITTORIA IL ASTEAPTĂ PE MUSSOLINI

Mussolini a inaugurat recent a 93-a provincie a regatului Italiei: Littoria. In fotografia noastră vedem țărăncile din acea regiune, purtând pitoreștile lor costume naționale, în așteptarea ducelui

SEZON LA MIAMI

La Miami în California nu este iarnă. Palmierii sunt mai frumoși ca niciodată, iar un grup de încântătoare girls, poartă pe trupul aproape gol, costume de modă veche.

I. HELIADE RADULESCU

de AL. IORDAN

Fără îndoială că figura cea mai reprezentativă a vieții noastre culturale, din prima jumătate a secolului trecut, este Ioan Heliade Rădulescu, căruia pe bună dreptate i s'a spus „părintele literaturii românești".

Născut în Târgoviște, la 6 Ianuarie 1802, fiu al postelnicului de poteră Ilie Rădulescu și al grecoaicei Frusina, Heliade a început prin a învăța carte grecească dela dascălul Alexe, din București.

Ceiace îl atrăgea însă, nu erau cunoștințele de grecește ci învățătura românească, și în această privință, pasagiul ce reproducem din mărturisirea sa, este edificator:

„Intr'o Duminică am văzut la poarta bisericii Crețulescu, lume multă adunată; am stat să văz ce este: un fecior sau vizitiu cetea în gura mare Alexandria, și câți treceau pe drum se opreau și ascultau... Nu mă putui deslipi de acolo... ascultam descrierea acelui loc plin de răcoare, de verdeață și adăpat de fântâni cu apă vie... Am venit acasă și am cerut foarte rebel, plângând, să-mi dea doi lei să cumpăr o carte. Eram rău când plângeam; sculam vecinii în picioare. A trebuit să mi se dea banii și alergai îndată și-mi cumpărai cartea prețuită și plină de minuni. Dar ce să fac cu dânsa? Că în mâinile mele era mută. Voii să cetesc, câteva slove se potriveau cu cele grecești; dar mă împiedecau o grămadă de alte încurcături ce semănau unele turnuri; altele caracatițe sau scorpii; altele țesturi și ciuperci. Tata nu era în București să-mi spue, mama știa numai grecește; Dar în grădină erau niște olteni cari aveau călimări la brâu". Heliade se rugă de ei și ruga îi fu ascultată. Intr'o jumătate de ceas nu mai avea trebuință de dascăl, iar în patru zile termină acea minunată carte, în care timp nu mai dete pe la școala dascălului Alexe. „Pândeam să nu mă vadă nimeni, mă urcam în pod; mă băgam sub un coș și acolo ceteam vitejiile lui Alexandru cel Mare.".

Așa a învățat Heliade, românește!

Intre anii 1815—1818 urmează cursurile școlii grecești dela Schitu Măgureanu, în care timp a cetit cu asiduitate pe filozofii și poeții Greciei antice.

Când Gheorghe Lazăr, descălecă în București și puse bazele unei școli superioare românești, Heliade a fost printre primii elevi ai dascălului ardelean, iar mai târziu, colaboratorul și continuatorul operii acestuia.

Indrumător didactic și spiritual, Ioan Heliade Rădulescu a desfășurat o uriașe muncă pe toate tărâmurile culturale și sociale, scriind, îndemnând și încurajând pe alții în preocupările scrisului, fondând ziare și reviste, fiind autor de versuri și proză, traducând și localizând, întemeind Conservatorul și Teatrul Național, cu un cuvânt a îmbrățișat toate domeniile în care se simțea nevoia unei minți luminate și a unei puteri de muncă pentru a se păși pe căile progresului.

Haosului lingvistic de care era cuprinsă societatea românească în acea epocă, Heliade i-a opus sănătosul principiu: „Pentruce să nu scrim după cum pronunțăm, când scriem pentru cei care trăesc, iar nu pentru cei morți."

Spre a putea ușura posibilitățile de tipărire, atât a operelor sale cât și ale altor scriitori, Heliade a deschis, în anul 1832, o tipografie de sub teascurile căreia au pornit multe raze luminoase în societatea românească de atunci.

Dar nu numai scrisul a fost domeniul prin care a activat Heliade, căci în frământările politice din jurul anului 1848, el a ocupat un loc de frunte.

Fondând împreună cu I. Câmpineanu, „Societataa Filarmonică" unde pe lângă chestiunile de teatru erau desbătute și problemele politice la ordinea zilei, Heliade, încă de atunci și-a fixat punctul său programatic, care în esență a rămas tot timpul acelaș: naționalism, libertate, progres.

Când amestecul Rușilor, în treburile lăuntrice ale Țărilor Românești luă un caracter prea accentuat, Heliade se declară adversar hotărât al acestora, atitudine pe care și-o manifestă atât cu ocazia încercării de a se introduce în Regulamentul Organic, un articol adițional, cât și prin publicarea unor fabule îndreptate împotriva intențiilor Rusiei.

Un alt act politic al lui Heliade, care trebue relevat, este acțiunea desfășurată de el în legătură cu bine-cunoscuta mișcare dela Islaz, din 9 Iulie 1848, cu care ocazie redactă proclamațiunea care cuprindea dezideratele poporului. In urma acestei mișcări, Bibescu Vodă abdicând, Heliade a fost numit membru al guvernului provizoriu,

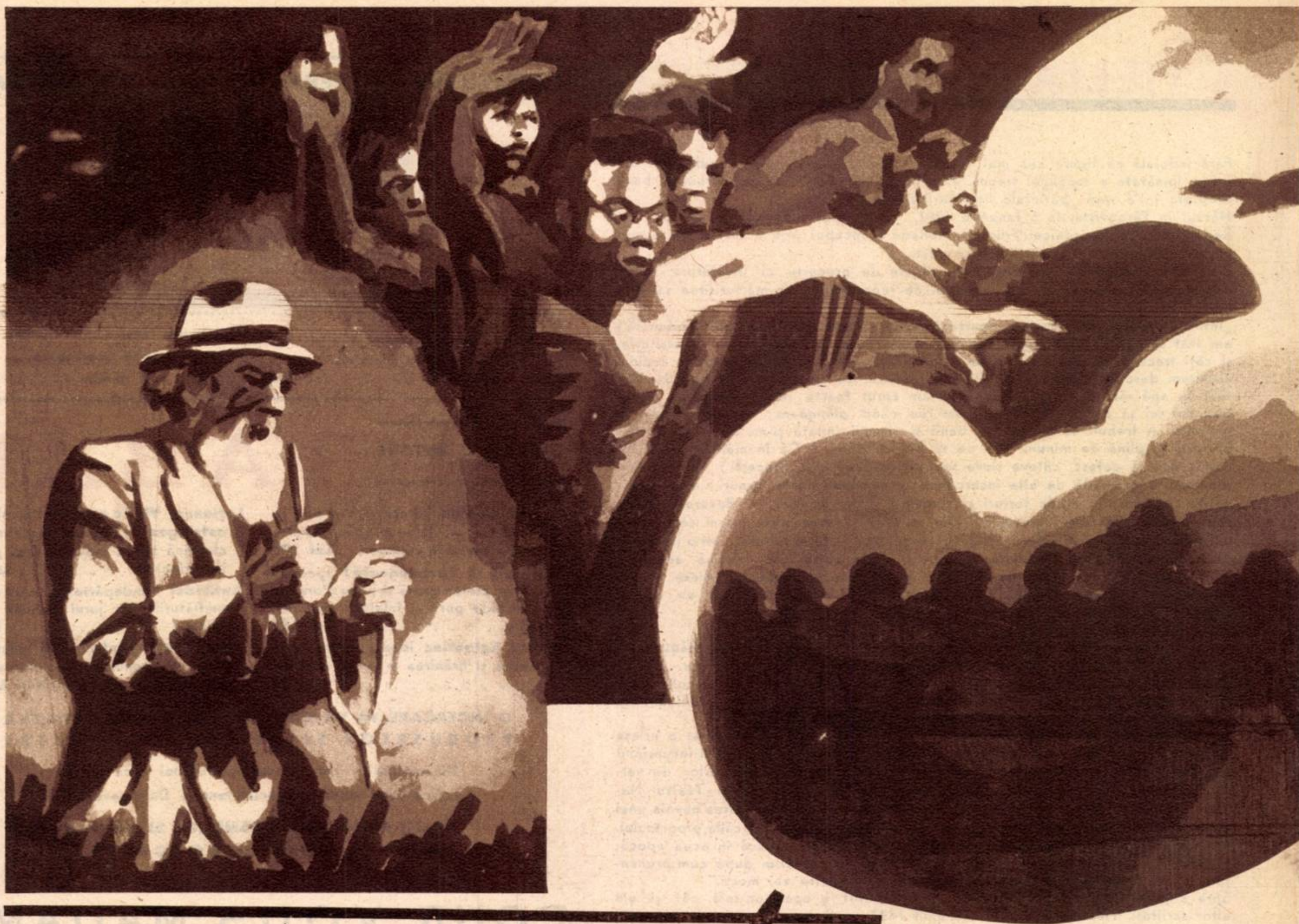
Participant activ la frământările din acea epocă, Heliade a lăsat generațiilor viitoare, descrierea evenimentelor în trei lucrări cu caracter istoric: „Memoire sur l'histoire de la regénération roumaine"; „Souvenirs et impressions d'un proscris"; și „Spiritul și materia sau equilibru între antiteze".

Pentru uriașa activitate desfășurată, atâtea decenii, Heliade a fost ales membru fondator și mai târziu președinte, al Academiei Române.

Iar când secera morții tăie firul vieții acestui titan al secolului al XIX-lea întreaga presă n'a pregetat să-i aducă cele mai mari elogii numindu-l „cel mai mare poet, cel care ne-a învățat a scrie și a ceti românește cu literele străbune, cel dintâi gramatic, cel dintâi profesor, cel dintâi jurnalist, părintele literaturii" etc. etc.

Și dacă astăzi, cineva ar cerceta întreaga activitate a lui Heliade și ar raporta-o le vremea în care ea s'a desfășurat, suntem siguri că va găsi toate aceste calificative, pe de-antregul îndreptățite.

ȘTIINȚA se întoarce spre SUPRANATURAL

ALDOUS HUXLEY

Ceeace numim acum „fenomene supranaturale" prezintă și a prezentat întotdeauna o remarcabilă uniformitate pe toată suprafața pământului. Dovada o face faptul că din Fija, din India, din Japonia și din Bulgaria ne vin vești despre oameni care calcă pe foc. Toate literaturile lumii conțin povestiri cu fantome și presimțiri. Observăm apoi că s'au atribuit tuturor întemeetorilor de religii puteri extraordinare asupra materiei; ni s'a spus că acești oameni puteau mișca obiecte dela distanță, se puteau ridica în aer, determinau puternice transformări în trupurile lor, și multe altele de felul acesta.

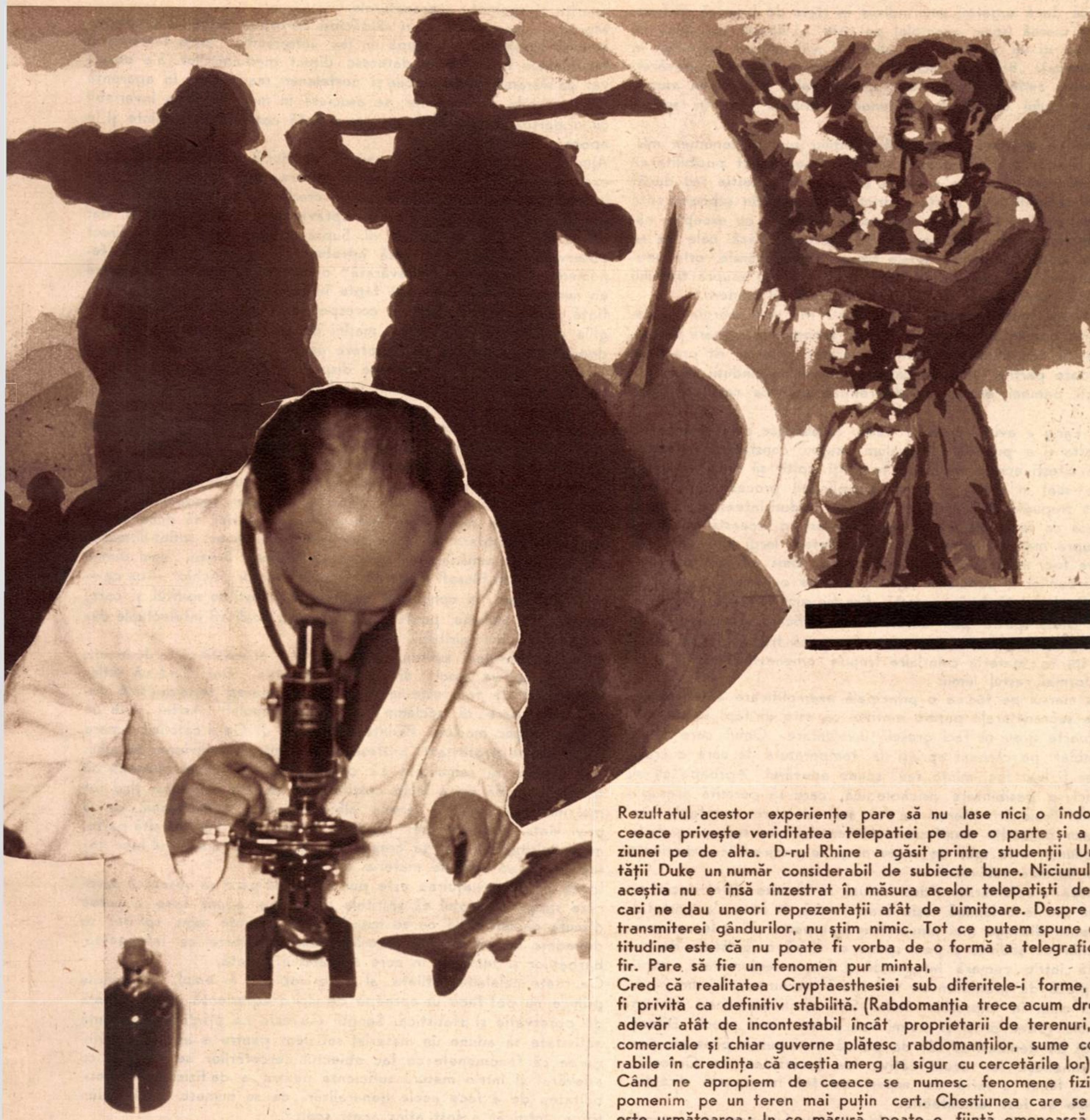
Persistenta uniformitate pe care o observăm în seria acestor legende născute dintr'o imaginație fantezistă e semnificativă; ea ne arată că există un factor care o silește să ia o anumită cale. Astfel, uniformitatea pe care o găsim in miturile lumii pare a se datori similitudinei dorințelor omenești și proceselor de gândire în genere. Miturile sunt o îndeplinire a dorințelor și în acelaș timp, filosofii explicative. Dar cum dorințele sunt peste tot cam aceleași, și cum spiritele simple văd și explică la fel ceeace se petrece în jurul lor, rezultă de aci o mare asemănare sau dacă vreți, o strânsă înrudire între mitologii.

Nu tot astfel stau lucrurile cu fenomenele pe care le numim supranaturale. Aci avem de-aface, nu cu povești despre zei, ci cu așa zise întâmplări din viața umană. Că zeii (demonii sau spiritele morților) ar fi factori determinați, e o presupunere a acelora cari au văzut în trecut aceste fenomene supranaturale și a multora din cei cari le-au văzut în zilele noastre. Dar aceasta e doar o explicație dată după eveniment. Evenimentul în sine, dacă într'adevăr există, rămâne pur omenesc și pământesc deci, spre deosebire de evenimentele miturilor, succeptibil de investigații științifice. Despre eforturile anterioare făcute în câmpul acestui gen de investigație nu e nevoie să mai vorbim. Cercetători ca Glanvil, în secolul al șaptesprezecelea au lucrat intens în această direcție dar în noțiunile lor în ceeace privește o dovadă acceptabilă nu se mai potrivesc cu concepțiile moderne. Din punctul actual de vedere, putem spune că cercetările asupra supranaturalului au început în 1882, când a luat ființă societatea de cercetări psichice sub F. W. H. Myers și Henry Sidgwick.

Ceeace am vrea să știm acum, este dacă această jumătate de secol de cercetări, a avut vreun rezultat pozitiv. Cu un cuvânt, ce anume s'a stabilit? In al doilea rând, care e semnificația faptelor, dacă într'adevăr poate fi vorba de așa ceva? Și cum se plasează ele în actuala frescă mondială a științei?

După mine, s'au demonstrat ca perfect reale, o serie întreagă de fenomene supranaturale. „Cryptaesthesia" cum o numește Richet, cuprinde telepatia, clarviziunea, psychometria, rabdomanția și toate celelalte forme de percepere anormală, care nu trec prin canalele obicinuite ale simțurilor.

In limitele acestui articol nu mă pot referi decât în treacăt la constatările ce s'au făcut în domeniul unuia din fenomenele mai sus enumărate și anume, la telepatie. Telepatia e determinată fie spontan fie voit și dovada existenței sale a fost extrasă dintr'o serie de serioase cercetări asupra fenomenelor întâmplătoare și

din experiențe făcute de cercetători ce lucrau cu subiecte special înzestrate. In cazurile de telepatie spontană subiectul receptor își primește adesea mesagiul sub forma unei halucinante imagini a transmițătorului.

E de observat în treacăt că subiectul emițător transmite adesea fără să-și dea seama că o face, Și invers, mediul emițător poate face violente eforturi conștiente spre a-și trimite mesagiile unui anumit subiect receptor fără nici un rezultat. In raporturile dintre subiectul emițător și cel receptor, acesta din urmă joacă rolul principal. Dacă sensibilitatea sa e insuficientă sau dacă starea sa de spirit e nefavorabilă recepției, fenomenul nu se produce.

Numărul experiențelor de telepatie conștientă este considerabil. Cele mai recente și mai reușite sunt acelea înregistrate de un psicholog american d-rul Rhine, în carte sa „Percepere Extrasenzorială" publicată anul acesta de către societatea de cercetări psichice din Boston. D-rul Rhine își făcea experiențele cu niște cartoane tipărite. In unele cazuri acestea erau văzute mai întâi de către transmițător iar subiectul receptor lua cunoștiință de conținutul lor prin intermediul transmițătorului. Altă dată, cartoanele nu erau deloc privite; nu se producea nici o transferare de gânduri iar subiectul receptor trebuia să le „vadă" direct.

Rezultatul acestor experiențe pare să nu lase nici o îndoială în ceeace privește veriditatea telepatiei pe de o parte și a clarviziunei pe de alta. D-rul Rhine a găsit printre studenții Universității Duke un număr considerabil de subiecte bune. Niciunul dintre aceștia nu e însă înzestrat în măsura acelor telepatiști de geniu cari ne dau uneori reprezentații atât de uimitoare. Despre natura transmiterei gândurilor, nu știm nimic. Tot ce putem spune cu certitudine este că nu poate fi vorba de o formă a telegrafiei fără fir. Pare să fie un fenomen pur mintal,

Cred că realitatea Cryptaesthesiei sub diferitele-i forme, poate fi privită ca definitiv stabilită. (Rabdomanția trece acum drept un adevăr atât de incontestabil încât proprietarii de terenuri, firme comerciale și chiar guverne plătesc rabdomanților, sume considerabile în credința că aceștia merg la sigur cu cercetările lor),

Când ne apropiem de ceeace se numesc fenomene fizice, ne pomenim pe un teren mai puțin cert. Chestiunea care se ridică este următoarea: In ce măsură poate o ființă omenească să înrâurească materia direct, prin intermediul spiritului? In vederea acestor cercetări, materia trebue împărțită în trei clase și anume: materia din trupul subiectului, materia din trupurile celorlalte persoane și materia din care e făcut restul lumii însuflețită și neînsuflețită.

In trecut se credea că spiritul afecta materia trupului său în câteva moduri extrem de simple cum ar fi de exemplu, dorința ivită în creer ca mâinile să se ridice și executarea acestui act de către mușchii respectivi. In vremea din urmă însă, psichologii au constatat că influența spiritului asupra trupului este cu mult mai mare de cât se bănuia acum câteva generații. După cât se pare, nu mai încape nici o îndoială că simptomele celor mai multe boale pot fi produse de spirit; că suntem adesea bolnavi, pentrucă, dintr'un motiv obscur și de care nu suntem conștienți, vrem să fim bolnavi. Pe vremuri se credea că numai boalele funcționale *) pot fi determinate de spirit.

Dar dat fiind că turburările funcționale determină turburări corespunzătoare în organism, s'a recunoscut acum că spiritul poate să

*) Turburări a căror cauză nu e găsită într'o leziune anatomică nu pentrucă leziunea n'ar exista ci pentrucă scapă actualelor mijloace de cercetare.

determine într'adevăr o boală organică. Mai mult decât atât, s'a dovedit că dacă sugerezi unui individ în stare de hipnoză că fragmentul de marcă (spre exemplu) pe care i-l lipești pe mână nu este marcă ci un plasture, un abces îi va apărea pe mână în punctul indicat. „Bolnavul închipuit" devine un bolnav adevărat. Se va vedea astfel că acțiunea „supranaturală" a spiritului asupra materiei trupului diferă de acțiunea „naturală" nu în specie ci in grad.

Stigmatele ce apăreau pe trupurile sfinților sunt un fenomen misterios și uimitor dar nu cu mult mai misterios decât posibilitatea pe care doctorii o au de a creea abcese prin sugestie sau decât faptul că pacienții sunt în stare, printr'un proces de subconștientă auto-sugestie, să-și provoace mai toate boalele, cu excepția câtorva infecțioase ce stăpânesc numai carnea. Dacă cele ce se povestesc despre anumite boale fizice, supranaturale, este adevărat, puterea de înrâurire pe care spiritul o are asupra trupului e chiar mai mare decât își închipue psihologul modern.

Dar sunt oare toate acestea edevărate? Mă voiu mărgini la câteva scurte comentarii asupra ciudatului fenomen al călcării pe foc. Călcarea pe foc, după cum am mai arătat, este un rit practicat în mai toate părțile lumii de către popoare ca hindușii, japonezii și maorișii, oameni extrem de diferențiați atât ca rasă cât și ca cultură.

Andrew Lang a avut ocazia să vadă numeroase performanțe de felul acesta și a publicat un volum asupra constatărilor făcute. După ce citești aceste expuneri te simți ispitit să crezi că unele persoane sunt în stare, printr'un inexplicabil proces mintal să-și imunizeze trupurile față de efectele unei călduri intense. Și numai atât, dacă ce se spune e adevărat, ele extind această imunitate chiar asupra materiei neînsuflețite. Vestmintele largi ale celor cari umblă pe foc, nu se ard și nu se pârlesc deși căldura pietrelor sau a cărbunilor e suficientă pentru a face o ramură uscată, să ia foc. Dacă relatările în această direcție sunt serioase, avem dovada că unele spirite pot determina modificări supranaturale în cele trei clase ale materiei — care formează trupurile aparținând acestor spirite, materia celorlalte trupuri omenești și materia din care e format restul lumii.

Am ales mersul pe foc ca o principală exemplificare a fenomenelor fizice supranaturale pentru motivul că este un fapt în jurul căruia e foarte greu să faci greșeli involuntare. Omul care spune că a umblat pe cărbuni aprinși la temperatura la care o cracă uscată ar fi luat foc, minte sau spune adevărul. Aproape că nu există nici o posibilitate psihologică, care să permită presupunerea unei iluzionări. Mersul pe foc are un mare avantagiu asupra tuturor celorlalte manifestări ale fenomenelor supranaturale fizice și anume, este ușor de observat și se pretează la experiențe din care lipsește echivocul.

Majoritatea mediumurilor fizice refuză să lucreze altfel decât pe întunerec sau la o lumină roșie foarte slabă, în care, s'a constatat, nu se poate distinge mai nimic. Am luat parte și eu la un oarecare număr de ședințe și pot spune că după o jumătate de oră petrecută într'o cameră întunecată și foarte aglomerată, ascultând o placă de gramofon ce se repetă mereu nu mai am încredere nici chiar în impresiile mele. Știu că în asemenea circumstanțe voiu vedea prost și nu-mi voiu aminti nimic precis. Diferiți psichologi au demonstrat cât de puțină bază putem pune pe percepțiile omenești iar acum câțiva ani Societatea de Cercetări Psichice a făcut o serie de experiențe tot în această direcție. Rezultatele au fost lamentabile.

La sfârșitul experiențelor, toate subiectele au fost puse să răspundă în scris la o serie de întrebări extrem de simple cu privire la ceeace se întâmplase în cursul acelei jumătăți de oră cât durase ședința spiritistă. In afară de greșelile de omisiune, mulți dintre observatori descriu fenomene ce nu se produseseră deloc. Astfel, unii dintre ei spuneau că văzuseră lumini colorate, alții că auziseră ciocănituri, etc.

Aceste experiențe dovedesc că e o absolută pierdere de vreme să asiști sau să citești despre o ședință spiritistă ale cărei fenomene nu sunt în mod automat recomandate ca înșelătorii sau la care mediul nu se află sub cel mai complet control. Până acum s'au făcut prea puține experiențe bine controlate cu mediumuri fizice. Se pare totuș că un medium și-a demonstrat capacitatea de a întrerupe o rază de lumină infraroșie ce trecea între două puncte dincolo de planul în care se afla situat el; iar un alt medium a reușit, la lumina zilei, într'un laborator să facă un pendul închis sau un clopot de sticlă, să vibreze. Pentru rest, ne vom mulțumi să nu discutăm.

Fantomele sunt fenomene fizice ce se produc spontan și nu reclamă prezența unui medium. Există oarecari dovezi bunicele pentru vechea credință că în unele locuri se pot vedea și auzi mereu apariții și sgomote supranaturale.

Moroii — acești drăcușori răutăcioși cărora le place să se dedea la mici stricăciuni — ocupă un loc intermediar între fantome și fenomenele fizice ce se datoresc direct medinmurilor. S'a observat că sfărâmările de mobile și porțelanuri, manifestări în aparență supranaturale ale moroilor, se asociază în mod aproape invariabil cu o persoană tânără, în genere o fată cam slabă la minte și în epoca pubertății.

Ajungem acum la problema vieții de după moarte — sau, mai exact, la problema comunicațiilor dintre morți și vii. Căci fără îndoială, nu există nimic nelogic în credința (și e împărtășită de creștinii ortodocși) că sufletele supraviețuesc morții trupești, dar că nu pot comunica cu cei vii. Supraviețuirea nu poate fi direct observată; ea este o ipoteză întrebuințată la explicarea altor fenomene. Considerăm „adevărată" o ipoteză științifică ce explică un număr cât mai mare de fapte în modul cel mai simplu cu putință. Astfel, mulți cred că corespondența observată între mesagiile primite de mai multe mașini de scris automate lucrând independent se explică prin ipoteza că un spirit descărcat dictează diferitor mediumuri fragmente disparate care când sunt puse la un loc, relevă existența unui tot literar perfect inteligibil. Alții, din contră, cred că fenomenele de felul acesta se explică mai curând prin comunicații de telepatie între spiritele unor persoane vii. Ambele ipoteze întâmpină un număr egal de dificultăți.

Dacă există într'adevăr supraviețuirea, ce anume supraviețuește? Sufletul, vine prompt răspunsul. Dar ce e sufletul? Pentru cei vechi sufletul fără trup era o biată entitate condamnată când era lipsită prin moarte de instrumentu-i material, să ducă o existență nefolositoare în bezna celeilalte lumi. Acest suflet homeric, are o mare asemănare cu ceeace profesorul Broad, unul dintre cei mai geniali filosofi moderni, numește „factor psichic" — un ce — intangibil care, în conjuncție cu materia, constitue spiritul, și care, separat de materie, poate păstra oarecari calități intelectuale dar rămâne inferior spiritului.

Creștinii consideră sufletul nemuritor, dar ei insistă că la Judecata de Apoi, se va asocia din nou cu materia. „Dat fiind că sufletul separat de trup este imperfect, consumarea fericirii sale desăvârșite, pare să reclame reînvierea trupului". Astfel scrie un teolog catolic modern, Părintele Saas, S. J. Ca și catolicii o mare parte dintre protestanți profesează credința în reînvierea trupului. Dar trebue să remarcăm că doctrina a ieșit acum aproape cu totul din modă și că mulți creștini cari se cred ortodocși tind tot mai mult să cadă în erezia albigensiană și manicheană, de a privi viața viitoare ca absolut imaterială. Pe de altă parte, mulți spiritualiști, par să creadă că după moarte sufletul face totuși uz de un soiu de materie atenuată.

Ideea că supraviețuirea este pur spirituală pare să găsească oarecare sprijin în faptul că spiritele (deoarece admit spre a putea discuta că entitățile ce se manifestă la ședințe sunt spirite) se dovedesc în majoritatea cazurilor mult inferioare ca inteligență, bărbaților și femeilor în care au sălășluit odată.

Ca toate celelalte științe al căror obiect e omul, cercetările psihice nu pot face uz aproape de nici o experiență. Este o știință de observație și statistică. Scopul său este ca printr'o persistentă activitate să adune un material suficient pentru a asigura convingerea că fenomenele ce fac obiectul cercetărilor se produc cu adevărat și într'o măsură suficientă pentru a da fizicianului posibilitatea de a face acele generalizări ce se numesc „legi" științifice. Intrucât a fost atins acest scop?

Putem spune cred, că cercetările psihice au demonstrat veriditatea câtorva din fenomenele analizate. Dar în ceeace privește generalizările, ipotezele satisfăcătoare în sine și compatibile cu ipotezele altor științe — acestea sunt căutate în zadar. Cercetătorii psihici sunt încă în stadiul culegerilor de fapte brute neorganizate de intelectul explicator. Niciun filosof științific n'a sistematizat încă rezultatul cercetărilor psihice. Inaintea fenomenelor probabile, nu se emit decât reflecții și speculații la întâmplare. Iată câteva din cele ce mi-au fost sugerate mie.

Oamenii științei ortodoxe aduc științei psihice imputări pe motivul că fenomenele sale nu pot fi determinate după voie oricând și oriunde. Ei merg până la a pretinde că fenomenele nu sunt de crezut pentrucă sunt atât de rare. Dar aceasta e o atitudine absurdă. Fenomenele geniului muzical nu pot fi cerectate de nimeni, nicăeri și nicicând pentrucă un Beethoven și un Mozart nu se nasc în fiecare zi a săptămânii. Și totuș, în ciuda acestei rarități, geniul muzical există putând fi uneori, în împrejurări favo rabile, studiat.

Capacitatea de a determina fenomene supranaturale cum sunt

geniul matematic şi geniul muzical, constitue însuşiri pe care omenirea n'a învăţat încă să le exploateze sistematic. Isaac Newton s'a născut în anul 1642 d. Chr. dar nimic nu l-ar fi împiedecat să se nască în 1642 a. Chr.

Pe vremea când au luat naştere stonehengurile*) omul nu era mai puţin om decât astăzi. Avem deficienţi, normali, oameni de mare capacitate şi oameni de geniu. Şi aceleaşi specimene compuneau în antichitate societatea. Dar ia să presupunem că Newton s'ar fi născut în anul 1642 a. Chr.: ce ar fi făcut? Răspunsul este: aproape nimic.

In Anglia din anul 1642 a. Chr. nu exista nici scrierea, nici sisteme de înregistrare matematică, şi nici sisteme de calcul. Născut într'o astfel de lume, înzestratul matematician, s'ar fi găsit cu totul în neputinţă de a face uz de darurile sale. Desigur că uneori s'ar fi simţit frământat de sentimentul vag că avea ceva de făcut — ceva minunat şi extraordinar: dar ce? Nu în pădurile şi mlaştinile Angliei preistorice ar fi putut găsi acest răspuns. Un bun telepatist sau psichometrist se află astăzi într'o situaţie ce se aseamănă mult cu aceea a unui bun matematician sau compozitor care ar fi venit pe lume la vremea când s'au clădit stonehengurile. Darurile sale pot fi mari, dar ce folos, dacă sunt necultivate; el practică o artă fără tradiţii şi ale cărei legi fundamentale le ignorează. Aci se ridică în mod inevitabil o întrebare. Dacă facultăţile supranaturale sunt latente în spiritul omenesc pentruce nu s'au desvoltat niciodată complet? Pentruce cei mai mulţi dintre noi am rămas în stadiul telepatiştilor şi psichometriştilor potenţiali? Pentruce, dacă previziunea e posibilă, a rămas puterea de a privi în viitor, într'o stare atât de rudimentară? Putem propune la aceasta, două explicaţii posibile — una biologică şi o alta în termeni pur psihologici. Vom admite — spre a putea discuta — că spiritul concepe şi influenţează realitatea în două moduri — direct, prin ceeace numim acum mijloace supranaturale şi indirect prin intermediul organelor sensibile pentru percepere, şi al nervilor şi al muşchilor pentru acţiune. Vom mai admite deasemeni că timpul este astfel constituit încât viitorul are un fel de existenţă chiar „mai înainte de a se produce" şi că spiritul poate lua o asemenea directivă încât viitorul să fie perceptibil.

In toate animalele evoluţia a desvoltat metoda indirectă de percepere întrucât aceasta este cea mai efectivă. Ea a mai orientat spiritul în aşa fel încât în circumstanţe obicinuite nu există o cunoaştere a viitorului. Acest proces a ajuns foarte departe la animalele superioare şi în special la om. Spiritele noastre au devenit cu desăvârşire oarbe faţă de viitor şi în acelaş timp extraordinar de capabile când e vorba de perceperea lucrurilor cu ajutorul organelor sensibile şi de a acţiona asupra lor cu ajutorul sistemelor nervoase şi muschiulare.

Dar capacitatea de percepere extrasenzorială şi de directă acţiune a spiritului asupra materiei, continuă încă a se afla într'o stare rudimentară. Este o capacitate, care, fără îndoială ar putea să se desvolte. Şi dacă n'am desvoltat-o, aceasta se datoreşte poate faptului că n'ar fi pentru noi un avantagiu biologic. Poate că cu organismele noastre aşa cum sunt, o putere bine desvoltată de a ghici gândurile celorlalte spirite, ar fi nu un avantagiu ci un handicap. O societate de telepatişti de înaltă şcoală, ar fi o societate în care n'ar mai putea exista o activitate spirituală privată. Şi fără acesta, individul aşa cum îl cunoaştem, n'ar putea exista. Desvoltarea percepţiei directe ar crea noui condiţiuni cu care speciile nu s'ar acomoda tocmai uşor. Cunoaşterea anticipată a viitorului ar fi şi mai fatală; pentru că ar determina probabil o atitudine de fatalistă resemnare absolut incompatibilă cu ceeace trebue să fie viaţa.

Acestea, sunt după mine, motivele biologice, pentru care aceste facultăţi supranaturale au rămas nedesvoltate. Dar există şi motive psihologice. Civilizaţia noastră face tot mai intense cercetări asupra conştientului şi puterilor sale de analiză logică. Dar „se poate bănui" spune Drul T. V. Mitchell, unul din cei mai experimentaţi cercetători psichici „că disociaţia mintală este o indispensabilă prerechizită pentru exhibarea unei cunoştinţe achiziţionată pe cale supranormală; şi se mai poate ca disociaţia mintală să fie într'un oarecare grad necesară oricărei cunoştiinţe ce trebue achiziţionată". Profesorul Rhine şi alţi savanţi confirmă acest punct de vedere. Facultăţile supranaturale par a se manifesta numai atunci când conştientul a fost întrucâtva scos din acţiune, când puterile de analiză sunt în vacanţă. Cu alte cuvinte, există o imcompatibilitate între activitatea mintală ce crează civilizaţia aşa cum o cunoaştem şi activitatea mintală ce rezultă în perceperea extra-senzorială, în previziune, şi influenţele supranormale ale spiritului asupra materiei. Există genii psichice aşa cum există genii matematice şi muzicale. Dar dacă societatea răsplăteşte pe compozitor şi geometru, ea a persecutat până mai acum câtava vreme pe cercetătorul metapsichic, despre care se credea că ar avea legături cu diavolul.

Facultăţile psichice pot fi ereditare. Şi dacă astfel stau lucrurile, capacităţile acestea trebue să fi fost reduse la popoare europene, dat fiind intensa persecutare a vrăjitoarelor. Sa spus că scepticismul secolului al optsprezecelea faţă de supranatural se datora faptului că a fost o vreme când indivizii psichiceşte dotaţi erau extrem de rari. Cei cari ar fi trebuit să fie strămoşii lor pieriseră spânzuraţi, înecaţi sau arşi pe rug în secolele precedente. Voltaire şi contemporanii săi negau existenţa supranaturalului şi în acel moment al istoriei negarea lor era aproape justificată de situaţie. S'ar părea că există motive biologice şi psihologice ca facultăţile supranaturale să nu se desvolte. Exponenţii psihologiei „Yogii hinduse" afirmă că există binecuvântate motive etice ce se opun desvoltării lor. Yogii au lucrat la sistemul lor de educare spirituală vreme de cel puţin douăzeci de secole şi nu încape îndoială că au acumulat în acest lung răstimp o imensă massă de cunoştiinţe empirice asupra activităţilor minţii, potenţialurilor sale, relaţiilor sale cu trupul pe de o parte şi cu **purusha** sau spiritul, pe de alta. Scopul Yogii este să se dea individului posibilitate de a trece după voe într'o stare de contemplare, şi calea către aceasta rezidă în achiziţionarea unui complet control, prin lungi şi tenace exerciţii ale tuturor proceselor mintale. La un anumit moment în progresul său către ultimul stadiu al beatitudinei aspirantul (cel puţin aşa afirmă psichologii Yogii) capătă puterea de a produce tot felul de fenomene supranaturale. Exercitarea acestei puteri este un deliciu dar aspirantul este cu solemnitate avertizat să nu facă uz de ea. Scopul său e contemplarea; puterea de a face minuni fiind numai o etapă intermediară. E drept că această etapă oferă tot felul de plăcute amuzamente dar dacă se lasă ispitit şi în loc să meargă mai departe ţinta finală rămâne un simplu făcător de minuni, spiritualiceşte este pierdut. In psichologia yogistă sistematica cultivare a puterilor supranaturale este în aparenţă o formă a distrugerii înclinărilor spre plăceri. Această teorie indiană ce se bazează pe o îndelungată experienţă trebue privită cu cea mai respectuoasă consideraţiune.

Dar ştiinţa se ocupă în primul rând de fapte şi de explicaţia lor, iar nu de valori etice. Cultivarea sistematică a facultăţilor supranaturale poate fi moralmente indezirabilă; dar aceasta nu reduce întru nimic importanţa pentru ştiinţă a fenomenelor supranaturale. Cercetările psichice s'au făcut până acum pe o scară restrânsă şi în mijlocul desaprobărilor ştiinţei oficiale. Avem motive să sperăm că scopul investigaţiilor poate fi acum extins. Deoarece o intensivă cercetare în supranatural poate aduce lumină într'una din cele mai importante dintre problemele noastre încă nerezolvate, asupra naturei spiritului şi limitelor sale; asupra relaţiunilor dintre spiritele indivizilor şi trupurile lor; asupra naturei timpului şi cunoştinţelor pe care le avem despre el. Acestea sunt chestiuni de cel mai înalt interes ştiinţific şi filosofic; şi raportul fenomenelor supranaturale cu fiecare din ele, e manifest. Un caz **prima facie** care să dovedească veriditatea câtorva din fenomenele supranaturale cel puţin, a fost acum definitiv stabilit; şi există destule motive care ar putea îndemna ştiinţa oficială să facă uz de resursele sale pentru a duce cercetările mai departe.

Cu toate acestea ne cam îndoim că ştiinţa oficială va lua măsuri în această direcţie. Subiectul e cam neliniştitor şi oamenilor, chiar cei de ştiinţă, nu le place să se nelinişteasă. Şi pe urmă, faptele, chiar dacă ajung să fie definitiv stabilite nu pot fi uşor plasate în actuala frescă a lumii; păreri multă vreme îndrăgite, ar trebui părăsite şi multe din ipotezele curente ar suferi extinderi şi radicale modificări. Oamenilor, chiar celor de ştiinţă, nu le plac schimbările revoluţionare.

Să aruncăm o privire în fugă asupra hipnotismului în Anglia. Mesmerismul, cum i se spunea înainte de 1841, era cu violenţă combătut de către reprezentanţii oficiali ai corpului medical englez. Ei susţineau în primul rând, că aceste fenomene nu aveau loc, şi în al doilea că dacă aveau chiar loc, erau de foarte mică importanţă. Astfel când d-rul Ellioteson a publicat un raport despre operaţiile făcute fără durere sub influenţa hipnotismului, colegii săi au răspuns spunând că era sau un mincinos sau un biet nebun credul înşelat de nişte pacienţi şarlatani cari pretindeau că nu simţiseră durere în vreme ce li se tăiaseră picioarele. In cele din urmă ei au ajuns să admită că nu era nici mincinos şi nici nebun, dar au insistat că nu avea nici o importanţă faptul că pacienţii simţiau sau nu durere; dimpotrivă, durerea aceea era

*) Construcţie preistorică în ţinutul Salisbury, Anglia, formată din două alei concentrice, una compusă dintr'un dublu şir de menhiruri iar cealaltă, din trilithe. Archeologii înclină să le atribue epocii de bronz.

binefăcătoare și pacienții trebuiau s'o sufere într'o cât mai mare măsură. Intre timp, în 1841, d-rul Braid din Manchester inventase cuvântul „hipnotism" și propune teoria psihologică a determinării sale, teorie care mai este încă acceptată. Iar între 1845 și 1847 Esdaile, desvoltă la Calcuta o technică în toată regula, de anestezie hipnotică pentru chirurgie. Timp de doi ani Esdaile a făcut 260 de operațiuni asupra unor pacienți în transă hipnotică cu o mortalitate de numai $5^1/_2$ %, o cifră uimitor de redusă într'o vreme când nu se știa ce e aceea chirurgie aseptică sau măcar antiseptică. Dar dela 1848 hipnotismul cade în disgrație. Cloroformul începe a avea o regulată întrebuințare în chirurgie așa că uzurpează funcțiunea practică a hipnotismului: anestezia. Drogul era mai ușor de utilizat decât hipnoza și doctorii luară calea celei mai reduse rezistențe.

E interesant de speculat însă, asupra celor ce s'ar fi putut întâmpla dacă invenția cloroformului ar fi întârziat cam cu vre-o douăzeci de ani. Fără îndoială că exemplul lui Esdaile ar fi fost larg urmat. Doctorii ar fi făcut intensive cercetări în posibilitățile hipnozei; și ar fi luat probabil naștere o rapidă și infailibilă technică de anestezie psihologică. In procesul de perfecționare a acestei technici s'ar fi făcut prețioase descoperiri în domeniul spiritului și al relațiilor sale cu trupul — descoperiri care, din lipsa unui suficient motiv practic de cercetare, nu s'au realizat decât mai târziu sau rămân încă să fie realizate. Dar istoria a fost potrivnică atât lui Esdaile cât și lui Braid. După 1848 hipnotismul e dat uitării și abia în 1892, adică cincizeci și unu de ani după ce Braid a lansat clasica-i lucrare asupra acestei chestiuni, Asociația Medicală Britanică îi recunoaște înfsârșit existența și îi permite practicarea. După 1892, doctorii puteau utiliza hipnotismul fără a mai risca să fie scoși din cadrele profesiunii lor. cincizeci și doi de ani au trecut de când Sidgwik și Myers au fondat Societatea de Cercetări Psichice și reprezentanții oficiali ai științei engleze ignorează încă existența cercetărilor psichice. Cât timp vor mai păstra această atitudine?

Dacă analogiile istorice au vreo valoare ne putem aștepta pe curând la o schimbare. Au trebuit vre-o treizeci de ani pentruca medicii englezi să accepte sthethoscopul; și după cum am avut ocazia să vedem, a trebuit mai bine de o jumătate de secol pentruca să recunoască seriozitatea hipnotismului.

Fenomenele supra-normale asupra cărora se exercită cercetările psichice sunt cel puțin de două ori atât de ciudate ca sgomotele auzite prin sthethoscop și poate, cu douăzeci la sută mai ciudate decât rezultatele hipnotismului. Dacă timpul de care are nevoe oficiala acceptare a unui fenomen este proporțional cu ciudățenia sa, putem spune că cercetarea psichică va dobândi deplină cetățenie în regatul științei cam la vre-o șaizeci de ani dela nașterea sa. Și atunci, prima universitate de cercetări psichice va lua naștere, după calculele mele, prin anul 1942.

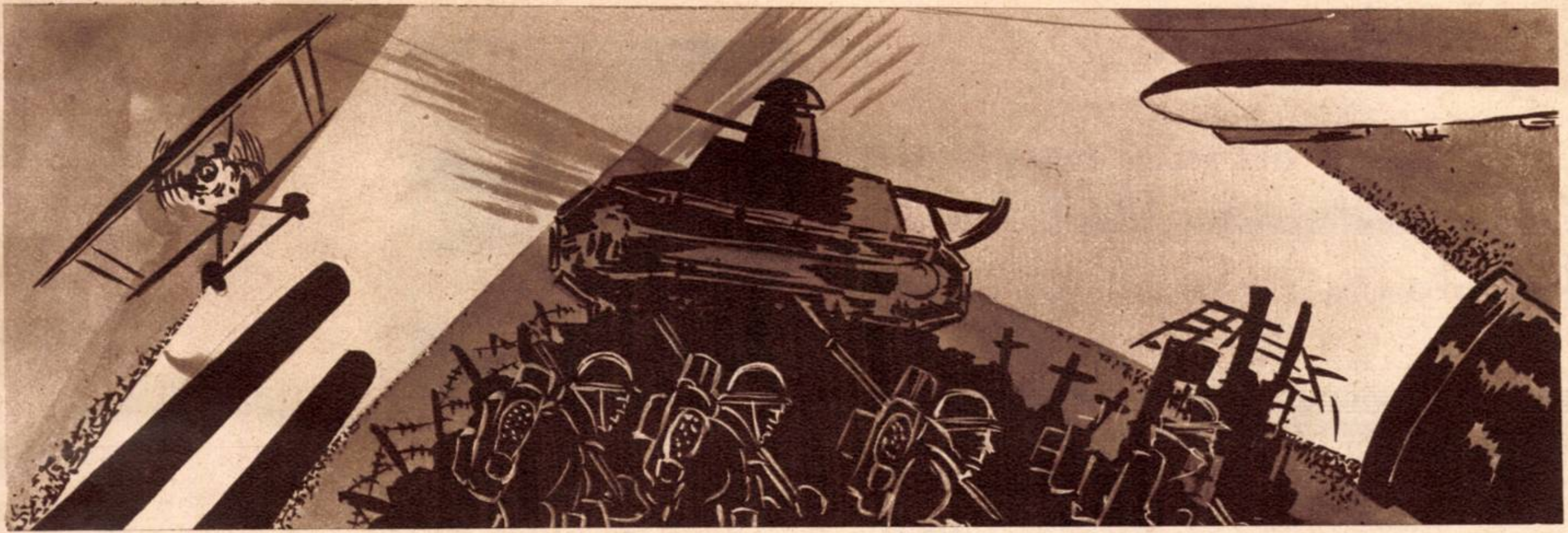
ALDOUS HUXLEY
trad. de **E. Achile**

Otto de Habsburg despre care s'a vorbit din nou în ultimele zile cu prilejul zvonurilor despre restaurarea Habsburgilor în Austria.

Pregătiri de răsboiu

Nu credeți în pacea universală! Nu mai crede nimeni. Suntem puși pe bătae: copil bați mingea, bați ciamburul, bați alvița; mare, bați drumurile, bați crâșmele, bați capul fetelor. Toată lumea bate: negustorii bat palma, dascălii bat la palmă, militarii bat cu palma, boerii bat din palme, săracii bat din buze, deputații bat șeaua, pacifiștii își bat gura și gura bate.... Așa spuneau bătrânii.

Ostenit, nădușit, răcești, bați toba, bați aerul și te duci cu patru cai ca să bați la poarta raiului, unde vei găsi în fine pacea universală, dacă nu te-o bate Dumnezeu.

Totuș nu vă alarmați, fiți pe pace! In rând cu celelalte națiuni, ne pregătim de răsboi pe capete.

Vreți probe?...

Pana de motor m'a silit la o staționare prelungită pe marginea șoselei lângă câmpul de instrucție al unui regiment de dorobanți. Iulie. — Căldură copleșitoare. Ici, colo, grupuri de câte trei-patru ofițerași discutau nimicuri, tachinându-se între ei, scoțând efecte fulgerătoare din **santiuri**. La umbra destrămată a unor pui de salcâmi ce se înșirau dealungul drumului, triști ca un șir de berze într'un picior, recruții strânși în jurul gradaților fac teorie cu lux de amănunte, vădit adresate mie, care mă oprisem să-i privesc.

— Ce datorie ai tu ca cercetaș în patrulă?

— Noi, să trăiți, don capurar, ca cercetași în patrulă avem de datorie să cercetăm inamicul, să scotocim terenul, să nu lăsăm nimic necercetat, pădure ori altceva, să se ascundă vrășmașul, să ne ia pe la spate.

— Tufișurile le cercetezi?

— Cercetăm și tufișurile.

— Dar cășile oamenilor?

— Ne uităm numai pe fereastre ori batem în geam să iasă cineva afar!... Inăuntru n'avem voe să intrăm.

— De ce n'avem voe să intrăm în cășile oamenilor?

— Fiindcă poate sunt niscai copii și se sperie sau poate chirăe muierile și ne dau de gol.

— Așa... Dar la fântână ce-i faci?

— Cercetăm și fântâna.

— Ce nevoe avem noi să cercetăm fântâna?

— Noi, trăiți don' capurar avem nevoe să cercetăm fântâna ca să **costantăm** dacă vrăjmașul n'a otrăvit cumva apa.

— Și cum facem noi, ca să dovedim precum că inamicul n'a turnat în apă, gază ori altceva.

— Noi ca să dovedim precum că inamicul n'a otrăvit apa cu gază ori altceva, luăm o furnică și o aruncăm în apă și dacă moare fără să se sbată....

— Dar dacă nu găsești furnică?

— Noi atuncea, dacă nu găsim furnică, luăm o gonghiță...

— Dar dacă nu găsești nici gonghiță?

— Noi, dacă nu găsim nici gonghiță luăm o frunză de dafin...

— Numai de dafin?

— Ori de stejar,..

— Numai de stejar?

— Orice frunză: **pliop**... ori de care găsim noi atuncea și o aruncăm în fântână și dacă frunza pălește înseamnă că apa e otrăvită și facem un semn cu creta pe marginea fântânei.

— Bine... Alălalt!.. Cum te cheamă?

— Să trăiți, don capurar, pe mine mă cheamă Nătărău Dumitru.

— Ce faci tu când **iscortezi** un **prizoner**, ca să nu fugă?

— Să trăiți don capurar, noi ca să nu fugă, când **iscortăm** un **prizoner**, ne apucăm și îi tăiem nasturii și beteliile dela pantaloni, că vine de-i cad la vale și nu mai poate fugi...

— Dar în **pozunare** îl cauți?

— Nu-l căutăm să trăiți, că n'avem voe să-l căutăm în **pozunare**... Ii luăm doar ceasul...

— De ce îi luăm ceasul?

— Ca să nu se poată **orintà** să nu cunoască vremea.

— Aașa... Bagă de seamă, tot așa să răspunzi... Să nu mă faceți de râs în fața lui don' general, să zică poate că nu v'am învățat, că eu toate vi le-am spus, câte una, lăgurat, precum ați văzut... Da cu bocancii lui ce faci?

— Dacă sunt mai buni ca ai noștri, îi luăm.

— Da banii îi lași lui?

— Nu-i lăsăm nici banii.

— Da ce facem cu ei?

— Ii dăm mai marilor noștri...

— Așa... Bine, treci la loc.

Gh. Brăescu

„Nu, nu mai întrebuințez parfumuri grele. Prefer o Apă de Colonia parfumată, în special

"

FEMEIA MODERNĂ

a înțeles că parfumul trebue să emane din corp, nu din rochie sau din blană. Și-a dat seama că esențele grele, pulverizate pe îmbrăcăminte, se alterează cu timpul fiind amestecate cu transpirația și dând efecte dezagreabile. Deaceea, ea preferă să se maseze cu „Chat Noir" înainte de a se îmbrăca. Incercați un flacon de „Chat Noir" și veți fi surprinsă cât de persistent și totuși cât de delicat e parfumul său.

PHOTO d'ORA PARIS

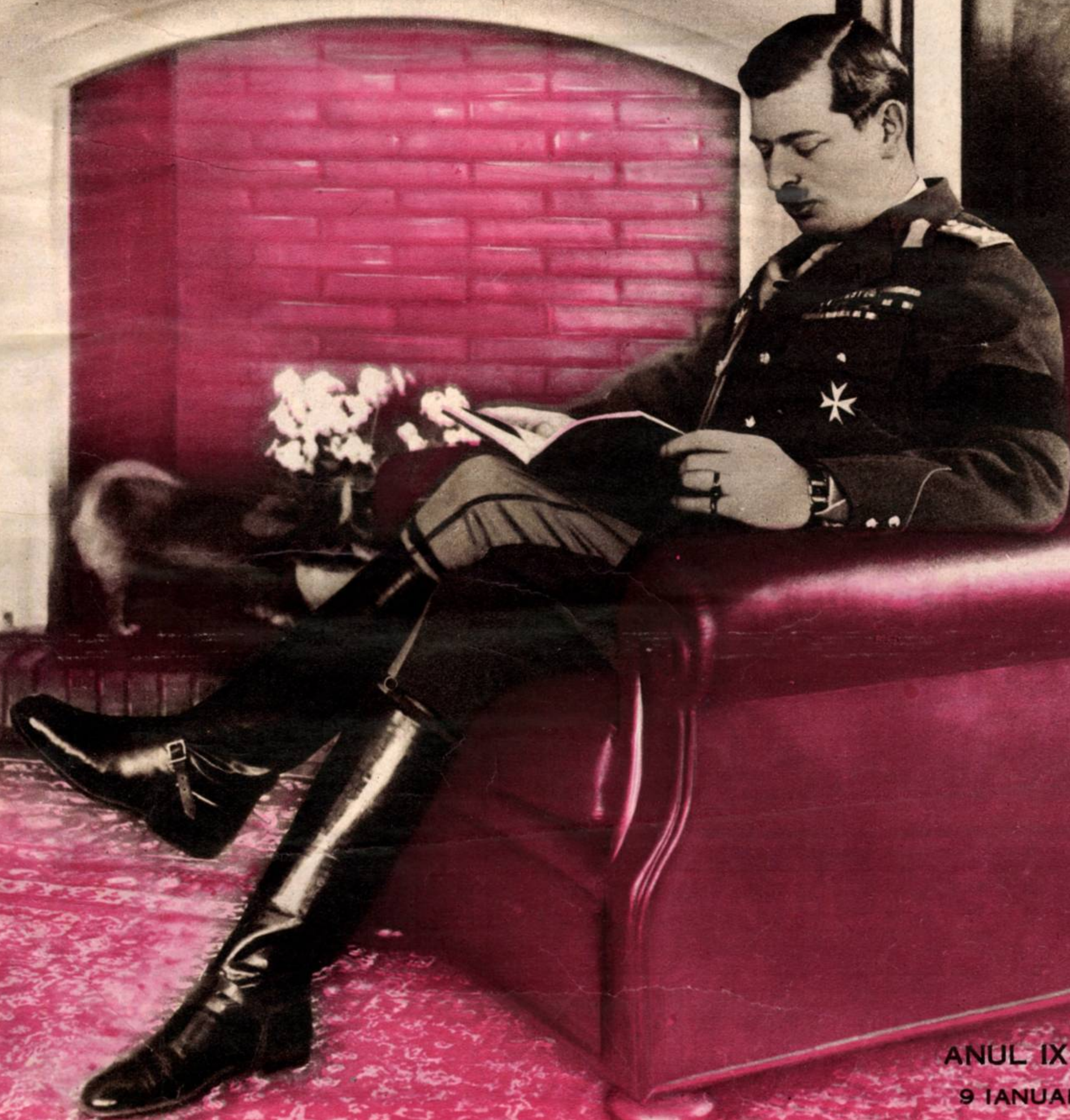
EAU DE COLOGNE

Chat Noir

lady

REALITATEA ILUSTRATĂ

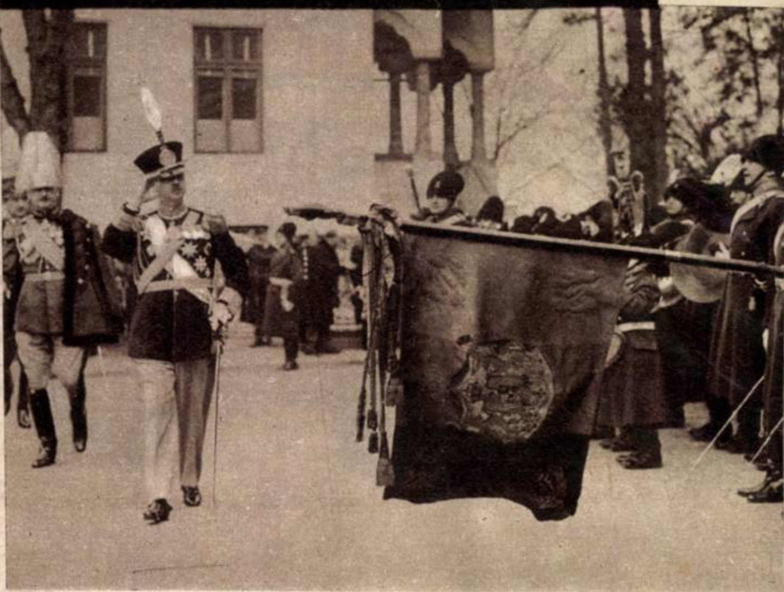
10 LEI

ANUL IX No 415
9 IANUARIE 1935

Regele Carol II, citind lângă cămin, în castelul Foișor din Sinaia
(Vezi în corpul revistei reportajul: „Suveranul în intimitate".)
Foto Ass. Press - Berman

Actualități

ANUL NOU LA PATRIARHIE

Ziua Anului Nou s'a sărbătorit printr'o slujbă religioasă la Patriarhie. In fotografiile noastre vedem pe Rege trecând în revistă compania de onoare și alături cu Regina Maria în fața Patriarhiei.

PRĂBUȘIREA AVIATORILOR FRIM ȘI DUMITRESCU

Aviatorii Frim și Dumitrescu care intenționau să facă raidul București-Sidney s'au prăbușit în Germania. Dumitrescu a murit, iar Frim s'a salvat cu parașuta. Fotografia noastră îi reprezintă pe cei doi aviatori înainte de plecare.

CEL MAI MARE POM DE CRĂCIUN DIN ȚARĂ

Cel mai mare pom de Crăciun din țară luminat electric a fost instalat la Băile Herculane cu prilejul congresului Micei Antante turistice. Pomul are 22 metri înălțime.

REALITATEA ILUSTRATĂ

Director: NIC. CONSTANTIN

Apare săptămânal în 32 pagini mari, cu un supliment gratuit de 48 pagini. Un exemplar 10 Lei

PREȚUL ABONAMENTULUI

PE UN AN . . . . . 400 LEI

PE ȘASE LUNI 200

PE TREI LUNI 100

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

București Str. CONST. MILLE 5-7-9

TELEFON 3-84-30

Imprimată la foto-rotogravură în atelierele „Adevărul"

SUVERANUL în INTIMITATE

Castelul Foişor din Sinaia, tăcut şi liniştit sub albul zăpezii. Brazi împodobiţi de natură îl împresoară. Regele Carol la masa de lucru cu căţelul favorit în braţe. (Foto Ass. Press-Berman.)

GREŞESC cei cari cred că un suveran dispune de timpul său cum îi place şi că-şi cheltueşte timpul petrecând sau nefăcând nimic. Dacă împăraţii şi regii Evului Mediu îşi puteau îngădui de a avea mai mult grija petrecerilor, decât a treburilor publice, dacă se obicinuiseră să considere ţările ca domenii particulare, iar pe supuşi anume născuţi spre a-i sluji, astăzi cei mai mulţi dintre monarhi pun datoriile lor mai presus de toate şi consideră prosperitatea statului pe care-l conduc şi fericirea poporului lor drept scop al vieţii. Viaţa suveranilor buni e închinată binelui obştesc. Mai mult decât oricare, Regele nostru îşi consacră toate gândurile şi timpul întreg treburilor publice. Lucrul la palat începe dis de dimineaţă. Toată lumea e în picioare dela orele 6, pentrucă după un ceas se scoală Voevodul Mihai, care trebue să fie la şcoală la ora opt. Intotdeauna, înainte de plecare, el îmbrăţişează pe Augustul său părinte

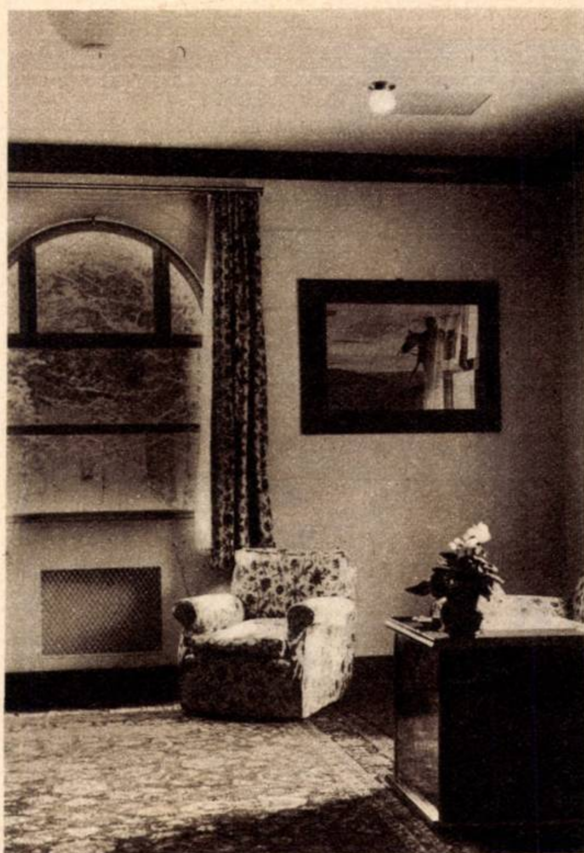

Valetul de la uşa camerei de audienţe a Suveranului. — Regele la masa de lucru. (Foto Ass. Press-Berman).

ugală, și pe care Regele nostru o ia împreună cu Voevodul Mihai. Mulți din cei 17 milioane de supuși ai Săi, au mese mai îmbelșugate decât Regele nostru.

După amiază, M. S. Regele primește audiențele particulare. Ziaristul care ne-a împărtășit programul acesta de lucru al Suveranului, a fost primit în această oră de după amiază. Dacă întâmplător, nu sunt audiențe particulare, Regele studiază referatele scrise ale miniștrilor, și până la orele șapte seara este todeauna absorbit de asemenea lucrări. La această oră, dânsul lasă grijile la o

Sala de așteptare de lângă camera de lucru a Suveranului. Cei cari au solicitat audiențe așteaptă acolo până să fie primiți.
(Foto Ass. Press Berman)

Două colțuri din hallul mare al castelului Foișor din Sinaia.

care la această oră matinală se află în cabinetul de lucru.

Unui reprezentant al agenției „Associated Press" i s'a îngăduit să facă o vizită Suveranului nostru la Sinaia, spre a-l surprinde în intimitate. Am putut obține dela acest reprezentant, o scurtă dare de seamă a celor ce-a văzut, împreună cu fotografiile făcute cu acest prilej de Berman.

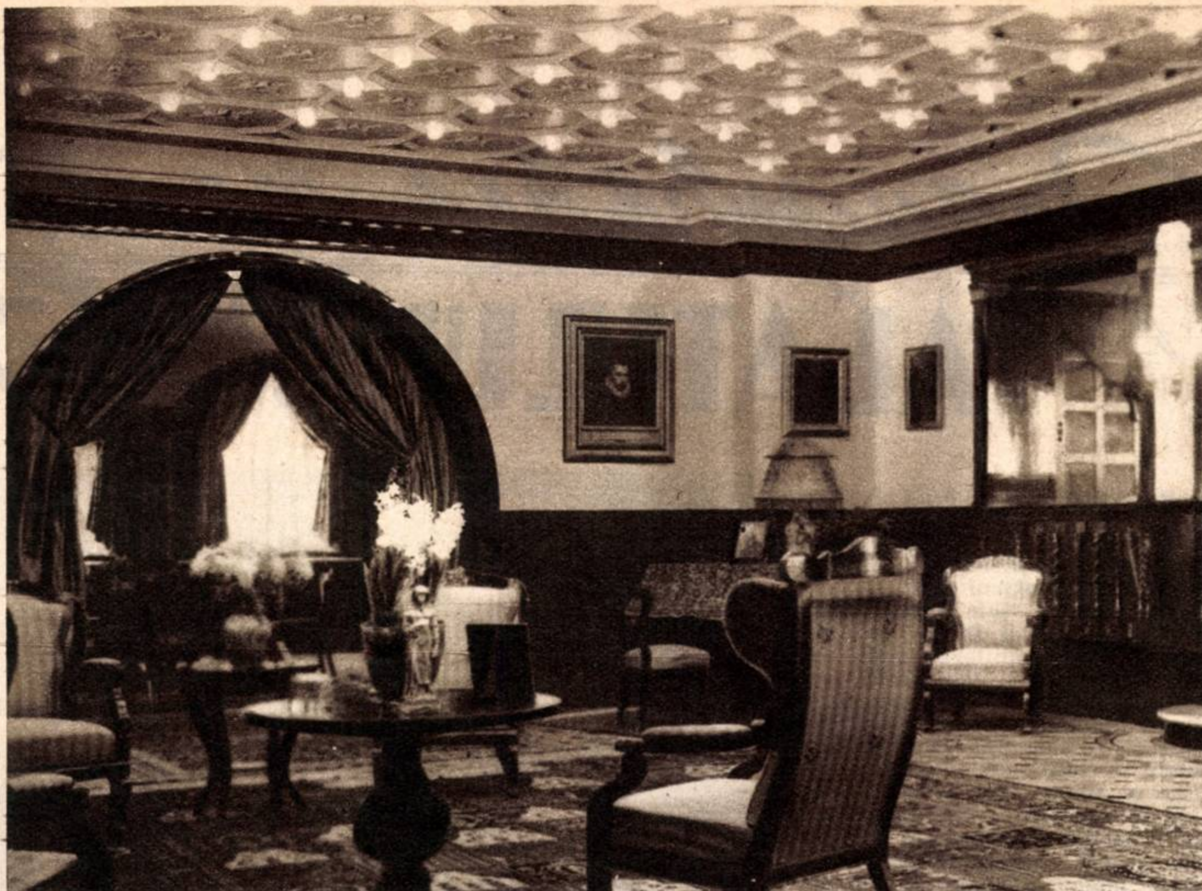
De dimineață, în timpul micului dejun, Regele nostru citește gazetele, toate gazetele de dimineață. Și trece imediat la biroul său, unde-și examinează corespondența. Această corespondență e vastă, și Suveranul o împarte în două categorii: scrisori care trebuesc rezolvate urgent, și cele pentru care urmează să ceară un supliment de informații.

Suveranul trece apoi la biroul de primire, unde îl așteaptă aghiotantul de servici. Se prezintă apoi mareșalul Ilasievici, cu care M. S. Regele discută chestiunile urgente. Urmează apoi audiențele care, în mod oficial, ar trebui să ia sfârșit la ora unu, dar aproape întodeauna se prelungesc până după ora două. Deabia atunci Suveranul poate găsi răgaz pentru masa de amiază, în general foarte

Jos: Sufrageria castelului din Sinaia. De remarcat linia cu totul modernă a mobilei.
(Foto Ass. Press-Berman)

Hollul mare din Castelul Foişor de la Sinaia. (Foto Ars. Press).

parte, spre a se ecupa de fiul Său. Vorbeşte cu Voevodul Mihai despre cunoştinţele pe care le-a căpătat în acea zi la şcoală, se interesează de progresele pe care le-a făcut, de temele şi de jocurile fiului Său.

După masa de seară, în vreme ce Voevodul Mihai trece în camera sa, spre a-şi pregăti lecţiile pe a doua zi, Suveranul citeşte ziarele de după amiază şi de seară, notând articolele despre care urmează să ceară informaţiuni suplimentare, rezolvă corespondenţa de după amiază, şi de multe ori, până târziu după miezul nopţii, în timp ce majoritatea cetăţenilor de rând petrec sau se odihnesc, Regele nostru continuă să rezolve actele.

R.

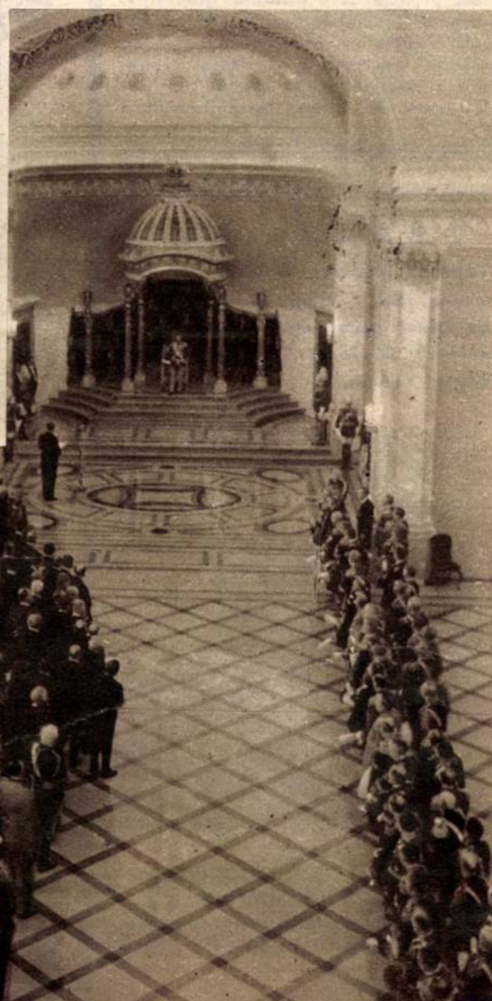
MAUD MARY obţine un frumos succes pe scena Teatrului Eforia în opereta „Calul Bălan."

Inaugurarea nouei aripi a PALATULUI REGAL

LA palatul regal din Calea Victoriei s'a desfăşurat în dimineaţa zilei de anul nou solemnitatea sfinţirii sălii tronului şi aripei nou construită.
Au participat la solemnitate Regele Carol II, Regina Maria, membrii guvernului, demnitarii curţii, corpul diplomatic şi autorităţile.
Aripa nouă a palatului, este o realizare impunătoare, începută de arhitecţii Liman, Dobrescu şi Niculescu şi continuată în 1931 cu planuri personale de d. Artur Lorenz.
Faţada palatului, cum se vede, e de o sobrietate calculată fără să fie severă, împrumutându-se şi liniei moderne, simplitatea ei geometrică. Sub acest raport — deşi a trebuit să se sacrifice tradiţiei arhitecturale impusă de atari monumente, plus problemei armonizării întrucâtva a clădirii vechi cu cea nouă — palatul regal nu se depărtează de ultimele tendinţe ale urbanisticei bucureştene. Asta în ce priveşte exteriorul.
Interiorului însă, cu vagi concesii, făcute modernismului, i s'a respectat caracterul clasic, bogat mai aproape de fastul menit să-l reprezinte. Şi ornamentaţia, şi decorativul se conduc după acest principiu. Stilul Adams, pompeian, înrudit cu Louis XVI, a fost adoptat. E o lucrare în care priceperea technică s'a îmbinat fericit cu gustul artistic. Materialul utilizat, marmora — şi într'o mai redusă proporţie lemnul — a fost exploatat cu un maximum de simţ estetic şi totuş practic. Acest material constitue ca valoare decorativă, elementul majestuos, lapidar.
Fantezia realizatorului a ştiut găsi mijlocul să împace ambele deziderate, frumosul şi practicul, cum a ştiut deasemeni rezolva şi alte probleme technice — încălzitul, luminatul, ventilatul, — fără să stingherească aspectul interiorului. Toate aceste anexe, împovărătoare altminteri pentru ansamblul artistic al spaţiului, sunt invizibile, ascunse îndărătul ornamentaţiei. Aşa că, radiatoarele, becurile electrice, aparatele de aerisit, au fost „camuflate", iscusinţa avantajând ambianţa, pusă astfel în relief.
Iată o sumară descripţie a palatului renovat:
Faţada are două intrări, una oficială care duce la scara de onoare, cealaltă, particulară. Intrarea din stânga, urmată de un vestibul sprijinit pe coloane galbene şi pardosit cu marmoră neagră şi albă, răspunde în sala de mâncare. E o încăpere spaţioasă, decorativă cu coloane dorice şi ornamentaţii de ivoriu şi aur. Podeaua e de marmoră neagră de Bourgogne, material admirabil şi ca aspect şi ca aderenţă, împiedicând, deşi lucioasă ca lacul, glisarea. Plafonul, prevăzut cu mici cupole disimulează lumina, astfel calculată ca s'o converargă spre mijlocul sălii aproape vertical. Vor putea încăpea aci trei sute oaspeţi. Mobila n'a fost încă adusă din străinătate, unde e pe punctul de a fi terminată.

Patriarhul dr. Miron Cristea oficiind slujba religioasă la inaugurarea palatului
Corpul diplomatic având în mijloc pe d. Gh. Tătărăscu şi Savel Rădulescu, la festivitatea de la Palat.
D. Gh. Tătărăscu rostindu-şi discursul la festivitatea inaugurării palatului

Vor fi mese de stejar sculptate, deasemeni în stilul general, Adams, şi scaune la fel.
Lângă sala banchetelor e un elegant fumoar îmbrăcat cu placaj. Sala în chestiune are trei uşi ; una comunică cu un salonaş al Suveranului, alta dă în vestibul. Acest vestibul deserveşte scara de marmoră, unde se află cele 16 apartamente pentru musafiri. Scara de onoare din marmoră de Carrara, e monumentală. Duce la sala de serbări. Aceasta lungă de 30 metri e precedată deasupra scării de o galerie susţinută pe coloane de marmoră galbenă. Deasupra galeriei se înşiră circular o serie de medalioane reprezentând voevozii români, opera sculptorului Medrea. Sala serbărilor sau sala Tronului, cum am spus, e somptuoasă. E decorată cu motive Adams, plafonul, o delicată broderie artistică. La extremitatea ei, pe o estradă se înalţă baldachinul adăpostind tronul.
Frumoase picturi, opera d-nei Cuţescu-Stork, împodobesc sala. In fund mai e un salon în marmoră verde de un admirabil efect.
Două tablouri de Bordenache, înfăţişând pe regele Ferdinand şi Carol, ornează încăperea.
Acesta ar fi în linii mari aspectul noului palat. N'au fost citate anexele secundare, ocupând zeci de încăperi. Descripţia palatului ar merita un spaţiu mai larg, şi bineînţeles o cercetare mai amănunţită.

* * *

La festivitatea inaugurării a luat mai întâi cuvântul d. prim-ministru Gh. Tătărăscu care şi-a început astfel discursul:
Guvernul Majestăţii Voastre e fericit să poată uni în această zi urările sale cu urările ţării într'o sărbătorească manifestare de respectuoasă dragoste şi neclintită credinţă care luminează pragul acestui an nou.
A vorbit apoi Suveranul care a spus între altele:
In pragul acestui an nou suntem datori cu toţii să ne reculegem şi să ne gândim ce va fi mâine. Am ajuns în zile în care metodele vechi nu mai merg, va trebui găsit ceva nou, dar acest nou nu trebue să vie dintr'o dragoste de inovaţie, ci dintr'o profundă convingere că în

Regele vorbind la Microfon, la inaugurarea noilor săli din Palatul Regal.
Eşirea din sala tronului de la Palatul Regal. Uşa este în partea opusă tronului.
(Foto Ass. Press-Berman)
Regele şi Regina Maria la solemnitatea inaugurării.

Scara Voevozilor din noul Palat.
(Foto Berman)

Plafonul sălii tronului de la Palatul Regal, pictat de d-na Cecilia Cuțescu Stok
Colonadele scării de onoare.
(Foto Ass. Press-Berman)

toată administrația țării noastre sunt lucruri care trebuesc schimbate. Și când spun administrație, nu vorbesc numai de acelea care depind de Ministerul de Interne, ci înțeleg întreaga gospodărie a țării noastre, dela cea mai mare până la cea mai mică.

Apoi cu privire la întărirea oștirii:

„Intărind oștirea, întărim acea dorință caldă a poporului român de a fi aci, la porțile Orientului, veșnic apărător al unei civilizații a păcii. Trebue să fim tari, ca să putem menține pacea prin orice mijloace, chiar și prin forță".

Suveranul a încheiat astfel:

„Fie ca acest nou an 1935, să fie un an de belșug și de bucurii pentru noi toți și pentru poporul Meu și din adâncul sufletului Meu, cu toată dragostea, cu toată hotărîrea de a munci fără preget pentru această țară, urez tuturor supușilor Mei: la mulți ani cu noroc".

tutindeni trupe, cazărmi, ofițeri, avioane, uzine de muniții și de conserve alimentare. Prevederea Sovietelor a mers atât de departe, încât au creat alături de armata regulată, o armată de rezervă, alcătuită din foști combatanți, împroprietăriți pe locurile altădată sterpe și pustii, ajutați la stabilirea lor prin numeroase privilegii, de care ceilalți cetățeni sovietici sunt lipsiți. Li se pun la îndemână mașini agricole, material de construcție, vite. — Și în primii ani, chiar alimentele necesare, din proviziile armatei regulate.

Comandantul suprem al Siberiei militare și civile este generalul **Blücher** — nume de împrumut, căci numele adevărat al acestui ostaș extraordinar e necunoscut. Nu i se cunoaște nici origina. Pare să fie un fost prizonier din armata austro-ungară, trecut la sovietism, unde și-a făcut o carieră strălucită. S'a dovedit un admirabil strateg și lui i se datorește retragerea savantă din fața trupelor albe cehoslovace, victoria împotriva lui **Colceag** și **Denichin**, în Crimeea și în Polonia, precum și alianțele din ultimul timp cu China.

Cunoaște admirabil împrejurările politice și oamenii din extremul-orient, nu urmărește ambiții politice personale, din care pricină niciun om politic de la Moscova nu-l poate disloca, și Siberia stă într'adevăr în paza unui militar, care a dat dovezi de vitejie, de pricepere și de loialitate.

Se pare că are și psihologia necesară unui comandant sovietic.

Nu ține câtuș de puțin la vanitățile necesare profesiei. Soldații trec pe lângă el fără să-l salute și fără să-și scoată țigara din gură. Dar îl respectă până la idolatrie și sunt gata să-l asculte până la vărsarea ultimei picături de sânge.

Dacă Japonia n'a atacat până acum Rusia sovietică, pentru a cuceri Siberia, faptul se datorește în bună parte popularității lui Blücher și felului în care a organizat apărarea. Cu fiecare an sistemul defensiv se întărește și Japonia va trebui să facă front aiurea.

W.

Gara orașului Vladivostok.
O vedere generală asupra unui sat din Siberia.

Un grup de refugiați în Siberia.

rilor s'au ocupat atâta de un episod mărunt, care amintește ironia proverbului nostru : satul arde și baba se piaptănă ? Ce ne interesează pe noi — într'o clipă în care augurii dela Geneva decid soarta civilizației europene—zâmbetele veștejite ale dentistului german dr. Karl Ritter și ale consoartei sale d-na Hilde Koerwin ?.

Joi

Ne interesează, fiindcă oamenii aceștia au avut curajul să rupă cătușele care îi legau de o orânduială ce macină personalitatea și să dezerteze în pustietate, spre a trăi în voe.
N'au fost alungați din raiul civilizației, mai exact : culturii germane ; au fugit singuri. Mai simplu și mai pe românește: — și-au luat lumea 'n cap...
S'au plictisit de ceeace se numește în Germania „Berliner Zimmer" (odae fără de ferestre), de eșapamentele și clacsoanele automobilelor, de perceptori, de rubedenii, de feliile de șuncă tăiate cu mașina, de margarină, de cazarmă și de — „strict interzis a călca pe iarbă verde".
Au vrut, însfârșit, să-și scoată ghetele eftine și să-și expună — neameninţaţi de amendă — bătăturile la soare.
Dentistul Ritter și-a scos măselele găunoase și le-a lăsat la Berlin, ca să nu aibă nevoe de dentist, dar el și însoțitorii lui au dus cu ei, pe insulele sălbatece, mobila din țeavă de oțel și—năravurile europene...

Miercuri

Știrile despre tragedia din insulele Galapagos, nu s'au înecat în tumultul european. Cititorii le-au urmărit cu cea mai mare atenție.
Ecoul lor a răsbătut printre atâtea ecouri alarmante. In momentul cel mai critic din viața popoarelor de pe vechiul continent, când la Geneva s'a pus chestiunea : răsboi sau pace ? — omenirea în plină nevralgie politică, s'a interesat cu înfrigurare de soarta câtorva originali, rătăciți pe niște insule pierdute în imensitatea Oceanului Pacific.
Cum se explică fenomenul acesta, atât de straniu la prima vedere ? Cum se face că agențiile de presă, directorii de ziare și massa cititorilor s'au ocupat atâta de un episod mărunt...

Vineri

Despre d-na Margareta Witmer și băiatul ei orb, care stă în balconul bordeiului de piatră, știrile se contrazic.
Unii spun că și-a pierdut graiul și urlă, împreună cu javra pe care-o alintă ; alții afirmă că s'a aclimatizat și-i priește liniștea singurătății.
Atenția exploratorilor, cari au anchetat tragicul sfârșit al nudistului Lorenz și al pescarului norvegian Nugerood, s'a concentrat mai mult în jurul aventurilor de dragoste ale baroanei Wagner.
Această baronesă și-a lepădat cămașa, dar nu și-a lepădat blazonul.
Și în junglă, blazonul și-a menținut puterea-i mistică. Oamenii s'au încăerat și s'au ferecat cu lanțurile pe care le-au rupt...
Tocmai această desiluzie ne-a îndreptat atenția spre insulele îndepărtate, făcându-ne să dezertăm, pentru o clipă numai, din desiluziile care ni le oferă cotidian viața europeană...

...săptămână LA ALTA

Sâmbătă

Să zăbovim puţin în sferele exotice.
Iată nişte frumuseţi africane, care au sosit de curând la Londra, ca să arate englezilor cum se obţine, fără multă bătaie de cap, un gât de lebădă.
Cu puţină răbdare şi cu ajutorul unor verigi de metal se poate lungi gâtul, în conformitate cu codul estetic al tribului din care fac parte.
Prezenţa lor în Europa are o însemnătate dublă.
Africanii vor afla desigur despre importanţa ce se dă, în momentul de faţă, teoriei rasiste. Când se vor întoarce la tribul lor, nu le va fi greu să proclame că numai oamenii cu gâtul lung sunt de rasă superioară. Numai ei au misiunea să conducă destinele continentului african. Pe când toate celelalte triburi, cu gâtul normal, sunt menite să se supună şi să fie conduse, în semnul lebedei, de către rasa superioară.
Iar englezii vor trage concluzia : că dacă se poate lungi gâtul, se poate lungi şi capul ; şi că, deci, tipul de rasă nordică, cu capul ţuguiat, este numai o chestie de antrenament...

Duminică

Tot aşa, se pot lungi şi urechile — căci urechea lungă este precum se ştie un semn de superioritate — după cum ne arată, acest exemplar selecţionat din rasa Djiring din colonia Anam.
O doagă de fer — care nu mai poate plesni — rezolvă şi aici în chipul cel mai fericit problema modei.
De altfel, în ce priveşte lungimea craniului — semnul superiorităţii în Germania lui Hitler — un profesor german a destăinuit, deunăzi, că depinde numai de pernă : dacă pruncul doarme pe o pernă vârtoasă, capul lui ia o formă mai lungăreaţă ; în caz contrar, se cam turteşte.
Mamele care vor să-şi ferească odraslele de consecinţele rasismului, să pună pruncilor sub cap o pernă tare. Peste câţiva ani vom avea o producţie bogată de tipuri nordice.
Cât priveşte inteligenţa, ea face parte din alt capitol...

Luni

Pentru a demonstra că dovleceii de rasă superioară nu cresc numai în Germania, ci şi în Asia, îmi permit să vă prezint pe mongolul de alături, care nu lasă nimic de dorit în ce priveşte măsura craniului nordic.
Acest locuitor amabil din Turchestanul chinez nici n'are pretenţia să fie arian, pe temeiul căpăţânei sale ; ambiţiile lui sunt mult mai reale, deşi mai modeste. El urmăreşte numai să ne atragă atenţia binevoitoare asupra foarfecelor din mâna lui ; căci nu vrea să fie altceva decât ceeace este: — un croitor.

Marţi

Mai nimerit e să nu ne încurcăm în chestii de rasă, fiindcă sunt chestii foarte încurcate.
Iată, bunăoară, trei elefanţi. Aici problema e simplă. Se vede îndată că sunt trei elefanţi, din rasa elefanţilor.
Nici unul din ei nu vrea să fie supra-elefant. Nu vor să se distingă prin semne exterioare. Inteligenţa lor, necontestată de nimeni, s'ar ofensa, dacă i-am bănui că şi ei nutresc tendinţe rasiste...

F. DIMA

CEA MAI *fericită* ȘI CEA MAI *nenorocită* FEMEE DIN LUME

: D-na Stavisky în clipa arestării ei care i-a deschis calea nenorocirii.

DOAMNA Arlette Simon Stavisky a fost, după mulți, cea mai norocoasă femee și este astăzi cea mai nefericită ființă din lume. Doamna Stavisky este văduva acelui mare excroc **Sergiu Alexandru Stavisky** ale cărui isprăvi au sguduit Franța și tocmai aceasta face ca situația ei să fie atât de tristă. După opt luni de închisoare, nu s'a găsit încă nimic care să dovedească vre-o complicitate, în excrocheriile soțului său. Ea continuă totuș a fi închisă și Franța e atât de indignată de scandalul Stavisky, încât sunt prea puține speranțe că va fi lăsată vreodată să ducă o viață normală.

Arlette fusese fiica unui fermier, devenise manechin în departamentul de confecțiuni al unui mare magazin parisian, și pe urmă în salonul unei renumite case creeatoare de modă. Acesta a fost întotdeauna cel mai înalt ideal al lucrătoarei parisiene. Dar mai mult decât atât, ea era cel mai drăguț și mai șic manechin din Paris, ceeace pentru o fată de condiția ei era suprema distincție, o calitate pentru care întreaga lume îi aducea omagii. Nu exista fată care să poarte pălăria de 1000 de franci și bereta de 10 franci, cu mai multă cochetărie decât ea.

Și când atinse aceste culmi ale profesiunii sale, se căsători cu un milionar — un alt ideal pe care manechinul învață să-l dorească.

„Fii nostimă și te vei căsători cu un milionar" părea a-i spune întreaga atmosferă a Parisului.

D-na Ssavisky pe vremea când era una din cele mai răsfățate și sărbătorite femei ale Franței.

Ea nu se interesa prea mult de caracterul, sau de antecedentele lui. Experiența ei era foarte restrânsă și n'avea nici părinți în măsură să facă aprecieri asupra situației și averii pretendentului.

Fata avea însă criterii sigure, după care-și da seama că era bogat. Își făcuse educația într'un mare magazin, distingea ușor bijuteriile veritabile de imitații și știa că darurile lui erau de mare valoare. Auzise că era bancher, ceeace nu putea decât să-l ridice în ochii ei și că juca la curse și la Monte Carlo, distracții foarte obicinuite în aristocrație. Pe lângă acestea, toată lumea îi spunea **„frumosul Alex"**, ceeace contează foarte mult la femee.

Dupăcum era și de așteptat, Arlette se grăbi să primească cererea în căsătorie a acestui om și deveni cea mai elegantă parisiană, fără să fie însă risipitoare. Sumele pe care ea le cheltuia pe toalete, reprezentau o parte infimă din fabuloasele lui câștiguri.

Ii dărui doi fii, cari erau cei mai frumoși și cei mai inteligenți copii din Paris. Și care a fost răsplata ei pentru grația și discreția cu care a știut să-și îndeplinească menirea ei de femee ? Zile negre de închisoare, sub motive vagi, ura poporului francez, care vede în ea un vampir, o lipitoare, și care o acuză de coruperea guvernului și de sărăcirea populației. Arlette Stavisky e acum o femee ruinată atât materialicește cât și sub raportul situației sale în societate — viitorul ei e cu totul distrus.

In tragedia ce s'a abătut asupra ei, faptul că și-a pierdut frumusețea și farmecul nu e cea mai mică nenorocire. Femee tânără, sveltă și frumoasă, întotdeauna extrem de elegantă și îngrijită s'a transformat într'o creatură cu figura obosită, ștearsă și cu privirile rătăcite.

Arlette și-a păstrat cu curaj frumusețea și veselia în perioada în care steaua lui Stavisky apunea, dar după moartea lui și după lunile petrecute în închisoare, a pierdut orice speranță.

Ridicarea Arlettei în societatea parisiană s'a produs într'un tempo vertiginos, din clipa în care a devenit manechin în casa marei modeliste

Parlamentul din Stockholm.

UN PARLAMENT de 500 ani

Aspecte necunoscute din Suedia, țara bunei ținute și a democrației perfecte.

IN cursul acestei săptămâni Suedia va aniversa al cincelea centenar al Parlamentului său.

La 13 Ianuarie 1435, în orășelul Arboga, s'a întrunit pentru prima oară Parlamentul suedez, care cuprindea reprezentanți ai tuturor claselor sociale. Acest eveniment cu totul nou în istoria Suediei și atât de important din punctul de vedere al consecințelor de viitor, a fost ultima înfăptuire al unui întreg șir de evenimente politice. Fără să facem un curs de istorie, ne mulțumim doar să amintim, că parlamentul s'a întrunit în urma unei mișcări populare condusă de un nobil Engelbrecht Engelbrechtsson, pentru înlăturarea regelui Eric, acuzat de a fi străin de țară.

Se poate spune că aceasta a fost ziua în care s'a născut sentimentul național în Suedia, luând loc anticelor prejudecăți de clasă sau de provincie. Din acea zi Suedezii au format o națiune; și dacă privind înapoi urmăresc drumul parcurs, ei nu pot decât să fie mândri.

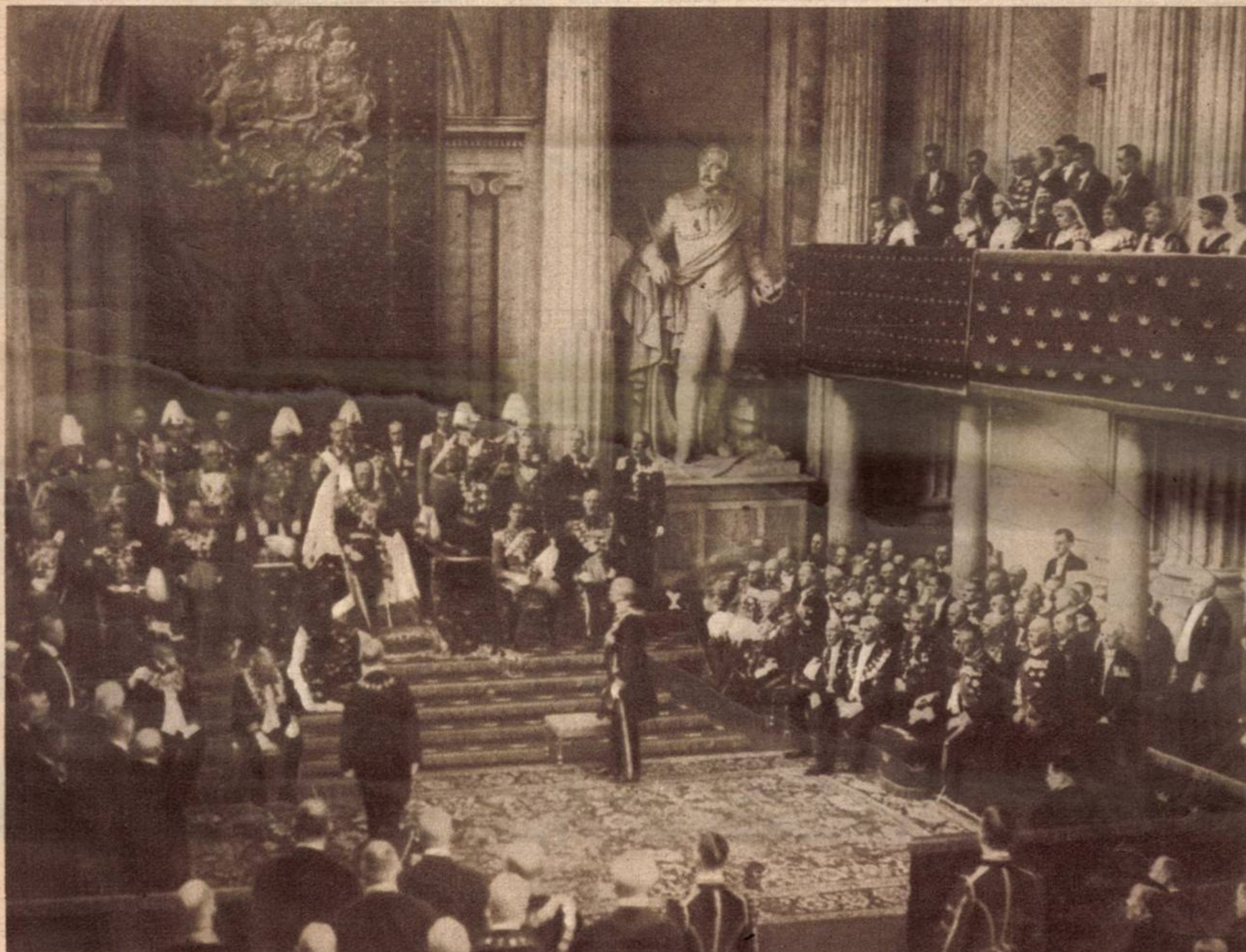
Această Suedie, care numără 6.190.364 locuitori, este una dintre țările care au făcut totul pentru asigurarea suveranității, libertății și drepturilor intangibile ale poporului. Intreg sistemul guvernamental suedez este constituit pentru menținerea acestei suveranități și acestor drepturi.

INTELEPCIUNEA CONDUCATORILOR

In fruntea țării se găsește un monarh foarte respectat, care se bucură de drepturi și privilegii destul de întinse. De fapt puterea aparține aleșilor poporului cari se întrunesc în Parlament. Ei exercită un control riguros asupra finanțelor statului, stabilesc natura și cota impozitelor, au singuri calitatea să aloce serviciilor publice creditele necesare. Ei iau apoi toate măsurile administrative cu privire la agricultură, de al cărei bun mers depinde în mare măsură situația economică a Suediei; tot ei au controlul suprem asupra Băncii Suediei și în fiecare an numesc o comisiune de șase membri aleși dintre cei mai marcanți din Adunare, cari secondează pe procurorul general însărcinat să supravegheze libertatea presei care există în Suedia de la 1766.

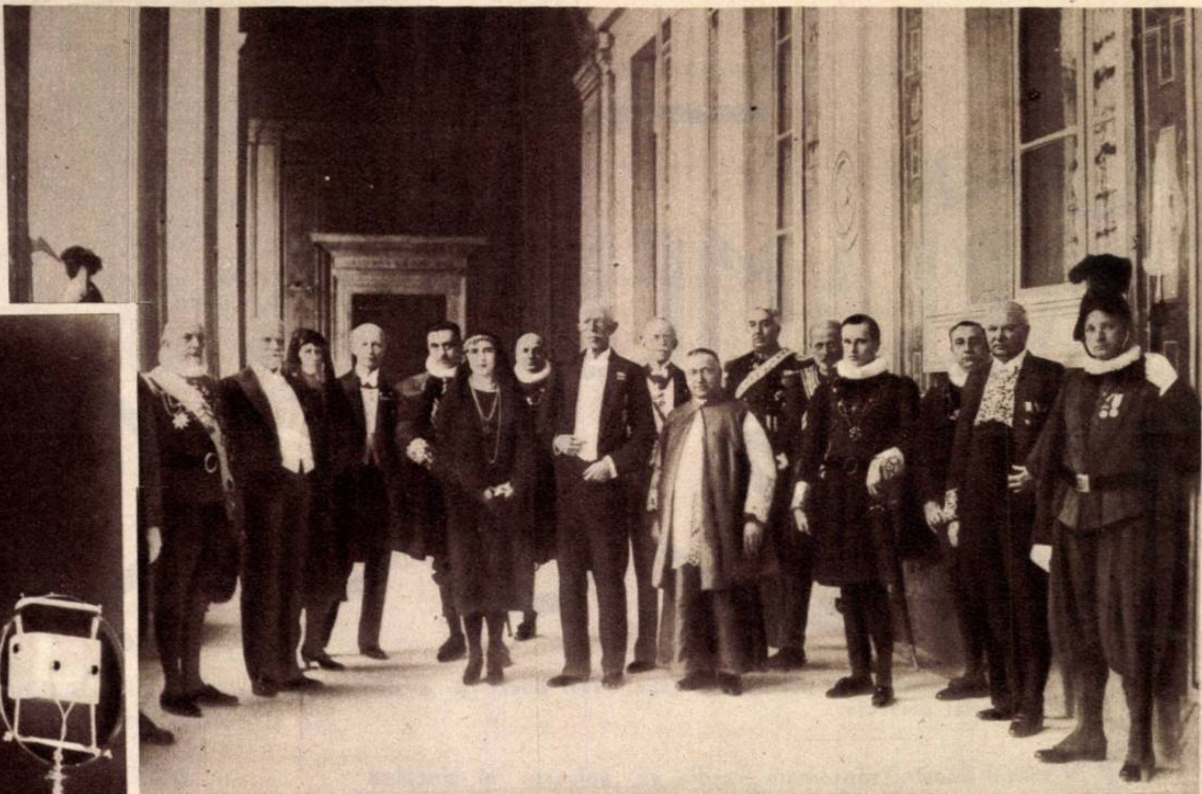
In ceeace privește politica externă, deși ea este condusă în principiu de Rege, o comisiune parlamentară special desemnată (Utriksnämden) are un drept de supraveghere asupra tuturor afacerilor în curs și avizul ei este preponderent în toate deciziunile adoptate.

Regele Gustav, prințul moștenitor (la dreapta lui) ceilalți doi fii ai săi și fratele Regelui la solemnitatea deschiderii parlamentului

Regele Gustav al Suediei, împreună cu nepoata lui, fotografiaţi cu prilejul vizitei pe care au făcut-o la Vatican, Papei.
Mai jos: Regele Gustav în mare ţinută vorbind poporului suedez la microfon.

Din Septembrie 1932 puterea este în mâna unui cabinet socialist prezidat de Per Albin Hansson. Se pare că cei 4.039.249 de alegători al căror vot a făcut posibilă constituirea acestui guvern, n'au fost nemulţumiţi de serviciile lui, căci în Septembrie trecut cu prilejul alegerilor pentru adunările provinciale **(Landstings)**, guvernul actual a obţinut din nou majoritatea.

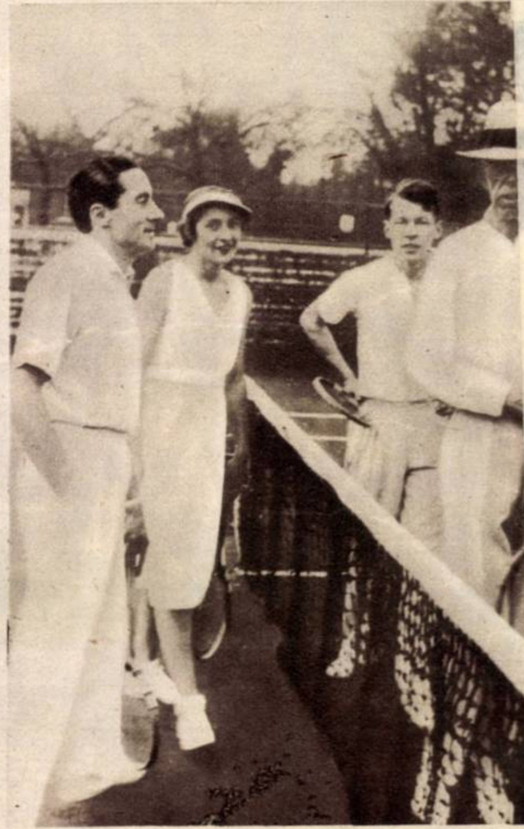
In definitiv poporul are şi dece să fie recunoscător conducătorilor. Datoria care se ridica în 1932 la 203 milioane de coroane s'a redus la 11 milioane, iar producţia naţională a scăzut foarte puţin faţă de 1928. Dacă reprezentăm prin cifra 100 producţia din 1928, cea actuală se ridică la 95, rezultat cu atât mai apreciabil, cu cât proporţia corespondentă pentru Anglia este de 92 p. 100 şi 66 p. 100 în Statele Unite.

Socialiştii cari deţin puterea în Suedia nu aparţin acelei clase de ideologi cari îşi imaginează că au întemeiat noua rânduială socială pe ruinele vechii societăţi. De acord în această privinţă cu fondatorul partidului lor, Hialmar Branting, conducătorii suedezi ştiu că înainte de a realiza cetatea visurilor lor, au de parcurs o cale lungă şi încărcată de dificultăţi, şi că pentru a ajunge până la capăt, trebue înainte de toate să facă educaţia masselor populare, să le dea gustul de acţiune, să le asigure existenţa, şi în acest scop să încurajeze orice iniţiativă particulară şi să protejeze proprietatea individuală. Ei ştiu că spiritul întreprinzător şi dorinţa de a-şi îmbunătăţi situaţia, sunt cele două stimulente indispensabile activităţii naţionale. Şi au dreptate: graţie iniţiativelor particulare, Suedia posedă astăzi o industrie prosperă, admirabil echipată;

Jos dela stânga spre dreapta: Regele Gustav trecând în revistă echipajul crucişătorului francez „Duquesne" cu prilejul ancorării acestuia la Stockholm.
Regele Suediei la vânătoare şi alăturat la tennis, cele două sporturi pe cari le practică cu pasiune.

încurajând gustul de economie și instinctul de proprietate înnăscut la orice Suedez, guvernul asigură continuitatea desvoltării economice. Departe de a se substitui întreprinderilor particulare, Statul facilitează menținerea celor viabile. Cu toate că este proprietarul întregei rețele telegrafice și telefonice, al liniilor ferate, cu toate că 80 la sută din energia electrică distribuită la domiciliu îi aparține, particularii au un larg câmp de activitate.

VENETIA NORDULUI

Suedezii pun mare preț pe felul lor de a se prezenta. Ei au grija — am putea spune cultul — bunei ținute, și această grijă se observă nu numai la oameni ci și la locuințe, la orașe și orășele. Stockholm supranumit **„Veneția Nordului"** ar putea-o lua înainte în această privință multor capitale; este totuș un port (și se știe că porturile nu prea sunt totdeauna modele de ținută bună) un port foarte vizitat de numeroase corăbii și de vapoare care vin să-și descarce mărfurile pe chei în plin centru al orașului, în fața Operei, a Palatului Regal sau a Primăriei. Cu toate acestea, nu se văd de loc murdăriile caracteristice porturilor comerciale.

După grija bunei ținute, Suedezii pun mare preț pe exercițiile care întăresc corpul. Este cunoscut gustul lor pentru gimnastică și sporturile în aer liber. Stockholm posedă un stadion magnific, construit în 1912 și destinat Jocurilor Olimpice care se desfășoară din patru în patru ani. Campionii Suediei, ai Norvegiei și ai Finlandei se întrec în fața unei asistențe care urmărește cu pasiune lupta lor.

Mens sana in corpore sano spune deziderat antic; Suedezii nu l-au uitat și după ce și-au întărit corpul s'au gândit la fortificarea spiritu-

Inapoindu-se din viligiatură pe care o petrece în fiecare an la Nisa, Regele Gustav al Suediei își sărută fiul.

Familia Regală a Suediei fotografiată cu ani în urmă.

Regina Victoria a Suediei care a murit la 4 Aprilie 1930 în vârstă de 68 de ani. Ea s'a măritat cu Regele Gustav — pe vremea aceea prinț moștenitor la vârsta de 19 ani.

Prințul moștenitor al Suediei primind felicitări la Coburg cu prilejul căsătoriei sale. In fotografie vedem la dreapta perechea princiară, iar la stânga în uniformă, arhiducele de Coburg, tatăl miresei.

lui. Sunt puține țările care grija pentru instrucția populară să fi fost atât de mare ca în Suedia, de fapt această grijă nu este recentă, căci Universitatea din Upsal a fost întemeiată la 1477, adică înainte de descoperirea Americei.

Se spune că Suedezii nu sunt sociabili, că sunt tăcuți și se atribue această stare de spirit, influenței unui climat foarte aspru. Se povestește, în legătură cu aceasta, următoarea anecdotă, care deși exagerată conține totuș o parte de adevăr :

Petersen și Andersen, ambii mari amatori de pescuit se găseau într'o zi, așezați unul lângă altul, pe mal. O oră trecuse, în care timp pescarii și-au fumat pipele în tăcere. După această oră, Andersen îndrăzni să adreseze următoarele cuvinte vecinului său. „Cred că va fi cald astăzi".

Petersen nu răspunse nimic și tăcerea domni din nou, timp de o oră la sfârșitul căreia Andersen spuse: „Am impresia că a început să bată vântul".

„Ce flecar !" mormăi Petersen furios. „Nu se poate pescui în liniște alături de el !" Si se depărtă de vecin,

Dacă Suedezul este uneori tăcut, acest defect aparent ascunde deseori caractere demne de respect, așa cum se poate judeca după întâmplarea autentică de mai jos.

In cursul verii, districtele forestiere din Nordland sunt văduvite de mii de trunchiuri de arbori cari coboară pe cursul apei până la porturile unde sunt încărcate pe vapoare. Intr'o zi, un asemenea trunchi, prost trimis, s'a așezat deacurmezișul apei oprind celelalte trunchiuri care formaseră un baraj ce amenința să distrugă un pod. Văzând aceasta, unul dintre lucrătorii însărcinați cu supravegherea trunchiurilor sări pe baraj și repuse trunchiul în direcție bună ; întreg convoiul plutitor continuă să urmeze curentul apei cu o asemenea rapiditate încât lucrătorul nu mai avu timp să sară pe pământ și căzu în apă. Ajungând înnot la țărm el își întrebă șeful. „Am lipsit multă vreme ?" „Nu destul pentru a merita o reducere din salariul tău" răspunse acesta.

UN REGE DEMOCRAT

Dragostea pentru natură, pentru flori și pentru verdeață este răspândită în toate clasele societății, ca de altfel dragostea pentru tot ce poate înfrumuseța viața.

Această dragoste pentru frumos este atât de generală în Suedia, încât dela 1915 s'a desemnat o mișcare pentru democratizarea artei și punerea ei la îndemâna oricui. Asociația intitulată „Arte și Meserii" a ținut să demonstreze că esteticul poate ține un loc onorabil nu numai în împărăția celor bogați, dar și în viața claselor mijlocii și că poate deveni un auxiliar prețios pentru industrie și comerț.

Reușind să intereseze guvernul și să obțină oarecare subvenții, această asociație și-a început propaganda prin afișe redactate cam așa :

„Cheltuiți pentru hrană o sumă mai mică decât vă este salariul. Imbrăcați-vă în raport cu acest salariu, dar aranjați-vă locuința astfel ca să se creadă că este superioară realității".

Rezultatele obținute au fost din cele mai fericite. Tot ce se fabrică în Suedia, mobile, covoare, bibelouri, sau chiar obiectele cele mai simple, poartă semnul distincției și al eleganței desăvârșite.

* * *

In această țară, unde oamenii se pricep atât de bine să împerecheze prudența cu hazardul și spiritul de inițiativă cu respectul trecutului, unde populația rurală se găsește față în față cu o nobilime foarte veche, rolul suveranului este foarte important.

Actualul rege, Gustav V „regele democrat" cum a fost supranumit, s'a suit pe tron la 1907. In Iunie va împlini 77 de ani, este deci decanul de vârstă al suveranilor din Europa. Aparține marei dinastii Bernadotte care ocupă tronul Suediei de mai bine de un secol.

La 1763 s'a născut la Pau, Jean Baptiste Bernadotte, fiul unui țesător. In 1844, Charles-Jean, prin voința lui Dumnezeu rege al Suediei și al Norvegiei este coborît în mormânt în capela Riddersholm Kirke din Stockholm unde corpul său se odihnește alături de cei mai mari eroi naționali : Gustav Adolf și Carol XII. Viața acestui om excepțional, care din simplu soldat în armatele regelui Franței, devine mareșal al Imperiului și-și termină zilele pe tronul Scandinaviei, este de roman.

Când contele Moerner a oferit mareșalului Bernadotte titlul de prinț moștenitor, el nu se adresa numai strălucitului șef de armată și în acelaș timp guvernatorului Hanovrei ale cărui mari calități de administrator, a cărui clemență și tact au fost foarte apreciate. Și se poate spune că Suedia nu s'a înșelet în alegerea ei, căci dinastia Bernadotte a știut să se încorporeze națiunii pe care o guvernează, ca și cum ar fi făcut parte integrantă din ea. Dintre toți monarhii cari au domnit în Suedia, actualul rege, Gustav V, a înțeles cel mai bine aspirațiunile naționale. Marea lui popularitate se datorează în parte căsătoriei cu ultima descendentă a dinastiei Vasa. Totuș ceeace atârnă în primul rând în balanță sunt calitățile lui personale care l-au apropiat de toate partidele.

Când a împlinit șaptezecișicinci de ani, ziarul socialist **Nytid,** a scris :

„Social-democrația suedeză nu poate decât să adreseze elogii regelui Gustav. Se știe că Branting, marele leader lucrător a fost amic și admirator al regelui nostru".

Un alt ziar **„Social Democrat"** a consacrat suveranului un articol și mai elogios :

„Regele este un monarh modern, democrat și un drept păzitor al Constituției. Relațiunile sale cu miniștrii socialiști au fost totdeauna excelente și niciodată n'au fost divergențe între ei. Regele se bucură pe drept cuvânt de simpatia tuturor claselor sociale."

Dacă e adevărat că se conformează strict etichetei la ceremoniile oficiale, în viața particulară regele Gustav V, face dovada unor gusturi foarte simple. Foarte sobru, nebând niciodată alcool, Regele nu ține de fel la lux.

Se povestește că fiind invitat la o vânătoare într'un castel aristocrat, el a preferat camerei somptuoase pe care i-o pregătiseră gazdele, o încăpere mai modestă, rezervată aghiotantului său. **„Patul din camera mea este prea impozant"** spuse el valeților consternați.

Cordialitatea și simplitatea lui Gustav V au devenit proverbiale. El nu ocolește societatea celor umili. La castelul său din Tullgarden (reședință de vară) unul din tovarășii săi obicinuiți este un bătrân pescar Ericksson, atașat castelului de 40 de ani.

Tot astfel partenerii regelui la tenis, care este sportul său favorit, nu țin seamă de etichetă în timpul partidei și se consideră cu toții egali în luptă. Când se duce la Tenis Clubul din Stockholm, singurul privilegiu pe care-l admite Regele este să aibă vestiarul lui particular ; încolo el se comportă ca oricare alt muritor și-și așteaptă răbdător rândul dacă terenu-rile sunt ocupate.

O altă pasiune a Regelui este vânătoarea. Cu toată miopia puternică de care suferă, el este unul din cei mai buni țintași ai regatului său. Datorită sportului asiduu pe care-l practică, el a reușit să se mențină atât de bine până astăzi.

Unul dintre apropiații săi, contele de Lewenhaupt a spus că regele este capabil ca după ce s'a sculat dimineața la 4 și și-a petrecut ziua întreagă la vânătoare, să joace bridge până la miezul nopții.

La vânătoare i se întâmplă de multe ori să plece singur înainte spre marea grijă a suitei sale. Intr'o zi, când se depărtase prea mult de restul grupului unul dintre vânători a întrebat : **„unde este bătrânul ?" „Bătrânul este la locul lui"** răspunse regele apărând pe neașteptate.

Privitor la această simplitate a regelui se povestesc următoarele: Intr'o zi regele a primit o scrisoare al cărei conținut suna astfel :

„Dragă Tatave, vino să ne întâlnim diseară la locul obicinuit. Comoara ta pe viață..."

Regele foarte amuzat, examină cu atenție plicul acestui straniu mesagiu și văzu că el fusese adresat unui matelot al crucișătorului care-i purta numele : **Gustav V.** Scrisul prost al **„comorii pe viață"...** și neglijența poștarului a contribuit la eroare. Regele trimise comandantului Crucișătorului o telegramă prin care-i ordona să dea marinarului în chestie, o permisie pentru a se putea duce la întâlnire ; după aceea trimise înapoi scrisoarea pe care scrise cu propria-i mână : **„deschis din greșeală".**

In afară de tennis și vânătoare, regele își mai petrece timpul și cu tapițeria la care se pricepe foarte bine.

Dragostea pentru sport și pentru tapițerie nu-l răpeste însă pe suveran ocupațiunilor mai intelectuale. El consacră mult timp lecturii, urmărește cu atenție gazetele și se ține în curent cu toate noutățile literare care apar în Suedia sau în străinătate. Dealtfel acest interes pentru literatură se păstrează ca o tradiție în familia regală. Regele Oscar, tatăl lui Gustav V, a fost un literat fin, care a lăsat o operă literară considerabilă, fiind **doctor honoris causa** al celor mai multe universități europene.

Mi.

Siberia

ACEASTĂ uriașă provincie, de care Rusia pare legată din eternitate, n'a fost înglobată politicii ruse, efectiv, decât de foarte scurtă vreme. Cucerirea ei a ținut câteva secole și nu prezenta la început decât un interes mai mult geografic, deoarece bogățiile miniere erau necunoscute iar populația foarte rară. Abia pe la sfârșitul veacului trecut, tăind păduri nesfârșite, guvernele țariste au început construcția unei linii ferate trans-siberiene. Cele o sută și ceva de populații diferite ale provinciei alcătuiau în total un număr neînsemnat de locuitori și adevărata colonizarea a Siberiei începu odată cu refugiații politici, cu sectanții persecutați și cu cei aproape un milion de deportați, cari, după ispășirea pedepsei nu s'au mai întors în Rusia europeană. Răsboiul din 1905, dintre ruși și japonezi a fost pierdut de ruși din pricină că armata țarului era prea depărtată de izvoarele de aprovizionare. Vitejia japonezilor joacă desigur un rol important în această victorie istorică, dar soarta răsboiului nu s'ar fi decis atât de repede dacă trupele rusești n'ar fi fost silite să se aprovizioneze cu alimente, muniții și oameni de rezervă de la o distanță de 9000 km., cu ajutorul unor locomotive defecte pe o singură linie care se putea întrerupe lesne și repara destul de greu. Nici comandamentul suprem de pe câmpul de operații, unde lucra generalul **Curopatchin** nu se bucura de o libertate de inițiativă și acțiune, care să-i fi îngăduit o mai urgentă acomodare la împrejurare, ci trebuia să urmeze directivele planului alcătuit... la Petersburg, în biurouri închise.

Conducătorii actuali ai Sovietelor, cari au fost siliți să părăsească multe puncte înaintate în Asia — în primul rând cele din China — și cari-și dau seama de pericolul de a pierde influența în Mongolia, după ce au pierdut orice înrâurire în Manciuria, au luat hotărîrea de a folosi experiențele Rusiei din 1905. Singurul fel de a îndigui înaintarea atât de viguroasă a japonezilor și de a se pune în situația de a rezista unui eventual conflict, e de a da Siberiei o independență economică și militară efectivă. Și astfel evenimentele istorice au silit Rusia să civilizeze Siberia într'un timp uimitor de scurt, preschimbând în zece ani o provincie de mărimea unui continent, într'un chip care ar fi cerut efortul câtorva secole.

Sovietele au legat Uralii cu portul Vladivostok — „Constantinopolul Răsăritului" — cu o cale ferată **dublă** de 6000 de km., care străbate întreg mozaicul de popoare al Siberiei. Aproape fiecare gară e „capitala" unei alte naționalități înglobate în sistemul Sovietic federativ. De-alungul acestei căi ferate s'au făcut așezări omenești mai importante, din locuitorii vechei Rusii, agricultori colonizați și funcționari.

Ținutul cuprins între **Cita, Blagovecenesk, Kabarovsk** și **Vladivostok** a fost preschimbat într'un adevărat lagăr militar. În numeroase puncte de frontieră s'au așezat escadrile de bombardament, iar Vladivostok a fost transformat într'o adevărată cetate, apărată pe mare de submarine și avioane, iar dinspre uscat

Sus și jos: Fotografii luate cu prilejul manevrelor flotei ruse la Vladivostok. Țărani într'un sat din Siberia.

de toate mașinile moderne de răsboi. Linii ferate secundare străbat ținutul în toate direcțiile.

Dar pentru preschimbarea Siberiei într'un ținut viu, capabil să se apere cu succes într'un eventual răsboi, soldații — oricât de numeroși, oricât de bine hrăniți și bine echipați — nu sunt îndestulători. Siberia, bogată în avuții subterane, bogată nu numai în cărbuni, fer, plumb și aramă, dar și în aur, platină și argint, oferă condiții admirabile pentru crearea unei industrii înfloritoare. Sovietele au realizat și această minune — încă în primul lor plan cincinal. La Magnitogorsk și la Sverdlosk au construit cele mai mari oțelării din lume. Uzinele s'au înmulțit văzând cu ochii, tot mai spre răsărit, până la țărmul oceanului Pacific — fantastică prolificare mașinistă.

E de la sine înțeles că alături de uzinele cu producție industrială obicinuită, s'au clădit și se clădesc în Siberia, până mai ieri o provincie primitivă, toate categoriile de industrii, în legătură cu apărarea și cu armamentul.

Lucrările sunt încă în curs și nu se poate spune că preschimbarea desăvârșită a Siberiei într'un ținut de civilizație complexă s'a realizat în câțiva ani. Sovietele mai au mult de lucru — iar viteza pe care au folosit-o în contradicție cu orientala încetineală a regimului țarist, dovedește că sunt conștiente de menirea și de condițiile existenței lor. Siberia, uriașă cât Europa și conținând bogății uriașe, era fatal să atragă poftele vecinilor, în special ale japonezilor, cari s'au dovedit destul de apți să-și asimileze cultura și tehnica vremurilor noastre. Rușii nu s'au arătat mai prejos — și Siberia le va rămâne.

Căci de data aceasta vitejia japoneză nu se va mai izbi — în cazul unei agresiuni, cu scop de cucerire teritorială — de o armată fără nici o legătură tehnică, organică și vitală cu pământul de apărat, ci de soldați cu izvoarele de energie în apropiere, la îndemână.

Un călător prin Siberia de azi ar avea impresia că trece printr'un câmp de manevre : Pre-

In republica sovietică trăesc 169 de neamuri diferite.

Generalul Blücher comandantul militar al Siberiei.

O vedere asupra orașului Vladivostok.